

PROGRAMMABEGROTING 2025 EN MEERJARENRAMING 2026-2028

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	3
Voorwoord.....	5
Leeswijzer.....	6
Begroting in één oogopslag.....	8
Beleidsbegroting.....	12
Programma 1 Bestuur en ondersteuning.....	13
Programma 2 Veiligheid.....	18
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	21
Programma 4 Economie.....	27
Programma 5 Onderwijs.....	29
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie.....	31
Programma 7 Sociaal domein.....	37
Programma 8 Volksgezondheid en milieu.....	46
Programma 9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing.....	52
Niet in de programma's opgenomen baten en lasten.....	59
Paragrafen.....	63
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	63
Inleiding 1.....	63
Algemene uitgangspunten lokale heffingen.....	63
Overzicht geraamde belastingen en lokale heffingen.....	63
Algemene beleidsontwikkelingen.....	63
Tarieven 2025.....	64
Kwijtscheldingsbeleid.....	67
Woonlasten (lokale lastendruk).....	67
Ridderkerk ten opzichte van buurgemeenten.....	68
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	69
Aanleiding en achtergrond.....	69
Risicoprofiel.....	69
Weerstandsvermogen.....	71
Kengetallen.....	72
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	75
Inleiding 3.....	75
Openbare verlichting.....	75
Civiele kunstwerken.....	76
Openbaar groen, inclusief recreatiegebieden.....	76
Speelvoorzieningen.....	77
Wegen, fiets- en voetpaden (verhardingen).....	78
Riolering.....	79
Waterhuishouding.....	80
Afvalinzameling.....	80
Haven.....	81
Gebouwen.....	81
Paragraaf 4 Financiering.....	82
Inleiding 4.....	82
Wettelijke kaders en treasurystatuut.....	82
Rentevisie en rentebeleid.....	83
Renterisicobeheer.....	83
Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte.....	84
Uitzettingen.....	85
Renteomslag.....	85

Garantstellingen	85
Relatiebeheer	86
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	86
Inleiding 5	86
Ambtelijke organisatie	86
Bijdrage De BedrijfsvoeringsPartner	87
Arbeidsmarkt	87
Communicatie.....	87
Huisvesting	88
Rechtmatigheid.....	88
Doelmatigheid en doeltreffendheid	88
Datagedreven werken	89
Paragraaf 6 Verbonden partijen	89
Visie verbonden partijen	89
Bijdrage aan/van verbonden partijen.....	89
Overzicht verbonden partijen.....	90
Paragraaf 7 Grondbeleid	96
Doel	96
Inleiding 7	96
Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen uit de programma's	96
Financiële risico's	97
Prognose en analyse van de grondexploitaties.....	97
Onderbouwing winstneming of verlies.....	98
Paragraaf 8 Openbaarheid.....	98
Inleiding 8	98
Woo-contactfunctionaris	98
Passieve openbaarmaking	99
Actieve openbaarmaking	99
Informatiehuishouding op orde	99
Financiële begroting	100
Samenvatting op hoofdlijnen	100
Overzicht van baten en lasten.....	100
Toelichting op overzicht baten en lasten	106
Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd	106
Overzicht van incidentele baten en lasten en structurele reservemutaties	108
Financiële positie	110
Meerjarenbalans.....	110
EMU-saldo.....	111
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	111
Overzicht investeringen	111
Financiering.....	115
Stand en verloop van de reserves.....	115
Stand en verloop van de voorzieningen	119
Overzicht van baten en lasten per taakveld	119
Bijlagen.....	129
Bijlage 1 Overzicht te verstrekken subsidies.....	129
Bijlage 2 Verloop van reserves en voorzieningen	129
Bijlage 3 Beleidsdocumenten	134

VOORWOORD

Voor u ligt de Programmabegroting 2025 en de Meerjarenraming 2026-2028. De basis voor deze programmabegroting is, net als in voorgaande jaren, gelegen in het coalitieakkoord “Hart voor een toekomstbestendig Ridderkerk” en het daaruit volgende collegeprogramma.

Ondanks eerder signalen is het voor 2025 weer gelukt een sluitende begroting op te leveren. De begroting voor 2025 sluit met een positief saldo van ruim 1 miljoen euro (0,7%). Ook het structurele resultaat (resultaat zonder incidentele baten en lasten) voor 2025 is met € 43.800 nipt positief. Daarbij blijft de lastenstijging voor inwoners en bedrijven onder de inflatieraming van het CPB van 2,5% waar in deze begroting rekening mee is gehouden. En blijven de woonlasten in Ridderkerk relatief laag in vergelijking met de omliggende gemeenten.

De vooruitzichten voor de jaren na 2025 blijven - financieel gezien - ronduit uitdagend. Onze reservepositie maakt het mogelijk om komende jaren incidentele tekorten te dekken vanuit de algemene reserve. Om echter het voorziene tekort voor 2028 van € 2,5 miljoen om te buigen tot een sluitende begroting kunnen we wel eens voor lastige keuzes gesteld gaan worden. Hierover zullen we met de raad uiterlijk bij de kadernota voor 2026 het inhoudelijke gesprek voeren met als doel ook in de toekomst een financieel gezonde gemeente te blijven.

Deze uitdaging zien we ook terug in onze kengetallen. Waar de kengetallen voor 2025 nog op groen of oranje staan, zien we dat - bij ongewijzigd beleid - deze vanaf 2027 vrijwel allemaal op oranje of zelfs rood springen. En zaken als een nieuw zwembad of de kadeconstructie bij de Ankerplaats zijn daarin nog niet meegenomen, omdat de raad daarover bij het opstellen van deze begroting nog geen besluit heeft genomen.

Daarbij hebben we als college ook nog de nodige ambities voor de nabije toekomst. De lijst met investeringen voor 2025 zoals opgenomen in deze begroting is fors. En met € 64 miljoen begrote uitgaven voor het sociaal domein “investeren” we ook volgend jaar weer fors in zorg en ondersteuning van onze inwoners.

2025 is het laatste volledige jaar waarin we werken aan de realisatie van de ambities uit coalitieakkoord en collegeprogramma. Veel zaken zijn inmiddels gerealiseerd en ook voor 2025 staat nog het nodige op de planning. Voor behandeling van deze begroting verstrekken we een “stand van zaken collegeprogramma”. Daarin geven we een update over welke ambities inmiddels gerealiseerd zijn, wat voor het restant van deze periode nog op de planning staat en waar eventueel een bijstelling op ambities heeft plaatsgevonden.

Zo blijven we ook in 2025 samen met onze inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, partners en de ambtelijke organisatie werken aan een toekomstbestendig Ridderkerk.

We spreken de wens uit dat Gods zegen op onze arbeid mag rusten.
Burgemeester en wethouders van Ridderkerk.

LEESWIJZER

Indeling

De begroting wordt opgesteld volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en bestaat uit een beleidsbegroting, een financiële begroting en bijlagen. In de beleidsbegroting worden de programma's en de (verplichte) paragrafen behandeld. De financiële begroting bevat de meerjarenbalans met de toelichting hierop, de toelichting op de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. In de bijlagen is onder andere het overzicht van te verstrekken subsidies en de specificatie van het verloop van de reserves en voorzieningen opgenomen.

In de diverse programma's zijn onder "Wat gaan we daarvoor doen?" de acties uit het collegeprogramma opgenomen. De nummers die ontbreken zijn inmiddels gerealiseerd, zijn doorlopende acties waarvoor voor 2025 geen bijzonderheden zijn te melden of die voor latere jaren zijn gepland.

Tekenduiding

De lasten zijn negatief opgenomen, dus met een minteken. In een kolom waar het saldo getoond wordt, krijgt een nadeel een min voor het bedrag. Een voordeel wordt zonder extra teken getoond.

Afrondingen

In dit boekwerk worden de cijfers afgerond op honderden euro's (met uitzondering van de realisatie 2023 welke is afgerond op hele euro's). Hierdoor kan het voorkomen dat als een tabel nageteld wordt er minimale verschillen zijn.

Toelichtingen

In de programma's bij het onderdeel "Wat mag het kosten?" zijn toelichtingen geschreven voor mutaties in de ramingen van exploitatie en reserves. De toelichtingen hebben betrekking op verschillen tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 per kostendrager en op mutaties groter dan € 100.000. Dit grensbedrag wordt ook gehanteerd bij het hoofdstuk 'Samenvatting en analyse op hoofdlijnen'.

Toerekening personeelskosten naar programma's

In diverse programma's wordt bij de toelichting op de verschillen het onderwerp 'Toerekening personeelskosten naar programma's' genoemd. Dit is een wettelijke en budgetneutrale verdeling van de personeelskosten naar de verschillende taakvelden, zodat per taakveld de totale kosten zichtbaar zijn.

Beleidsindicatoren

Sinds 2016 is de Regeling beleidsindicatoren gemeenten van kracht. In deze regeling zijn 39 indicatoren opgenomen, waarvan er door wettelijke aanpassingen in deze begroting nog 34 resterend. Deze, en meer indicatoren, zijn op de website Waarstaatjegemeente.nl terug te vinden. De waarden bij de (verplichte) indicatoren op de website worden aangepast wanneer nieuwe informatie bekend is. Het kan hierdoor voorkomen dat de waarde opgenomen in dit boekwerk verschilt van de website. De verplichte beleidsindicatoren zijn verdeeld over diverse programma's en worden weergegeven met een waarde voor het jaar 2023. Dit is in veel gevallen het meest recente jaar waarvan cijfers bekend zijn. Alle verplichte indicatoren zijn afkomstig uit landelijke databases via Waarstaatjegemeente.nl. Wij zijn afhankelijk van de actualiteit van deze cijfers en hebben hier geen invloed op. Indien er voor het jaar 2023 geen waarde bekend is, wordt de waarde van het laatst bekende jaar weergegeven. Dit is dan kenbaar gemaakt met het jaartal tussen haakjes. In een enkel geval zijn er waarden voor het jaar 2024 bekend; dit wordt kenbaar gemaakt met het jaartal 2024 tussen haakjes. De peildatum voor de waarden is 1 augustus 2024.

Indexeren

We houden in de komende begroting 2025 rekening met een indexering van 2,5% ten opzichte van 2024 om daarmee inflatiegevoelige budgetten waaronder de subsidiebudgetten, mee te laten groeien met de stijging van de inflatie conform de maartprognose van het Centraal Plan Bureau (CPB).

Nieuwe indeling taakvelden

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een nieuwe indeling van de taakvelden opgesteld die geldt vanaf het begrotingsjaar 2025. Het is een verplichting om deze nieuwe indeling te volgen voor berichtgeving aan bijvoorbeeld het CBS. Onze administratie is hierop aangepast.

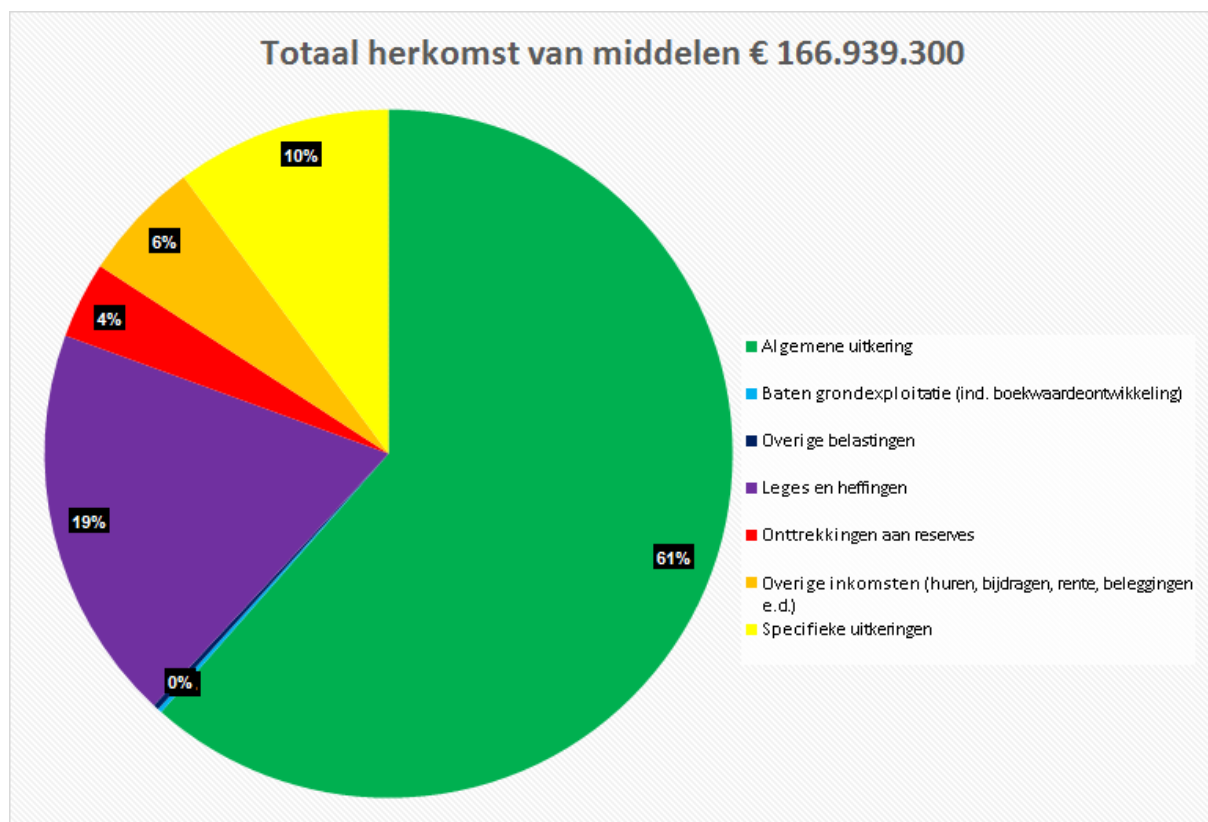
De meeste wijzigingen hebben invloed op programma 7 Sociaal domein. In onze begroting zijn voor dit programma geen tabellen per taakveld opgenomen om de verschillen tussen de begroting 2024 en de begroting 2025 te duiden, maar een totaaloverzicht van alle baten en lasten. Daaronder staan de toelichtingen van de mutaties.

In het Overzicht van baten en lasten worden de jaren met elkaar vergeleken op basis van de programma-indeling en de bijbehorende taakvelden. De programma-indeling is gewijzigd in 2024 en in 2025 is er een nieuwe indeling van de taakvelden. Hierdoor worden de programma's tweemaal getoond.

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

Programma's	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
01 Bestuur en ondersteuning	-4.397.100	-4.511.100	-4.819.500	-4.814.400	-4.756.300
02 Veiligheid	-5.731.600	-6.180.300	-6.434.000	-6.442.500	-6.421.600
03 Verkeer, vervoer en waterstaat	-9.852.000	-11.235.100	-12.591.000	-12.946.000	-13.069.800
04 Economie	-507.200	-491.500	-491.500	-491.700	-491.700
05 Onderwijs	-17.178.600	-4.887.000	-5.659.600	-5.223.400	-5.312.200
06 Sport, cultuur en recreatie	-16.985.400	-13.668.400	-13.828.200	-14.189.300	-14.096.200
07 Sociaal Domein	-49.927.600	-47.360.800	-46.613.200	-46.504.000	-46.500.700
08 Volksgezondheid en milieu	-2.429.000	-1.887.200	-1.842.000	-1.791.600	-1.962.800
09 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-2.246.500	-2.469.900	-2.395.200	-2.455.800	-2.468.600
13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	111.631.100	93.850.400	89.732.300	91.102.400	92.584.600
Begroot resultaat	2.376.100	1.159.100	-4.941.900	-3.756.300	-2.495.300

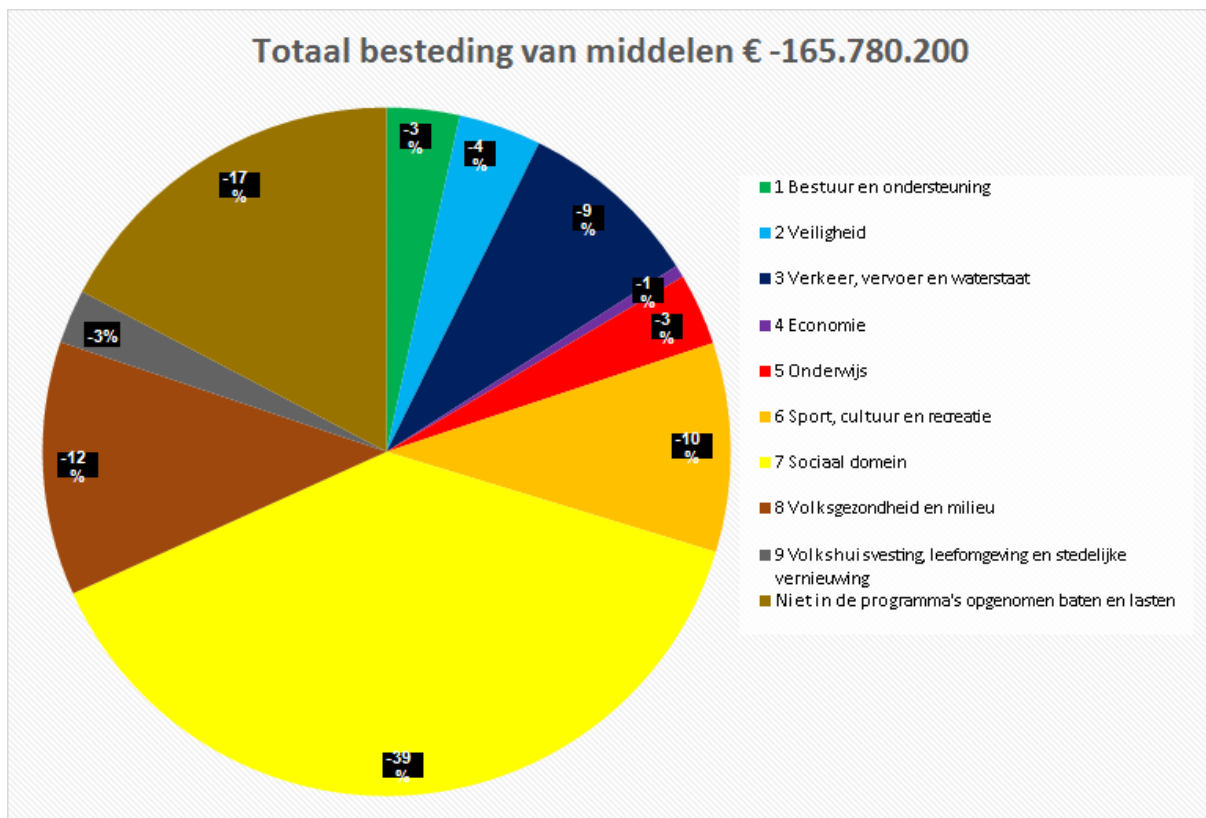
Inkomsten

Categorie	Bedrag	Percentage
Algemene uitkering	102.649.000	61%
Baten grondexploitatie (incl. boekwaardeontwikkeling)	336.300	0%

Overige belastingen	440.600	0%
Leges en heffingen	31.086.000	19%
Onttrekkingen aan reserves	6.017.400	4%
Overige inkomsten (huren, bijdragen, rente, beleggingen e.d.)	9.465.400	6%
Specifieke uitkeringen	16.944.600	10%
Totaal	166.939.300	100%

Uitgaven

Programma	Bedrag	Percentage
1 Bestuur en ondersteuning	-5.662.200	3%
2 Veiligheid	-6.450.700	4%
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	-14.296.300	9%
4 Economie	-951.300	1%
5 Onderwijs	-5.601.400	3%
6 Sport, cultuur en recreatie	-16.281.900	10%
7 Sociaal domein	-63.898.900	39%
8 Volksgezondheid en milieu	-19.753.300	12%
9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-4.208.100	3%
Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	-28.676.100	17%
Totaal	-165.780.200	100%

Infographic

BEGROTING 2025 IN ÉÉN OOGOPSLAG

In deze infographic ziet u in één oogopslag hoe de gemeente aan haar geld komt en waaraan we dat het komende jaar willen uitgeven. De cijfers op deze pagina en nog veel meer cijfers staan allemaal in de begroting 2025.

Ridderkerk is financieel een gezonde gemeente. Dat willen we graag nu en in de toekomst zo houden en daarbij de woonlasten zo laag mogelijk houden. Zo bouwen we samen aan een toekomstbestendig Ridderkerk!

Het college van burgemeester en wethouders

INKOMSTEN

WAAR KOMT HET GELD VANDAAN?

De gemeenteraad stelt de begroting vast. De burgemeester en de wethouders zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering. De burgemeester en wethouders hebben ieder een eigen portefeuille met aandachtsgebieden. Aan het eind van het jaar leggen zij in de jaarrekening samen verantwoording af aan de gemeenteraad.

Dit deel krijgen we van het Rijk.

De rest krijgen we uit lokale heffingen en overige inkomsten.

De totale inkomsten voor 2025 zijn begroot op € 167,0 miljoen.

LOKALE HEFFINGEN

0ZB	€ 14.917.100
Parkeergeld	€ 357.200
Secretarieelgas burgerzaken	€ 1.092.300
Begrasplaatsrechten	€ 874.000
Wabo vergunningen	€ 868.900
Afvalstoffenheffing	€ 7.497.700
Rioolheffing	€ 5.422.600
Overige heffingen	€ 56.200

ANDERE INKOMSTENBRONNEN

Huren	€ 2.603.400
Rente en winstuitkeringen	€ 767.700
Onttrekkingen aan reserves	€ 6.017.400
Baten grondexploitatie (incl. boekwaarde-ontwikkeling)	€ 336.300
Overige inkomsten	€ 6.534.900

HOEVEEL BETAAL IK IN 2025 AAN?

AFVALSTOFFENHEFFING	
Tarief eenpersoonshuishouden	€ 286,32
Tarief twee persoonshuishouden	€ 384,84
Tarief meerpersoonshuishouden	€ 396,36
RIOOLHEFFING	
Eigenaar/gebruiker tot 500 m ²	€ 109,08
Grout (water)verbruik:	
50 l m ³ - 1.000 m ³ / per 100 m ²	€ 116,40
1.001 m ³ - 3.000 m ³ / per 100 m ²	€ 105,00
3.001 m ³ - 6.000 m ³ / per 100 m ²	€ 83,24
6.001 m ³ - 10.000 m ³ / per 100 m ²	€ 81,72
boven 10.000 m ³ / per 100 m ²	€ -63,72

MEER WETEN OVER DE ONDERWERPEN IN DE BEGROTING?

Ga dan naar de 'gemeente in cijfers' op www.ridderkerk.begrotingsapp.nl. Meer cijfermatige informatie over de gemeente is te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl

UITGAVEN 165.8 MILJOEN

5.6 MILJOEN BESTUUR

Bestuur	€ 3.824.200
Burgerzaken	€ 1.789.500

12.5 MILJOEN VERKEER, VERVOER EN WATER

Verkeer en vervoer	€ 10.493.500
Openbaar vervoer	€ 858.200
Overige	€ 1.184.200

0.9 MILJOEN ECONOMIE

Economische ontwikkeling	€ 523.300
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 356.600
Overige	€ 71.400

63.8 MILJOEN SOCIAAL DOMEIN

Wmo	€ 14.492.300
Jeugdhulp	€ 16.338.800
Overig	€ 33.067.800

3.7 MILJOEN VOLKSHUISVESTING

Ruimte en leefomgeving	€ 2.208.000
Wonen en bouwen	€ 1.138.000
Grondexploitatie	€ 383.300

6.5 MILJOEN VEILIGHEID

Openbare orde en veiligheid	€ 4.031.000
Crisisbeheersing en brandweer	€ 2.419.700

5.6 MILJOEN ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting	€ 2.788.400
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	€ 2.684.100
Openbaar basisonderwijs	€ 128.900

16.0 MILJOEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Sport(accommodaties)	€ 4.460.600
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	€ 7.375.500
Overig	€ 4.190.800

19.8 MILJOEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Milieubeheer en duurzaamheid	€ 2.392.700
Riolering	€ 5.062.500
Afvalinzameling	€ 6.927.700
Overige	€ 5.370.400

28.2 MILJOEN OVERIG

Overhead (huisvesting, facilitaire zaken etc.)	€ 23.035.700
Overige	€ 5.176.800

3.0 MILJOEN Stortingen in reserves	€ 3.000.300
------------------------------------	-------------

BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMA 1 BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Optimalisatie van de dienstverlening aan onze inwoners.

Voor een optimale dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers investeren we in de toegankelijkheid van nieuwe en bestaande communicatiekanalen. We willen dat onze dienstverlening bereikbaar is voor alle inwoners, zowel schriftelijk, digitaal, telefonisch als via de balie in het gemeentehuis. Daarbij communiceren we in begrijpelijk Nederlands. Inwoners en ondernemers zullen op (aan)vragen, meldingen en klachten binnen twee werkdagen een eerste reactie krijgen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 009 - We richten de processen zodanig in zodat inwoners en ondernemers op (aanvragen), meldingen en klachten binnen twee werkdagen een eerste reactie krijgen.

Omschrijving (toelichting)

We willen de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers verder verbeteren door onze bereikbaarheid en toegankelijkheid te optimaliseren. In 2024 hebben we hiermee een start gemaakt. Via het klantcontactcentrum en sociale media reageren we nu binnen 48 uur. In 2025 richten we de overige processen in, zodat voor inwoners en ondernemers duidelijk is wat zij naar aanleiding van hun aanvraag of melding van ons kunnen verwachten en wanneer.

- 010 - In 2023 starten we een project in de organisatie gericht op helder schrijven, zodat al onze communicatie aan inwoners (brieven, e-mails, webteksten, sociale media) in begrijpelijke taal geschreven is.

Omschrijving (toelichting)

We vinden het belangrijk in begrijpelijke taal met onze inwoners te communiceren. Om de organisatie hierin te ondersteunen en het bewustzijn binnen de organisatie te vergroten zijn we eind 2024 een project gestart rondom Helder Schrijven. In 2025 krijgt dit een vervolg, onder andere door het aanbieden van trainingen en het opleiden van taalcoaches.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Coördinator 'vergunningen en subsidieaanvragen'.

Het aanvragen van vergunningen moet zo makkelijk mogelijk zijn. Een aan te stellen coördinator 'vergunningen en subsidieaanvragen' kan hieraan bijdragen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 016 - We stellen een coördinator 'vergunningen en subsidieaanvragen' aan.

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Ridderkerkse organisatie wordt hard gewerkt aan het optimaliseren van het (digitale) aanvraagproces van vergunningen. Ook het aanvraagproces subsidies wordt verbeterd. Verwachting is dat begin 2025 de processen zijn geoptimaliseerd. Er wordt geen aparte coördinator aangesteld. Het coördineren en continu verbeteren van de processen vindt plaats binnen de vakafdelingen.

- 017 - We optimaliseren het proces van vergunningaanvragen (APV).

Omschrijving (toelichting)

In overleg met de processpecialisten worden de processen beschreven en wordt, onder andere in overleg met de aanvragers en externe adviseurs, in kaart gebracht op welke punten de processen verder geoptimaliseerd en vereenvoudigd kunnen worden. Waarbij aandacht is voor de hoogwaardige advisering aan het bevoegd gezag (burgemeester), de kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en de randvoorwaarde die nodig zijn om vergunningverlening veiligheidskritisch te laten functioneren. Zo wordt er in 2025 in samenspraak met de afdelingen communicatie en APV een online beslisboom geïntroduceerd om het vergunningsaanvraagproces te verduidelijken en te versnellen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Datagedreven werken.

Het datagedreven werken wordt bevorderd zonder dat dit ten koste gaat van de menselijke maat. Hiervoor worden een visie en strategie ontwikkeld. Goede data-analyses helpen uiteindelijk kosten te besparen en beleid effectiever te maken. Op veel terreinen neemt de urgentie hiervan toe.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 022 - We stellen een visie datagedreven werken op.

Omschrijving (toelichting)

De businesscontroller werkt samen met het expertiseteam Datagedreven Werken van De BedrijfsvoeringsPartner in 2025 aan een visie voor datagedreven werken.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
0.1:Bestuur	-3.408.500	-3.824.200	-3.902.500	-3.876.100	-3.874.700
0.2:Burgerzaken	-1.938.900	-1.789.500	-2.019.600	-2.040.900	-1.984.200
Totaal Lasten	-5.347.400	-5.613.700	-5.922.100	-5.917.000	-5.858.900
Baten					
0.1:Bestuur	28.700	29.400	29.400	29.400	29.400
0.2:Burgerzaken	970.100	1.121.700	1.121.700	1.121.700	1.121.700
Totaal Baten	998.800	1.151.100	1.151.100	1.151.100	1.151.100
Saldo - Lasten en baten	-4.348.600	-4.462.600	-4.771.000	-4.765.900	-4.707.800
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Totaal Stortingen	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Saldo - Reserves	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Totaal Bestuur en ondersteuning	-4.397.100	-4.511.100	-4.819.500	-4.814.400	-4.756.300

Toelichting 0.1 Bestuur

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.1:Bestuur			
Lasten	-3.408.500	-3.824.200	-415.700
Baten	28.700	29.400	700
Totaal 0.1:Bestuur	-3.379.800	-3.794.800	-415.000

Toerekening personeelskosten naar programma's (nadeel € 304.100)

De toerekening van de personeelskosten naar de programma's wordt toegelicht in de Leeswijzer.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 110.900)

Toelichting 0.2 Burgerzaken

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.2:Burgerzaken			
Lasten	-1.938.900	-1.789.500	149.400

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
Baten	970.100	1.121.700	151.600
Totaal 0.2: Burgerzaken	-968.800	-667.800	301.000

Verkiezingen (voordeel € 199.400)

Omdat voor 2025 vooralsnog geen verkiezingen zijn gepland, is er sprake van een voordeel ten opzicht van 2024 (Europese parlementsverkiezingen).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 101.600)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Aanwijsbesluit vergoedingen en verstrekkingenwerkkostenregeling	X		
Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	X		
Belastingverordeningen en –tarieven 2024 <ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en de invordering van onroerende zaakbelastingen 2024 • Verordening afvalstoffenheffing 2024 • Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2024 • Verordening parkeerbelasting 2024 • Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 (Legesverordening 2024) • Verordening fysieke leefomgeving 2024 • Verordening haven- en kadegeld 2024 • Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2024 • Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Ridderkerk 2024 		X	X
Controleverordening Ridderkerk 2023		X	
Convenant Jongerenraad		X	
Convenanten met de wijkoverleggen (2016)		X	X
Fiscaal statuut Gemeente Ridderkerk 2021	X		
Gebruiksreglement dienstvoertuigen gemeente Ridderkerk 2024	X		
Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Ridderkerk 2019		X	
Gedragscode integriteit raads- en burgerleden Ridderkerk 2019		X	
Handleiding Verbonden partijen 2017-2020		X	
Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Ridderkerk		X	
Inspraakverordening gemeente Ridderkerk 2009		X	X
Kanalenstrategie 'De juiste boodschap, op het juiste moment en de juiste plaats' (2020)	X		
Klachtenregeling BAR-organisatie 2020	X		X
Leidraad invordering gemeentelijke belastingen		X	
Mandaatbesluitregeling 2024	X		X
Normenkader 2023		X	
Nota activabeleid Gemeente Ridderkerk 2021		X	
Nota Betrokken Samenleving		X	
Nota Communicatie	X		

Nota Garantstellingen en Leningen Gemeente Ridderkerk 2021	X		
Nota Misbruik en oneigenlijk gebruik		X	
Nota reserves en voorzieningen Ridderkerk 2021-2024		X	
Nota Verbonden Partijen 2016-2020 Gemeente Ridderkerk		X	X
Organisatieregeling BAR-organisatie (De Bedrijfsvoeringspartner) 2024		X	
Privacybeleid van de gemeente Ridderkerk 2019/2020	X		X
Regeling ambtelijk horen Ridderkerk 2020	X		
Regeling beheer en toezicht Basisregistratie personen (BRP) en reisdocumenten	X		
Regeling briefadres gemeente Ridderkerk 2022	X		
Regeling budgethouderschap Gemeente Ridderkerk 2024	X		
Regeling gegevensverstrekking basisregistratie personen Ridderkerk 2021	X		X
Regeling overlegging en onderzoek brondocumenten ten behoeve van de basisregistratie personen (BRP)	X		X
Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Ridderkerk 2023	X		
Reglement van Orde college Ridderkerk 2022	X		
Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad 2024		X	
Reglement gemeentecollege Ridderkerk 2022	X		
Regionaal Social Return Beleid 2023-2027	X		
Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Rotterdam Rijnmond 2024-2027		X	
Ridderkerk Belastingnota 2020		X	X
Treasurystatuut gemeente Ridderkerk 2024	X		
Verordening bezwaarschriften Ridderkerk 2020		X	
Verordening Burgerinitiatief 2007		X	X
Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid Ridderkerk 2023		X	
Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Ridderkerk 2024		X	
Verordening fractieondersteuning Ridderkerk 2023		X	
Verordening klachtenbehandeling gemeente Ridderkerk 2020		X	
Verordening op de raadsvoorbereiding Ridderkerk 2023		X	X
Verordening op de Rekenkamer Ridderkerk 2022		X	
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ridderkerk 2023		X	
Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Ridderkerk houdende regels omtrent de werkgeverscommissie griffie Ridderkerk 2020		X	
Visie op dienstverlening BAR-organisatie	X		
Visie op e-participatie	X		
Wijkontwikkelingsprogramma Bolnes		X	
Wijkontwikkelingsprogramma Centrum 2014-2024		X	
Wijkontwikkelingsprogramma Slikkerveer		X	
Wijkprogramma Drievliet Het Zand 2019-2023		X	
Wijkprogramma Oost 2019-2023		X	
Wijkprogramma Oostendam 2017-2022		X	

Wijkprogramma Rijsord		X	
Wijkprogramma West 2018-2023		X	

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Formatie	Gemeente*	Fte per 1.000 inwoners	6,87
Bezetting	Gemeente*	Fte per 1.000 inwoners	6,73
Apparaatskosten	Gemeente*	In euro's per inwoner	633
Externe inhuur	Gemeente*	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten	0,6%
Overhead	Gemeente*	% van totale lasten	46,8%

* Vanaf 2024 worden gegevens van de gemeente getoond, tot en met 2023 zijn dit de gegevens van de BAR-organisatie.

PROGRAMMA 2 VEILIGHEID

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Politie en Ridderkerk.

Daarnaast is het behoud van het politiebureau in Ridderkerk van groot belang. We zullen de lobby hiervoor bij de politie intensiveren.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 027 - De politie heeft het besluit genomen om een nieuw regionaal politiebureau te bouwen in Barendrecht tegen de grens van Ridderkerk aan. Er komt een lokaal steunpunt in Ridderkerk. Wij treden in overleg met de politie over de invulling daarvan.

Omschrijving (toelichting)

Door de politieorganisatie kan per heden nog geen inzicht worden gegeven in de concretisering van vervolgstappen. In 2025 richten we ons nadrukkelijk op het verkrijgen van duidelijkheid over de huidige locatie van het politiebureau en formuleren we een toekomstperspectief dat hulpdiensten en handhaving bij elkaar brengt in een lokaal steunpunt ten dienste van onze inwoners en ondernemers.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Veiligheidsplan.

Het is belangrijk dat er jaarlijks een veiligheidsplan opgesteld wordt, waarin de prioriteiten van inzet voor politie en boa's worden vastgesteld. In dat plan is er aandacht voor wat er in de wijken leeft en speelt.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 040 - Jaarlijks wordt er in samenwerking met de politie en de boa's een veiligheidsplan opgesteld. Hierin worden de prioriteiten voor dat jaar benoemd. In dit veiligheidsplan gaan we vanaf 2023 ook aangeven welke thema's er per wijk spelen.

Omschrijving (toelichting)

Het veiligheidsplan is een jaarlijkse uitvoering van het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB). In december 2024 wordt het nieuwe IVB ter vaststelling voorgelegd, samen met het Actieplan Veilig 2025. Wijkgerichte thema's vormen een onderdeel van dit Actieplan.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Ondermijning.

In 2025 gaan we, aan de hand van data gedreven werken, inzetten op de aanpak van ondermijning. Daarnaast geven we uitvoering aan het lokaal uitvoeringsplan aanpak Mensenhandel Ridderkerk. We willen zowel op het gebied van ondermijning, als Mensenhandel met name bewustwording creëren en de meldingsbereidheid zowel intern als bij onze inwoners vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- Lokaal uitvoeringsplan aanpak Mensenhandel Ridderkerk.

Omschrijving (toelichting)

Onder andere voeren we integrale controles uit op onderwerpen uit het dashboard bedrijventerreinen. Ook geven we voorlichting en organiseren we campagnes en themadagen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1.1:Crisisbeheersing en brandweer	-3.542.100	-4.031.000	-4.277.400	-4.276.800	-4.276.100
1.2:Openbare orde en veiligheid	-2.431.100	-2.419.700	-2.427.000	-2.436.100	-2.415.900
Totaal Lasten	-5.973.200	-6.450.700	-6.704.400	-6.712.900	-6.692.000
Baten					
1.1:Crisisbeheersing en brandweer	206.500	211.700	211.700	211.700	211.700
1.2:Openbare orde en veiligheid	35.100	58.700	58.700	58.700	58.700
Totaal Baten	241.600	270.400	270.400	270.400	270.400
Saldo - Lasten en baten	-5.731.600	-6.180.300	-6.434.000	-6.442.500	-6.421.600
Begroot resultaat	-5.731.600	-6.180.300	-6.434.000	-6.442.500	-6.421.600

Toelichting 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
1.1:Crisisbeheersing en brandweer			
Lasten	-3.542.100	-4.031.000	-488.900
Baten	206.500	211.700	5.200
Totaal 1.1:Crisisbeheersing en brandweer	-3.335.600	-3.819.300	-483.700

Brandbestrijding (nadeel € 428.200)

- Ten opzichte van 2025 is in de Programmabegroting 2024 een bijstelling van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) conform de begroting 2024 van de VRR gemaakt (nadeel € 447.800).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 19.600).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 55.500)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Actieplan Jeugd en excessief geweld Ridderkerk	X		
Actieplan Veiligheid 2024	X		
Algemene Plaatselijke Verordening Ridderkerk 2020		X	
Beleidsregel Damocles gemeente Ridderkerk	X		
Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob gemeente Ridderkerk 2023	X		
Beleidsregels gebiedsontzeggingen gemeente Ridderkerk	X		
Drank- en horecaverordening gemeente Ridderkerk 2014		X	
Handhavingsbeleid opkoop- en verkoopregister Ridderkerk	X		
Handhavingsbeleidsplan Wabo 2019-2023 gemeente Ridderkerk	X		X
Integraal veiligheidsbeleid		X	X
Nota Dierenwelzijn Ridderkerk		X	
Uitvoeringsprogramma Toezicht en juridische handhaving 2023	X		X
Vergunningenbeleidsplan Wabo 2017 – 2021 gemeente Ridderkerk	X		X
Verordening uitvoering en handhaving (omgevingsrecht) Ridderkerk 2022		X	

Wegsleepverordening Ridderkerk 2022		X	
-------------------------------------	--	---	--

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Verwijzingen Halt	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 jongeren Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	5
Winkeldiefstallen	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1,3
Geweldsmisdrijven	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	3,5
Diefstallen uit woning	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	0,9
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	4,3

PROGRAMMA 3 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Goed openbaar vervoer.

Goed openbaar vervoer is voor veel inwoners van Ridderkerk, voor veel werknemers van Ridderkerkse bedrijven die buiten de gemeente wonen en voor veel bezoekers aan onze gemeente van groot belang.

We blijven inzetten op Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) per bus en bevorderen de inzet van buurtbussen. Daarmee willen we zo veel mogelijk plekken in de wijken kunnen bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 041 - Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) in de vorm van het busconcept R-net wordt de komende jaren ingevoerd.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 zal fase 1 worden afgerond, parallel hieraan loopt het traject richting het definitief ontwerp en uitvoering van de volgende fases.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Verkeersveiligheid van wegen en straten.

De verkeersveiligheid van wegen en straten krijgt onverminderd aandacht. Voet-, fiets- en wandelpaden worden ook goed onderhouden, waarmee ook de veiligheid voor de verkeersdeelnemers is gediend. Oversteekplaatsen moeten goed verlicht en veilig zijn. Ontbrekende schakels in het fiets- en wandelpadennetwerk worden zoveel als mogelijk aangelegd. We staan open voor de verkenning naar de mogelijkheid voor een Metropolitane fietsroute tussen Rotterdam-Ridderkerk- Dordrecht.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 047 - We doen onderzoek naar de ontbrekende schakels in de wandel- en fietsroutes en werken dit uit in een plan van aanpak.

Omschrijving (toelichting)

Bij de route voor hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) wordt een tweerichtingsfietspad langs de Populierenlaan aangelegd. Dit fietspad sluit aan op het fietspad over het viaduct A15/A16. De werkzaamheden aan de fietspaden sluiten aan op de uitvoering van HOV (1e fase). De start zal begin december 2024 plaatsvinden en doorlopen in 2025.

- 048 - We realiseren een recreatieve fiets- en wandelverbinding tussen De Gorzen en de jachthaven.

Omschrijving (toelichting)

De recreatieve route van de Gorzen naar recreatiegebied de Noord is een van de routes die wordt gerealiseerd om het recreatiegebied langs de rivier De Noord bereikbaar te maken. Dit ontwerp wordt aangesloten op de nog te realiseren fiets- en wandelroute langs het Havenkanaal en wordt in 2025 gerealiseerd.

- 052 - We realiseren de in de gebiedsvisie Rivieroevers benoemde ontbrekende verbindingen langs het Havenkanaal naar de Jachthaven.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 realiseren we een fiets- en voetgangersroute tussen het Havenkanaal en de Jachthaven.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Snelheid van verkeer.

Sluiproutes pakken we aan. Met flitsacties en actief beboeten willen we het te hard rijden in woonwijken terugdringen. Het uitgangspunt is dat binnen de bebouwde kom van Ridderkerk een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur geldt met uitzondering van ontsluitingswegen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 053 - We pakken sluiproutes waar mogelijk aan.

Omschrijving (toelichting)

Het onderzoek Sluipverkeer Rijksstraatweg is in 2022 uitgevoerd. Uitgangspunt is om de Rijksstraatweg en het Ridderkerkse deel van de Noldijk fietsvriendelijk in te richten en maatregelen te nemen tegen doorgaand vrachtverkeer. Voor het vervolg is in mei 2024 opdracht gegeven aan een bureau om een inrichtingsvoorstel te maken. Dit onderzoek is in november 2024 gereed. De voorbereiding van de uitvoering en de uitvoering zelf vinden vanaf 2025 plaats.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Herinrichting centrumring.

We onderzoeken de verschillende mogelijkheden voor herinrichting van de centrumring samen met ondernemers en omwonenden, waarbij een vrijliggend uitvoeren naar het verkeerskundig effect van alle ruimtelijke fietspad het uitgangspunt is.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 056 - Voor de herinrichting van de centrumring laten we een onderzoek uitvoeren naar het verkeerskundig effect van alle ruimtelijke ontwikkelingen in de invloedssfeer van het centrum op het verkeersnetwerk van het centrum.

Omschrijving (toelichting)

De ontwerpkeuze van de centrumring is in 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd. In het laatste kwartaal 2024 en het eerste halfjaar 2025 gaan we de gekozen variant (tweerichtingen) uitwerken, waarbij we starten met het onderzoek naar eenrichtingsverkeer voor vrachtwagens en/of bussen op het oostelijke deel van de centrumring. De uitkomsten hiervan zullen in 2025 voorgelegd worden aan de Commissie Samen Wonen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Verkeersafwikkeling bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard.

We willen de verkeersafwikkeling van het bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard verbeteren door dit gebied een directe oprit te geven op de A15/A16. We werken niet mee aan een doorgaande weg door de boomgaard tussen de Tuindersweg in Barendrecht en de Rijksstraatweg in Rijsoord.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 057 - Samen met de deelnemers van Dutch Fresh Port (DFP) en de MRDH zetten we een lobby in richting Rijkswaterstaat voor de realisatie voor een directe oprit op de A15/A16.

Omschrijving (toelichting)

In Dutch Fresh Port verband werken wij samen met andere publieke en private partijen om te komen tot een integraal pakket van maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren. De lobby voor een toerit van de A16 is daar onderdeel van. Daarnaast wordt gewerkt aan: spreiding wegverkeer naar de daluren, aanpak bouwlogistiek, modal shift, verduurzaming en een reeferhub. Partijen zoals Rotterdam, het havenbedrijf en de MRDH zijn er inmiddels van overtuigd dat Dutch Fresh Port een logistieke schakel is in de goederenvervoerscorridors. In 2025 werken we samen met onze partners verder aan een integraal bereikbaarheidsprogramma met als doel om op de agenda te komen van het BO-MIRT.

In het tweede kwartaal van 2024 heeft de stuurgroep van DFP het gebiedsperspectief 2040 vastgesteld. Het doel van het gebiedsperspectief 2040 is om een gemeenschappelijk en gedragen

ruimtelijk en integraal perspectief te hebben voor de lange termijn. Het perspectief biedt daarmee voor verschillende partijen duidelijkheid over de ambities en opgaven voor dit gebied met een blik richting de lange termijn. De focus van de visie ligt op het bevorderen van brede welvaart en het creëren van een gemengd gebied voor werken, leren en wonen. Onderzocht wordt of het gebiedsperspectief 2040 de basis kan vormen voor de aanvraag van een Regiodeal.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Waterbusverbinding met Ridderkerk.

We hechten waarde aan de waterbusverbinding met Ridderkerk. Ook de veiligheid op het water krijgt de nodige aandacht. Dat betreft zowel voor beroepsvaart op de rivieren (Drierivierenpunt) rondom Ridderkerk als pleziervaart op De Waal.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 060 - We onderzoeken een mogelijkheid van een tweede opstapplaats voor de waterbus in Bolnes, waarmee de ov-mogelijkheden vanuit Bolnes richting de regio verbeterd kunnen worden.

Omschrijving (toelichting)

In de afgelopen jaren is uitgebreid onderzoek gedaan naar een extra halte voor de waterbus. In het najaar van 2024 kan de haalbaarheid definitief worden bepaald en het college en de raad worden geïnformeerd over de voortgang. Als blijkt dat een waterbushalte in Bolnes haalbaar is, gaan we in 2025 een plan van aanpak opstellen voor realisatie van een waterbushalte in Bolnes.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
2.1:Verkeer en vervoer	-11.407.400	-10.499.500	-11.661.400	-11.955.900	-12.052.400
2.2:Parkeren	-233.400	-221.600	-273.300	-268.300	-266.600
2.3:Recreatieve havens	-39.000	-38.600	-38.600	-38.700	-38.700
2.4:Economische havens en waterwegen	-986.500	-924.000	-927.400	-932.700	-937.900
2.5:Openbaar vervoer	-1.019.600	-858.200	-874.200	-916.900	-941.500
Totaal Lasten	-13.685.900	-12.541.900	-13.774.900	-14.112.500	-14.237.100
Baten					
2.1:Verkeer en vervoer	1.487.500	324.600	324.600	324.600	324.600
2.4:Economische havens en waterwegen	204.800	209.900	209.900	209.900	209.900
2.5:Openbaar vervoer	168.700	179.200	155.600	163.300	163.300
Totaal Baten	1.861.000	713.700	690.100	697.800	697.800
Saldo - Lasten en baten	-11.824.900	-11.828.200	-13.084.800	-13.414.700	-13.539.300
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-7.089.000	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400
Totaal Stortingen	-7.089.000	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400
Onttrekkingen					
0.10:Mutaties reserves	9.061.900	2.347.500	2.248.200	2.223.100	2.223.900
Totaal Onttrekkingen	9.061.900	2.347.500	2.248.200	2.223.100	2.223.900
Saldo - Reserves	1.972.900	593.100	493.800	468.700	469.500

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Begroot resultaat	-9.852.000	-11.235.100	-12.591.000	-12.946.000	-13.069.800

Toelichting 2.1 Verkeer en vervoer

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
2.1:Verkeer en vervoer			
Lasten	-11.407.400	-10.499.500	907.900
Baten	1.487.500	324.600	-1.162.900
Totaal 2.1:Verkeer en vervoer	-9.919.900	-10.174.900	-255.000

Planmatig onderhoud wegen (nadeel € 705.200)

- In de eerste tussenrapportage van 2024 is een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor de bijdrage aan Waterschap Hollandse Delta voor het geluidreducerend asfalt op de Rotterdamseweg (voordeel € 92.000). Daarnaast is er een voordeel uit de 2e Tussenrapportage 2023 en de Jaarstukken 2023 in 2024 vanwege doorgeschoven investeringen. Daartegenover staan dan hogere kapitaallasten van 2025 (nadeel € 807.200).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 10.000).

Aanleg glasvezelnetwerk (nadeel € 1.092.000)

Het glasvezelnetwerk is in 2024 aangelegd waardoor er vanaf 2025 geen degeneratievergoeding meer geraamd is.

Verkeersplan en -veiligheid (voordeel € 527.900)

In de 2e Tussenrapportage 2023 is een bedrag van € 145.000 doorgeschoven naar 2024 voor ontbrekende schakels wandel- en fietsroutes, maatregelen omtrent de mobiliteitsagenda Dutch Fresh Port en een quick scan voor tweerichtingsfietspaden Populierenlaan. Daarnaast worden lasten geraamd in de 1e Tussenrapportage 2024 voor doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 (aanleg van een plateau op de kruising van de Roggestraat en de Tarwestraat (€ 24.500), een onderzoek naar sluipverkeer in Rijsoord (€ 35.500), ontbrekende schakels fietsnetwerk (€ 75.000) en de uitvoeringsnota Mobiliteit Bolnes (€ 150.000). Ook zijn er reeds geraamde mutaties in het meerjarenbegroting 2024-2027 (voordeel € 97.900).

Mobiliteitsplan (voordeel € 213.800)

- In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn mutaties opgenomen die wel in 2024 tot een raming leiden, maar niet in 2025. Het betreft doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 voor onderzoek, inspectie- en uitvoering van het mobiliteitsplan (voordeel € 173.800).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 40.000).

Oeverconstructies Park Maasdonck (voordeel 976.100)

In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn mutaties opgenomen die wel in 2024 tot een raming leiden, maar niet in 2025. Het betreft doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 voor onderzoekskosten voor de oeverconstructies Park Maasdonck en voor acties uit het memo Oeverconstructies.

Toerekening personeelskosten naar programma's (nadeel € 184.800)

De toerekening van de personeelskosten naar de programma's wordt toegelicht in de Leeswijzer.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 175.600)

Toelichting 2.4 Economische havens en waterwegen

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
2.4:Economische havens en waterwegen			
Lasten	-986.500	-924.000	62.500
Baten	204.800	209.900	5.100
Totaal 2.4:Economische havens en waterwegen	-781.700	-714.100	67.600

Haven Ridderkerk (voordeel € 113.600)

- In de 1e Tussenrapportage 2024 is een raming opgenomen voor een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 voor het baggeren rond de passantensteiger en een raming voor het afvoeren van de bagger. Deze kosten zijn er niet voor 2025 (voordeel € 121.300).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (nadeel € 7.700).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 46.000)

Toelichting 2.5 Openbaar vervoer

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
2.5:Openbaar vervoer			
Lasten	-1.019.600	-858.200	161.400
Baten	168.700	179.200	10.500
Totaal 2.5:Openbaar vervoer	-850.900	-679.000	171.900

Openbaar vervoer voor pensioengerechtigden (voordeel € 127.300)

Bijstelling op basis van uitgavenpatroon voorgaande jaren.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 44.600)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10:Mutaties reserves			
Stortingen	-7.089.000	-1.754.400	5.334.600
Onttrekkingen	9.061.900	2.347.500	-6.714.400
Totaal 0.10:Mutaties reserves	1.972.900	593.100	-1.379.800

Algemene reserve (nadeel € 5.427.400)

Het verschil tussen de jaren 2024 en 2025 ontstaat door ramingen in de 2e Tussenrapportage 2023 voor doorgeschoven dekking voor ontbrekende schakels wandel- en fietsroutes, maatregelen mobiliteitsagenda DFP en quick scan twee-richtingen fietspad Populierenlaan. En door ramingen in de 1e Tussenrapportage 2024 voor dekking voor doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023.

Reserve oeverconstructies park Maasdonck (voordeel € 740.000)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is een storting in de reserve geraamd en ook is er dekking geraamd om acties uit de memo Oeverconstructies Park Maasdonck uit te voeren.

Reserve Gebiedsfonds Rivieroevers (voordeel € 3.355.300)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is een storting geraamd voor de reserve Gebiedsfonds Rivieroevers.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 47.700)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Algemene verordening ondergrondse infrastructuur Ridderkerk 2022		X	
Beheerplan Wegen 2023-2027		X	
Concessie laadinfrastructuur samenwerkende gemeenten	X		X
Gladheidbestrijdingsplan 2022 – 2026 Gemeente Ridderkerk	X		
Handboek Openbare Ruimte Ridderkerk	X		
Havenverordening gemeente Ridderkerk 2007		X	
Laadvisie Ridderkerk	X		
Mobiliteitsplan Ridderkerk		X	

Nadere regels omtrent vergunning voor het bedrijfsmatig aanbieden van deeltweewielers in de openbare ruimte Ridderkerk 2023	X		
Nota parkeernormen 2024 Gemeente Ridderkerk		X	
Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035		X	
Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Ridderkerk		X	
Uitvoeringsregeling wegslepen, bewaren en teruggave van voertuigen gemeente Ridderkerk 2022		X	
Verdiepingsstudie HOV Ridderkerk		X	

PROGRAMMA 4 ECONOMIE

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Tegengaan van verloedering van bedrijventerreinen en (wijk)winkelcentra.

Verloedering van bedrijventerreinen en (wijk)winkelcentra wordt tegengegaan. Vergroening en goede beveiligingsplannen horen bij deze aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 069 - We herzien het plan voor Dillenburgplein inclusief uitvoeringsprogramma.

Omschrijving (toelichting)

Met de aanpak van de fysieke ruimte willen we het Dillenburgplein versterken en in economisch, sociaal en verkeerskundig opzicht toekomstbestendig maken voor bewoners, bezoekers en ondernemers. In 2025 werken we aan het ontwerpproces waarbij participatie van alle stakeholders een belangrijke rol heeft.

- 070 - We onderzoeken de mogelijkheid voor een ondernemersfonds in Ridderkerk.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 stellen we een projectteam in die de besluitvorming over en de invoering van een ondernemersfonds gaat begeleiden.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
3.1:Economische ontwikkeling	-567.600	-523.300	-523.300	-523.400	-523.400
3.2:Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-355.500	-356.600	-356.600	-356.600	-356.600
3.3:Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-48.800	-49.500	-49.500	-49.600	-49.600
3.4:Economische promotie	-17.100	-21.900	-21.900	-21.900	-21.900
Totaal Lasten	-989.000	-951.300	-951.300	-951.500	-951.500
Baten					
3.1:Economische ontwikkeling	206.400	211.600	211.600	211.600	211.600
3.3:Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	275.400	248.200	248.200	248.200	248.200
Totaal Baten	481.800	459.800	459.800	459.800	459.800
Saldo - Lasten en baten	-507.200	-491.500	-491.500	-491.700	-491.700
Begroot resultaat	-507.200	-491.500	-491.500	-491.700	-491.700

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Beleidskader: afwijken van de gebruiksregels voor de bestemming 'Bedrijventerrein' Nieuw Reijerwaard	X		
Beleidsregels braderieën en snuffelmarkten Ridderkerk	X		
Herziene beleidsregels TONK gemeente Ridderkerk 2021	X		
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Ridderkerk 2019	X		
Notitie Economisch Beleid Ridderkerk 2013-2018		X	X

Subsidieverordening 'Energiezuinig investeren in Cornelisland 2023'		X	
Toekomstvisie Detailhandel Ridderkerk		X	X
Verordening bedrijveninvesteringszone Cornelisland Ridderkerk 2023-2027		X	
Verordening bedrijveninvesteringszone Winkelhart Ridderkerk 2023-2027		X	
Verordening BIZ Dillenburgplein Ridderkerk 2021-2025		X	
Vestigingsbeleid detailhandel Noordenweg - beleidsregels	X		

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Funciemenging	Waarstaatjegemeente.nl	In % De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	51,1%
Vestigingen (van bedrijven)	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	152,3

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Goed onderwijs in goede gebouwen.

Goed onderwijs in goede gebouwen is essentieel voor de vorming en ontwikkeling van onze jeugd. Zo kunnen de Ridderkerkse kinderen zich voorbereiden op hun toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 079 - We stellen een nota Onderwijs op, gericht op onder andere brede school, voorschoolse educatie en samenwerking onderwijs en bedrijfsleven.

Omschrijving (toelichting)

Er wordt in 2025 een integrale nota opgesteld in samenwerking met onder andere de onderwijs- en kinderopvangorganisaties.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
4.1:Openbaar basisonderwijs	-181.500	-128.900	-128.900	-129.000	-129.000
4.2:Onderwijshuisvesting	-3.566.000	-2.788.400	-3.821.700	-3.384.700	-3.473.500
4.3:Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.715.200	-2.684.100	-2.684.100	-2.684.400	-2.684.400
Totaal Lasten	-6.462.700	-5.601.400	-6.634.700	-6.198.100	-6.286.900
Baten					
4.2:Onderwijshuisvesting	10.300	35.200	85.900	85.500	85.500
4.3:Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	578.300	580.600	580.600	580.600	580.600
Totaal Baten	588.600	615.800	666.500	666.100	666.100
Saldo - Lasten en baten	-5.874.100	-4.985.600	-5.968.200	-5.532.000	-5.620.800
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-12.244.800	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-12.244.800	0	0	0	0
Onttrekkingen					
0.10:Mutaties reserves	940.300	98.600	308.600	308.600	308.600
Totaal Onttrekkingen	940.300	98.600	308.600	308.600	308.600
Saldo - Reserves	-11.304.500	98.600	308.600	308.600	308.600
Begroot resultaat	-17.178.600	-4.887.000	-5.659.600	-5.223.400	-5.312.200

Toelichting 4.2 Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
4.2:Onderwijshuisvesting			
Lasten	-3.566.000	-2.788.400	777.600
Baten	10.300	35.200	24.900
Totaal 4.2:Onderwijshuisvesting	-3.555.700	-2.753.200	802.500

Huisvestingskosten Openbaar basisonderwijs (voordeel € 751.200)

- In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn zaken incidenteel voor 2024 geraamd zoals doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 voor de sloop en tijdelijke huisvesting van De Noord en een aanvullend budget in verband met stijgende prijzen (voordeel € 621.000).
- Reeds geraamde mutaties in het meerjarenbegroting 2024-2027 (voordeel € 130.200).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 51.300)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10: Mutaties reserves			
Stortingen	-12.244.800	0	12.244.800
Onttrekkingen	940.300	98.600	-841.700
Totaal 0.10: Mutaties reserves	-11.304.500	98.600	11.403.100

Algemene reserve (nadeel € 583.000)

In verband met doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 wordt een onttrekking geraamd in de 1e Tussenrapportage 2024 voor de tijdelijke huisvesting van De Noord, de nota Onderwijs en taallessen aan Oekraïners.

Reserve Integraal accommodatieplan (nadeel € 258.700)

In de 1e Tussenrapportage 2024 wordt in verband met doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 een onttrekking geraamd voor de sloop en extra afschrijving van De Noord.

Nieuwbouw Gemini 2018/Uitbreiding Gemini 2023 (voordeel € 12.244.800)

In 2024 zijn met een incidentele mutatie de afschrijvingsreserves nieuwbouw en uitbreiding Gemini gevormd. Vanaf 2025 is dit ten opzichte van 2024 een voordeel.

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Beleidskader Leerplicht 2017	X		X
Beleidsregel 'Huisvesting Integrale Kindcentra bij nieuwbouw en uitbreiding schoolgebouwen'	X		
Convenant Gemeentelijk Toezicht Openbaar Onderwijs Stichting Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden voor PO en VO	X		
Onderwijsachterstandenbeleid Ridderkerk 2020 - 2022	X		X
Tijdelijk (aanvullend) beleid domein 'Pedagogisch klimaat', item 'Voorschoolse Educatie', onderdeel 'Basisvoorwaarden voorschoolse educatie'	X		
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2021		X	

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Absoluut verzuim	Waarstaatjegemeente.nl	Per 1.000 leerplichtige leerlingen Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.	0,8
Relatief verzuim	Waarstaatjegemeente.nl	Per 1.000 leerplichtige leerlingen Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.	24
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Waarstaatjegemeente.nl	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.	2,2%

PROGRAMMA 6 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Cultuur in Ridderkerk.

We vinden het belangrijk dat zowel inwoners als bezoekers aan onze gemeente weten wat voor moois er allemaal in Ridderkerk te vinden en te beleven is. We werken aan dorpsmarketing.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 088 - We zetten in op dorpsmarketing onder andere door het optuigen van een evenementenkalender.

Omschrijving (toelichting)

In april 2024 is de UITagenda Ridderkerk gelanceerd. In 2025 wordt de website doorontwikkeld. Dit betekent onder andere dat de functionaliteiten worden uitgebouwd, de gebruiksvriendelijkheid nog verder wordt verbeterd en activiteiten en evenementen in Ridderkerk uitgebreider in kaart worden gebracht en gepromoot.

- 089 - Wij stellen een nieuwe cultuurnota op.

Omschrijving (toelichting)

We betrekken bij het opstellen van de nieuwe cultuurnota de aanbevelingen uit de evaluatie 'Cultuureducatie in de breedte'. Uitgangspunten voor de nieuwe nota zijn dat het cultuurbeleid passend is bij de Ridderkerkse maat en kernwaarden kent die horen bij de kracht van Ridderkerk. Erfgoed wordt eveneens opgenomen in de gecombineerde erfgoed en cultuurnota. In 2025 wordt de cultuurnota opgesteld.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

De Ridderkerkse geschiedenis.

We vinden het belangrijk om de Ridderkerkse geschiedenis te bewaren. We subsidiëren historisch erfgoed zoals Het Huys ten Donck en het werk van de Oudheidkamer.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 094 - We starten een onderzoek naar agrarisch erfgoed,

Omschrijving (toelichting)

Het onderzoek naar het agrarisch erfgoed ronden we af in 2025. Het onderzoek maakt deel uit van de actualisering van de Omgevingsvisie.

- 099 - We stellen een visie op reeds beschreven cultuurhistorisch belangrijke landschapselementen (o.a. dijken, agrarisch landschap) op.

Omschrijving (toelichting)

De integrale visie op cultuurhistorische belangrijke landschapselementen zoals dijken en agrarische gronden nemen we mee in de actualisatie van de Omgevingsvisie. Deze visie wordt naar verwachting na de zomer van 2025 door de raad vastgesteld.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Begraafplaatsen 'Rusthof' en 'Vredenhof'.

De begraafplaatsen 'Rusthof' en 'Vredenhof' blijven in beheer bij de gemeente Ridderkerk. We dragen zorg voor goed onderhoud. Op verzoek van nabestaanden krijgen de graven van (KNIL-)veteranen een beschermde status.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 101 - Op verzoek van nabestaanden krijgen de graven van (KNIL-)veteranen een beschermde status. Om dit mogelijk te maken passen we de verordening aan.

Omschrijving (toelichting)

Het toekennen van de beschermde status van de graven van de KNIL-veteranen is reeds afgerond. Voor het onderzoek aan welke andere veteranen mogelijk ook een beschermde status kan worden toegekend wordt eerst de definitie vastgesteld over welke groep veteranen het hierbij gaat.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Bevordering van sportbeoefening en meer bewegen.

We gaan door met het bevorderen van sportbeoefening en meer bewegen. Alle leeftijden vormen daarbij de doelgroep. Voor jongeren geldt dat bewegen een positieve invloed heeft op hun cognitieve ontwikkeling. Ook ouderen doen hun voordeel met lichaamsbeweging. Het vermindert de behoefte aan zorg en stimuleert de mentale gezondheid, omdat ze minder snel hun autonomie verliezen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 113 - We stellen een nota Sport en spelen op.

Omschrijving (toelichting)

In de nieuwe nota worden onder andere een 0-meting van het sport- en speelaanbod, de doelstellingen en doorontwikkelingen integraal verwerkt. In 2025 is de nota Sport gereed.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Sportaccommodaties.

Ridderkerk beschikt over veel en prachtige sportaccommodaties. Ook daarbuiten, in groene gebieden, is volop gelegenheid om te bewegen en te sporten. We brengen het georganiseerd en het ongeorganiseerd sporten en bewegen meer onder de aandacht.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 116 - We werken aan een overzichtskaart met (ongeorganiseerde) sportlocaties.

Omschrijving (toelichting)

Om inwoners een beter zicht te geven op wat er qua sport allemaal mogelijk is, maken we een overzichtskaart. Deze verwerken we onder andere op de UITagenda en communiceren we via verschillende gemeentelijke kanalen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Speelsterreinen, speelvoorzieningen en sporttoestellen.

We realiseren meer speelsterreinen, speelvoorzieningen en sporttoestellen, met aandacht voor veiligheid, inpasbaarheid en een evenwichtige spreiding over de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 117 - We doen onderzoek naar locaties voor extra speelsterreinen, speel- en sportvoorzieningen. We (blijven) investeren in een dekkend sport- en beweegaanbod; ook in de buitenruimte.

Omschrijving (toelichting)

We blijven samen met inwoners en partners uit het veld inzetten op de uitbreiding van sport- en speelvoorzieningen. Het onderzoek van speel- en sportvoorzieningen in de buitenruimte is onderdeel van de nota Sport en spelen. De nota Sport wordt begin 2025 opgesteld.

- 118 - Bij het project Binnenrijk zal een buitensportlocatie en grote speelvoorziening worden gerealiseerd als onderdeel van de ontwikkeling van de Driehoek Het Zand.

Omschrijving (toelichting)

De buitensportlocatie is een opzichzelfstaand project binnen het woningbouwproject Binnenrijk. Na vaststelling van het Definitief Ontwerp wordt de buitensportlocatie in 2025 gerealiseerd.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Recreatiegebied bij rivier De Noord.

Bij rivier De Noord breiden we het recreatiegebied uit met een openbaar sportpark met sporttoestellen en een pumptrackbaan.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 119 - Sanering van de grond in verband met de ontwikkeling van het gebied bij rivier De Noord.

Omschrijving (toelichting)

De planning is om deze werkzaamheden uit te voeren in het voorjaar van 2025.

- 120 - Uitbreiden recreatiegebied langs de Noord met een pumptrackbaan en sportvoorzieningen. We hebben in dit gebied aandacht voor het behoud van het industrieel cultureel erfgoed.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 worden sportvoorzieningen gerealiseerd. Rijkswaterstaat heeft al toestemming gegeven voor het medegebruik van de gronden om de sportvoorzieningen te kunnen realiseren. Het Rijksvastgoedbedrijf dient het medegebruik nog te formaliseren. Dit formaliseren staat gepland voor 2025. Na het formaliseren van het medegebruik van de gronden kunnen we de sportvoorzieningen daadwerkelijk gaan realiseren. Daarnaast voeren we gesprekken met Rijkswaterstaat over de toekomst van Loods Y6.

- 121 - Aanleg van een nieuw verbindend recreatief pad naar de Schans.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 wordt op basis van het voorlopig ontwerp en een kostenraming beoordeeld of het kostenbudget al dan niet bijgeraamd dient te worden. Tevens dient de gemeente het verzoek in bij Rijkswaterstaat (RWS) om een positief besluit te nemen over het medegebruik van de gronden voor de aanleg van een recreatief pad. Na een positief besluit dient het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) het medegebruik van de gronden te formaliseren. Dit staat tevens in 2025 gepland.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Gezonde leefstijl bij jongeren.

We stimuleren een gezonde levensstijl bij jongeren van 5 tot 18 jaar. Samen met sportverenigingen onderzoeken we hoe drempels om te gaan sporten weggenomen kunnen worden en hoe de Ridderkerkpas hiervoor ingezet kan worden.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 122 - Onderzoek drempels wegnemen sport voor kinderen 5 tot 18 jaar. In combinatie met onderzoek naar mogelijkheid inzetten Ridderkerkpas.

Omschrijving (toelichting)

Dit onderzoek bestaat uit verschillende delen, waaronder een onderzoek in samenwerking met NOC*NSF. Het gehele onderzoek zal betrokken worden bij de nota Sport en spelen. Het onderzoek van NOC*NSF heeft inmiddels plaatsgevonden. In het vierde kwartaal van 2024 zal het onderzoek verder vervolgd krijgen. Ook zal er begin gemaakt zijn met de nota Sport.

In 2025 gaan we met de acties aan de slag die voortkomen uit het onderzoek zodanig dat drempels weggenomen worden en er meer Ridderkerkse kinderen bij een vereniging zijn aangesloten en/of aan het sporten zijn.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Een groen Ridderkerk.

Ridderkerk is een groene gemeente, maar in de bebouwde kom is in onze gemeente de groene ruimte vaak een schaars goed. Groen moet concurreren met de bouw van nieuwe woningen, verharding van straten en pleinen en het bouwen van bedrijventerreinen.

We motiveren inwoners om de tuinen te vergroenen. Groen is belangrijk voor de klimaatbestendigheid van de gemeente, de biodiversiteit en de leefbaarheid voor de inwoners. Groen als multifunctionele oplossing – denk aan waterberging, verminderen van hittestress, voorkomen van verloedering van de woonomgeving, stimuleren van beweging en dergelijke – is een investering die zich op vele fronten terugverdient. Daarom investeren we in een groen Ridderkerk.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 126 - We maken een gebiedsvisie voor De Gorzen waarbij ook het gemeentedeput wordt meegenomen. We richten ons op een verdere optimalisering van de inrichting van het park met sportief recreatieve voorzieningen.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 worden de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- Bodemonderzoek gehele gebied, inclusief gemeentewerf.
- Boomveiligheidsinspectie gehele gebied.
- Onderzoek ontmanteling Gemeentewerf opslag materiaal De Gorzen.
- Onderzoek sportief recreatieve voorzieningen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
5.1:Sportbeleid en activering	-1.357.900	-1.300.500	-1.291.400	-1.267.000	-1.267.000
5.2:Sportaccommodaties	-4.837.200	-4.460.600	-4.624.100	-4.581.600	-4.558.700
5.3:Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.189.600	-1.215.300	-1.258.800	-1.258.600	-1.257.900
5.4:Musea	-374.300	-203.800	-203.500	-203.300	-203.100
5.5:Cultureel erfgoed	-97.600	-114.700	-114.700	-114.700	-114.700
5.6:Media	-1.319.200	-1.356.500	-1.356.500	-1.356.400	-1.356.400
5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.554.000	-7.375.500	-7.374.400	-7.269.000	-7.199.700
Totaal Lasten	-16.729.800	-16.026.900	-16.223.400	-16.050.600	-15.957.500
Baten					
5.1:Sportbeleid en activering	320.900	320.900	302.000	0	0
5.2:Sportaccommodaties	1.502.600	1.540.300	1.540.300	1.540.300	1.540.300
5.5:Cultureel erfgoed	16.000	16.400	16.400	16.400	16.400
5.6:Media	77.000	78.900	78.900	78.900	78.900
5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie	16.700	17.100	17.100	17.100	17.100
Totaal Baten	1.933.200	1.973.600	1.954.700	1.652.700	1.652.700
Saldo - Lasten en baten	-14.796.600	-14.053.300	-14.268.700	-14.397.900	-14.304.800
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-4.303.900	-255.000	-255.000	-255.000	-255.000
Totaal Stortingen	-4.303.900	-255.000	-255.000	-255.000	-255.000
Onttrekkingen					
0.10:Mutaties reserves	2.115.100	639.900	695.500	463.600	463.600
Totaal Onttrekkingen	2.115.100	639.900	695.500	463.600	463.600
Saldo - Reserves	-2.188.800	384.900	440.500	208.600	208.600
Begroot resultaat	-16.985.400	-13.668.400	-13.828.200	-14.189.300	-14.096.200

Toelichting 5.2 Sportaccommodaties

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
5.2:Sportaccommodaties			
Lasten	-4.837.200	-4.460.600	376.600
Baten	1.502.600	1.540.300	37.700
Totaal 5.2:Sportaccommodaties	-3.334.600	-2.920.300	414.300

Groene sportvelden en terreinen Ridderkerk (voordeel € 410.400)

- In de 2e Tussenrapportage 2023 is een bedrag geraamd voor 2024 in verband met het doorschuiven van de sloop van het clubgebouw van de Rowdies en een vergoeding hiervoor voor de Rowdies (voordeel € 346.600).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 63.800).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 3.900)

Toelichting 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
Lasten	-7.554.000	-7.375.500	178.500
Baten	16.700	17.100	400
Totaal 5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.537.300	-7.358.400	178.900

Planmatig onderhoud bomen (nadeel € 102.200)

In 2025 wordt extra geraamd voor de uitvoering van het Groenbeheerplan 2024-2028.

Groenvisie (voordeel € 390.400)

De geraamde bedragen voor de Groenvisie zijn opgenomen in de begroting tot en met het jaar 2024. Daarnaast is er in de 1e Tussenrapportage 2024 een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor diverse vergroeningsprojecten Groenvisie.

Volksfeesten (nadeel € 100.700)

- In 2025 viert Nederland 80 jaar vrijheid. In Ridderkerk volgt een lokale vertaalslag van deze belangrijke viering. Hiervoor wordt budget gereserveerd (nadeel € 100.000).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (nadeel € 700)

Sanering grond Pumptrackbaan Rivieroever (voordeel € 280.000)

Er is in de 2e Tussenrapportage 2023 voor 2024 een raming opgenomen voor de sanering van grond in het ontwikkelingsgebied rond de rivier De Noord.

Toerekening personeelskosten naar programma's (nadeel € 244.200)

De toerekening van de personeelskosten naar de programma's wordt toegelicht in de Leeswijzer.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 44.400)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10:Mutaties reserves			
Stortingen	-4.303.900	-255.000	4.048.900
Onttrekkingen	2.115.100	639.900	-1.475.200
Totaal 0.10:Mutaties reserves	-2.188.800	384.900	2.573.700

Algemene reserve (nadeel € 615.000)

In de 2e Tussenrapportage 2023 is een aantal kosten doorgeschoven naar 2024, waardoor ook de dekking doorschuift. De onderwerpen zijn onderzoek naar locaties voor omheinde hondenloopgebieden, sanering van grond voor gebiedsontwikkeling langs de rivier de Noord,

dijkenvisie, visie op agrarische gronden en het Molukse monument. Daarnaast is er post geraamd voor de dekking van het collegeprogramma. Verder is er in de 1e Tussenrapportage 2024 ramingen opgenomen voor dekking van doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023. Het betreft het opstellen van de Cultuurnota, de nota Sport en spelen en een onderzoek naar het wegnemen van drempels voor sporten voor 5 - 18 jarigen.

Reserve integraal accommodatieplan (nadeel € 448.000)

Er is een dekking opgenomen in de 2e Tussenrapportage 2023 voor de sloop van het clubhuis en een vergoeding voor de Rowdies.

Reserve Groenvisie (nadeel € 371.800)

In de Kadernota 2021 is er een inzet van de reserve Groenvisie geraamd tot en met 2024. Daarnaast is er in de 1e Tussenrapportage 2024 een dekking geraamd voor de doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 voor diverse vergroeningsprojecten ten laste van de Groenvisie.

Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw bouwkundig/installaties en Afschrijvingsreserve Bouw Sportzaal Gemini bouwkundig/installaties/inrichting (voordeel € 4.040.200)

In 2024 wordt incidenteel gestort voor de vorming van afschrijvingsreserves (bouwkundig, installaties en inrichting) voor Muziekschool COM-gebouw en bouw sportzaal Gemini (inzet van de reserve Incidentele en toekomstige investeringen in 2024) Vanaf 2025 vervallen deze incidentele stortingen.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 31.700)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Archeologieverordening Ridderkerk 2013		X	
Beleidsuitgangspunten Bomen en zonnepanelen gemeente Ridderkerk	X		
Cultuureducatie in de breedte		X	X
Cultuurhistorische waardenkaart buitengebied Ridderkerk	X		
Cultuurhistorische waardenkaart centrum Ridderkerk	X		
Cultuurhistorische waardenkaart woongebieden Ridderkerk	X		
Erfgoedbeleid - Cultuurlandschap en historische stedenbouw		X	
Erfgoedbeleid Ridderkerk Algemeen deel		X	
Gebedshuizen Ridderkerk 2024	X		
Groenbeheerplan 2024 – 2028 Gemeente Ridderkerk	X		
Nota Evenementenbeleid 2023		X	
Onkruidbestrijdingsplan 2022	X		
Rapport Werken vanuit ecologie		X	
Subsidieregeling Cultuur voor iedereen	X		
Subsidieregeling Vergroenen Particuliere Tuinen Ridderkerk 2023-2024	X		
Subsidieverordening onroerend cultureel erfgoed Ridderkerk 2013		X	
Waalvisie Uitvoeringsprogramma		X	
Wijzigingsplan archeologie bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard		X	

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Niet-sporters (%)	Waarstaatjegemeente.nl	% inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	55,3% (2022)

PROGRAMMA 7 SOCIAAL DOMEIN

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Een sociale (wijk)werkplaats.

We onderzoeken of een moderne vorm van een sociale (wijk)werkplaats een optie is om mensen die al langere tijd een uitkering krijgen weer aan het werk te krijgen of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onderdeel te laten zijn van onze maatschappij. We zetten daarbij in op intensieve begeleiding en een laagdrempelige aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 146 - We onderzoeken of een sociale (wijk)werkplaats voor mensen die zijn aangewezen op bijvoorbeeld sociale activering en/of beschut werk in Ridderkerk haalbaar en uitvoerbaar is.

Omschrijving (toelichting)

We gaan op zoek naar nieuwe huisvesting voor Stichting Jong Vermogen, omdat de verhuurder de huur voor het huidige onderkomen met ingang van 1 januari 2025 heeft opgezegd. Aan de hand van de evaluaties/gesprekken en een door Stichting Jong Vermogen uit te werken bedrijfsplan bekijken we of de pilot leer-werkbedrijf een vaste plek in Ridderkerk kan krijgen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

De weg naar goede zorgvoorzieningen.

We vinden het belangrijk dat inwoners goed de weg weten te vinden naar zorgvoorzieningen. We maken de Wijkteams voor onze inwoners makkelijker benaderbaar. Oudere inwoners willen we bedienen met jaarlijkse huisbezoeken, om tijdig een goed beeld te krijgen van de ondersteuningsbehoefte van deze groep. Daarnaast willen we ze enthousiasmeren voor vrijwilligerswerk.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 151 - We continueren de jaarlijkse huisbezoeken.

Omschrijving (toelichting)

Voorheen werden jaarlijks 75-plussers uitgenodigd voor een bezoek aan huis, waarbij we aandacht hebben voor actuele informatievoorziening. Het blijkt dat veel 75-jarigen nog vitaal zijn en geen behoefte hebben aan een huisbezoek van Facet Ridderkerk. De leeftijd wordt in 2025 aangepast naar 80 jaar. 75-plussers kunnen altijd informatie krijgen wanneer ze deze opvragen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Vroegtijdig signaleren van armoede- en schuldenproblematiek.

We hechten grote waarde aan het vroegtijdig signaleren van armoede- en schuldenproblematiek. We bevorderen het geven van voorlichting over omgaan met geld en digitaal welzijn.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 167 - We gaan jongeren met financiële problemen helpen, zodat zij een financieel gezonde toekomst tegemoet gaan.

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de evaluatie die in december 2024 wordt gedeeld, zal in het eerste kwartaal 2025 in het vernieuwde meerjarig beleidsplan schuldhulpverlening worden uitgewerkt hoe we de hulp aan jongeren in de komende jaren gaan vormgeven.

- 168 - We starten een pilot gezonde voeding op scholen.

Omschrijving (toelichting)

Samen met Vet gezond starten we de pilot gezonde voeding op school. De projectleiders van Vet Gezond (vanuit Facet Ridderkerk) hebben scholen benaderd om een werkgroep te vormen.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Minimabeleid (meedoen).

Het bestrijden van armoede en het aanbieden van schuldhulpverlening.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- Schuldhulpverlening

Omschrijving (toelichting)

We gaan hiervoor in het eerste kwartaal 2025 nieuw meerjarig beleid aanbieden ter besluitvorming.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Wonen, welzijn en zorg.

In samenwerking met onze maatschappelijke partners willen we bereiken dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig wonen in een vertrouwde omgeving, waarin men omziet naar elkaar, ook als inwoners daarbij zorg of ondersteuning nodig hebben. Dat kunnen we niet zonder de inzet van onze inwoners. Het veranderende zorglandschap vraagt inzet en verantwoordelijkheid van heel de samenleving. We willen daarom het bewustzijn verhogen onder inwoners en mantelzorgers over de ouder wordende samenleving en samen met partners en inwoners toegroeien naar een zorgzame gemeenschap. Naast bewustwording is het doel concrete handvatten te bieden om passend wonen, omzien naar elkaar en vitaal ouder worden vorm te geven. Dit draagt uiteindelijk ook bij aan het voorkomen dan wel uitstellen van een (zwaardere) zorgvraag binnen de Wmo, Zorgverzekeringswet en Wet langdurige zorg. De bewustwording is structureel nodig, aangezien de piek van de vergrijzing pas in 2040 verwacht wordt.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- Integraal Zorgakkoord

Omschrijving (toelichting)

In het kader van het Integraal Zorgakkoord hebben we in de regio afspraken gemaakt. Onder meer over het opzetten van een gezamenlijke bewustwordingscampagne: 'De Goede Nieuwe Tijd'. We sluiten aan op de regionale campagne en rollen deze lokaal uit. Deze campagne sluit aan op maatschappelijk effect 5 uit het Integraal Beleid Sociaal Domein. Daarnaast is in het Actieplan Samenredzaam Ridderkerk 2023-2026 afgesproken om met onze lokale samenwerkingspartners (onder andere Wooncompas, Facet, Aafje, Lelie Zorggroep, Pameijer, de Overburen en de huisartsen) in te zetten op bewustwording op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Met deze bewustwordingscampagne geven we derhalve uitvoering aan de gemaakte afspraken op regionaal en lokaal niveau.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond.

Wij willen dat inwoners zich optimaal kunnen ontwikkelen. Persoonlijke ontwikkeling vormt de basis voor welbevinden en zelfredzaamheid. Investeren in de persoonlijke ontwikkeling van jeugdige inwoners zien we daarom als belangrijke vorm van preventie. Het draagt bij aan de zelfstandigheid en vergroot het probleemoplossend vermogen en zelfbewustzijn. Als gevolg hiervan is de kans groter dat mensen actief mee kunnen doen in de samenleving en is het risico op ontwikkelingsachterstanden, materiële of immateriële problemen zoals schulden of psychische problemen kleiner. Wij willen tegelijkertijd ook dat de kosten voor deze persoonlijke ontwikkeling van jeugdige inwoners beheersbaar blijft. Zodat iedere jeugdige die dit nodig heeft er gebruik van kan maken.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- Samenwerking

Omschrijving (toelichting)

Wij blijven onze wijkteams verder ontwikkelen, zodat zij op een steeds betere en adequatere wijze informatie, advies en/of ondersteuning kunnen bieden aan (jeugdige) inwoners op het gebied van welzijn, zorg, werk en inkomen.

Daarnaast geven wij, daar waar het de binnen de invloedssfeer van de gemeente ligt, uitvoering aan de landelijke Hervormingsagenda Jeugd (HAJ). Langs die agenda werken we met het Rijk, gemeenten, aanbieders, professionals en cliëntenorganisaties aan een duurzaam stelsel voor de jeugd.

En in regionaal verband gaan wij verder uitvoering geven aan de maatregelen van de Regionaal Bestuursopdracht Kostenbeheersing (GRJR).

Wat mag het kosten?

Zoals in de Leeswijzer opgenomen is er een nieuwe taakveldindeling vanaf het jaar 2025. Hierdoor verschuiven een aantal posten van een oud taakveld naar een nieuw taakveld. Onder het nieuwe taakveld wordt het verschil tussen 2024 en 2025 per post toegelicht als ware er geen oude taakvelden.

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
6.1:Samenkracht en burgerparticipatie	-8.120.300	-6.036.100	-5.798.500	-6.020.800	-6.017.500
6.2:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-4.990.300	0	0	0	0
6.21:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
6.22:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-417.300	-417.300	-417.300	-417.300
6.23:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400
6.3:Inkomensregelingen	-20.319.700	-20.078.600	-19.978.600	-19.978.600	-19.978.600
6.4:WSW en Beschut werk	-424.200	-436.500	-436.500	-436.500	-436.500
6.5:Arbeidsparticipatie	-1.681.800	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200
6.6:Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.910.500	0	0	0	0
6.60:Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	-2.949.600	-2.949.600	-2.949.600	-2.949.600
6.711:Huishoudelijke hulp (WMO)	0	-6.949.500	-6.936.200	-6.930.000	-6.930.000
6.712:Begeleiding (WMO)	0	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500
6.713:Dagbesteding (WMO)	0	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200
6.714:Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
6.71A:Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.764.500	0	0	0	0
6.71B:Begeleiding (WMO)	-2.497.500	0	0	0	0
6.71C:Dagbesteding (WMO)	-1.084.500	0	0	0	0
6.71D:Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-548.900	0	0	0	0
6.72A:Jeugdzorg begeleiding	-1.268.700	0	0	0	0
6.72B:Jeugdzorg behandeling	-4.743.100	0	0	0	0

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.72C:Jeugdhulp dagbesteding	-1.625.900	0	0	0	0
6.72D:Jeugdhulp zonder verblijf overig	-646.500	0	0	0	0
6.73A:Pleegzorg	-569.400	0	0	0	0
6.73B:Gezinsgericht	0	0	0	0	0
6.73C:Jeugdhulp met verblijf overig	-3.757.100	0	0	0	0
6.74A:Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0
6.74B:Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-813.400	0	0	0	0
6.74C:Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0
6.751:Jeugdhulp ambuland lokaal	0	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200
6.752:Jeugdhulp ambuland regionaal	0	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500
6.753:Jeugdhulp ambuland landelijk	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
6.761:Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-989.100	-989.100	-989.100	-989.100
6.762:Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500
6.763:Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
6.791:PGB WMO	0	-638.000	-638.000	-638.000	-638.000
6.792:PGB Jeugd	0	-467.700	-467.700	-467.700	-467.700
6.811:Beschermd Wonen (WMO)	0	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000
6.812:Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	0	-116.000	-116.000	-116.000	-116.000
6.81A:Beschermd wonen (WMO)	-33.500	0	0	0	0
6.81B:Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	-113.500	0	0	0	0
6.821:Jeugdbescherming	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
6.822:Jeugdreclassering	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
6.82A:Jeugdbescherming	-2.165.400	0	0	0	0
6.82B:Jeugdreclassering	0	0	0	0	0
6.92:Coördinatie en beleid Jeugd	0	-203.300	-203.300	-203.300	-203.300
Totaal Lasten	-65.078.700	-63.898.900	-63.548.000	-63.764.100	-63.760.800
Baten					
6.1:Samenkracht en burgerparticipatie	3.473.300	0	0	0	0
6.2:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	0
6.23:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0
6.3:Inkomensregelingen	16.090.300	15.937.100	15.937.100	15.937.100	15.937.100
6.6:Maatwerkvoorzieningen (WMO)	554.000	0	0	0	0
6.60:Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	116.400	116.400	116.400	116.400
6.711:Huishoudelijke hulp (WMO)	0	184.300	827.000	819.800	819.800
6.71A:Huishoudelijke hulp (WMO)	31.300	0	0	0	0
6.791:PGB WMO	0	16.200	16.200	16.200	16.200
6.812:Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	0	38.100	38.100	38.100	38.100

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.81B:Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	37.200	0	0	0	0
Totaal Baten	20.186.100	16.292.100	16.934.800	16.927.600	16.927.600
Saldo - Lasten en baten	-44.892.600	-47.606.800	-46.613.200	-46.836.500	-46.833.200
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-6.215.000	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-6.215.000	0	0	0	0
Onttrekkingen					
0.10:Mutaties reserves	1.180.000	246.000	0	332.500	332.500
Totaal Onttrekkingen	1.180.000	246.000	0	332.500	332.500
Saldo - Reserves	-5.035.000	246.000	0	332.500	332.500
Begroot resultaat	-49.927.600	-47.360.800	-46.613.200	-46.504.000	-46.500.700

Toelichting financiële afwijkingen alle taakvelden, exclusief reserves

Door de nieuwe verplichte taakveldenindeling en de daarbij behorende verschuivingen is het niet mogelijk een goede opsomming van de financiële afwijkingen tussen de begroting 2024 na wijziging en de begroting 2025 te maken per taakveld. Er is daarom gekozen om alle verschillen groter dan € 100.000 per post samen te voegen in plaats van de gebruikelijke verdeling over de taakvelden.

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
07 Sociaal Domein			
Lasten	-65.078.700	-63.898.900	1.179.800
Baten	20.186.100	16.292.100	-3.894.000
Totaal 07 Sociaal Domein	-44.892.600	-47.606.800	-2.714.200

Minimabeleid (voordeel € 240.100)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is geraamd voor de uitkering van de energietoeslag 2023 in het jaar 2024. Dit vervalt in 2025.

Opvang Oekraïners (nadeel € 1.767.500)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is er een positief verschil tussen baten en lasten geraamd voor de opvang van Oekraïners welke niet geraamd is in 2025.

Project Jong Vermogen (voordeel € 183.900)

In de 1e Tussenrapportage 2023 zijn ramingen opgenomen voor het project Jong Vermogen. De kosten zijn geraamd voor de jaren 2023 en 2024.

Wmo Huishoudelijke verzorging ZIN (nadeel € 465.200)

Vanaf 2025 is er een bijstelling van het Integraal zorgakkoord ingevolge meicirculaire gemeentefonds 2023.

Wmo Eigen bijdrage (nadeel € 271.900)

Vanaf 2025 wijzigt de wijze van financiering van de eigen bijdragen Wmo. De mutatie is ingevolge meicirculaire gemeentefonds 2023.

Wmo Algemene voorzieningen (voordeel € 355.800)

In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor middelen uit het innovatiebudget.

Inzet in wijkteams (voordeel € 208.700)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor het wegwerken van wachtlijsten en voor uitvoering van maatregelenpakket van de GR Jeugdhulp Rijnmond.

Lokale jeugdhulp PGB (voordeel € 178.800)

Middels de 1e Tussenrapportage 2024 zijn de begrote bedragen per opdracht gecorrigeerd naar de verwachte trend vanuit de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond.

Bijdrage GR Jeugdhulp Rijnmond (nadeel € 929.200)

Middels de 1e Tussenrapportage 2024 zijn de begrote bedragen per opdracht gecorrigeerd naar de verwachte trend vanuit de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 447.700)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10:Mutaties reserves			
Stortingen	-6.215.000	0	6.215.000
Onttrekkingen	1.180.000	246.000	-934.000
Totaal 0.10:Mutaties reserves	-5.035.000	246.000	5.281.000

RK Mutatie algemene reserve (nadeel € 451.000)

In de 1e Tussenrapportage 2024 i zijn ramingen opgenomen voor de doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 voor dekking van het wegwerken wachtlijsten en uitvoeringsmaatregelen GR Jeugdhulp Rijnmond.

RK Mutatie reserve innovatiefonds Sociaal Domein (nadeel € 483.000)

In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn ramingen opgenomen voor de doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 voor dekking van middelen uit het innovatiebudget en de pilot voor het opkopen van schulden van jongeren.

RK Mutatie KLR Jongerencentrum De Loods/Gooth buitenruimte/inrichting/installaties (voordeel € 6.215.000)

In 2024 wordt incidenteel gestort voor de vorming van de afschrijvingsreserves voor jongerencentrum de Loods/Gooth (inclusief inrichting en buitenruimte € 6.215.000).

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Actieplan Samenredzaamheid Ridderkerk	X		
Actieplan voorkomen en bestrijden alcohol-/drugsgebruik 2016-2019	X		
Afwegingskader Marktinitiatieven Wonen, Welzijn en Zorg Gemeente Ridderkerk	X		
Algemene subsidieverordening Ridderkerk 2018		X	X
Beleidskader Doelgroepenvervoer 'Hoogwaardig en toekomstbestendig onderweg'		X	
Beleidsnota Integraal Beleid Sociaal Domein 2021		X	
Beleidsplan toezicht en handhaving Sociaal domein		X	X
Beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer Ridderkerk 2023	X		
Beleidsregels Bestuurlijke Boete Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Beleidsregels Bijzondere Bijstand Ridderkerk 2021	X		
Beleidsregels Brede Ondersteuning Toeslagenaffaire	X		
Beleidsregels Inkomen en Vermogen 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Beleidsregels Krediethypotheek 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Beleidsregels leefgeld ontheemden Oekraïne gemeente Ridderkerk		X	
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Gemeente Ridderkerk 2024	X		
Beleidsregels Parttime Ondernemen 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Beleidsregels pilot opkopen schulden jongeren gemeente Ridderkerk 2023	X		
Beleidsregels schuldhulpverlening gemeente Ridderkerk 2023	X		
Beleidsregels studietoeslag gemeente Ridderkerk 2022	X		

Beleidsregels Terugvordering en Verhaal 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Convenant dementievriendelijk Ridderkerk	X		
Convenant opvang vluchtelingen en huisvesting vergunninghouders Rotterdam-Rijnmond 2023-2025	X		
Convenant Uitvoering woonplaatsbeginsel Jeugdwet		X	
Handhavings- en Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Ridderkerk 2020		X	
Jeugdparticipatie gemeente Ridderkerk 2020-2024		X	
Kadernotitie subsidiebeleid 2018 - 2022 Ridderkerk	X		X
Klachtenregeling sociaal domein gemeente Ridderkerk 2022	X		X
Lokale inbedding dranghulpverlening	X		
Lokale Inclusie Agenda gemeente Ridderkerk	X		
Minimabeleid en Plan Schuldhulpverlening 2020 - 2024	X		X
Nadere regels jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2023		X	X
Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Ridderkerk 2024	X		
Nadere Regels Sociaal Beheer Ridderkerk 2022	X		
Nadere subsidie regeling Innovatie, Preventie en Maatschappelijke Initiatieven Ridderkerk	X		
Notitie Sociaal Beheer Ridderkerk		X	
Plan ondersteuning kinderen en jongeren in armoede en bij (v)echtscheiding Ridderkerk 2024	X		
Plan van aanpak Kansrijke Start 2024 – 2026	X		
Regeling tegemoetkoming kosten kinderopvang 2023 gemeente Ridderkerk	X		
Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2022-2026		X	
Regiovisie Jeugdhulp regio Rijnmond 'Nabij en passend'		X	
Verordening Beslistermijn Schuldhulpverlening Gemeente Ridderkerk 2021		X	
Verordening Burgeradviesraad Sociaal Domein Ridderkerk 2023		X	
Verordening individuele inkomenstoelage Ridderkerk 2023		X	
Verordening Jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2022		X	X
Verordening Meedoen Ridderkerk		X	X
Verordening Re-integratie, Loonkostensubsidie en Tegenprestatie Ridderkerk 2023		X	

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Banen	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	795,2
Jongeren met een delict voor de rechter	Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren van 12 t/m 21 jaar Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	2,0% (2022)
Kinderen in uitkeringsgezinnen	Waarstaatjegemeente.nl	% kinderen tot 18 jaar Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een	7,0% (2022)

		huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	
Netto arbeidsparticipatie	Waarstaatjegemeente.nl	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).	72,8%
Werkloze jongeren	Waarstaatjegemeente.nl	% in de leeftijd van 16 t/m 22 jaar Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker.	1,0% (2022)
Personen met een bijstandsuitkering	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 inwoners Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	317,4
Lopende re-integratietraject	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	172,8
Jongeren met jeugdhulp	Waarstaatjegemeente.nl	% van alle jongeren tot 18 jaar in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.	11,0%
Jongeren met jeugdbescherming	Waarstaatjegemeente.nl	% van alle jongeren tot 18 jaar in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	Waarstaatjegemeente.nl	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.	0,5%
Cliënten met maatwerkarrangementen Wmo	Monitor Sociaal Domein Wmo	Aantal per 10.000 inwoners Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning	820,0

	binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	
--	---	--

PROGRAMMA 8 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard.

Op bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard zijn drie hoge windmolens gepland. Indien het project financieel niet haalbaar is zullen we de provincie Zuid-Holland verzoeken om de claim te schrappen. Als alternatief voor de invulling van de provinciale opgave en mits ruimtelijke inpasbaar staan we open voor kleinere windmolens bij bedrijven indien deze geen overlast voor de omgeving veroorzaken.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 181 - Mochten de drie windmolens op Nieuw Reijerwaard financieel niet haalbaar zijn verzoeken we de provincie om de claim te schrappen, vervolgens stellen we een beleidskader kleinere windmolens op.

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment ligt het onderzoek naar de windturbines in Nieuw Reijerwaard stil. Eerst moet er meer duidelijkheid ontstaan over de plaatsing van de 380 kV hoogspanningsverbinding. Afhankelijk van het traject moet blijken of plaatsing van windturbines mogelijk is. Onder de regie van de gemeente en in samenwerking met lokale ondernemers wordt gekeken of realisatie mogelijk is. Duidelijkheid wordt in 2025 verwacht.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Optimalisatie van het afvalplan.

Instrumenten worden ontwikkeld en het afvalplan wordt geoptimaliseerd om het nu reeds goede afvalscheidingscijfer verder te verbeteren. In het afvalinzamelingsbeleid staat het principe 'de vervuiler betaalt' niet ter discussie. Voor een eerlijke verdeling van de lasten maakt het betalen per lediging of klepbeweging plaats voor een vast jaarlijks bedrag per één-, twee- of meerpersoonshuishoudens. Deze wijziging zal niet leiden tot een stijging van kosten. De tarieven zijn gebaseerd op kostendekkendheid van het inzamelsysteem.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 185 - We willen de huurders/gebruikers van woningen ontlasten en onderzoeken daartoe de mogelijkheid om de rioolheffing volledig bij eigenaren in rekening te brengen.

Omschrijving (toelichting)

Het (vervolg)onderzoek naar de mogelijkheden rondom de rioolheffing is opgestart. In 2025 zal dit een vervolg krijgen.

- 186 - De afvalpas wordt indien mogelijk digitaal beschikbaar voor de mobiele telefoon.

Omschrijving (toelichting)

De mogelijkheden om de afvalpas digitaal beschikbaar te maken worden onderzocht.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Prettige en schone leefomgeving.

Naast een prettige leefomgeving hechten we ook waarde aan een schone leefomgeving. Het zwerfafval in de openbare ruimte is voor velen een doorn in het oog. De komende jaren willen we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners inzetten op het voorkomen van zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 189 - We reduceren geluidsoverlast door verkeer. We stellen een nieuw Actieplan Geluid 2024 en verder op.

Omschrijving (toelichting)

Uitgaande van het in 2024 vastgesteld Programma Geluid & Lucht, gaan we in 2025 aan de slag met de uitvoering van de acties uit het Programma. Belangrijke maatregel uit het programma om geluidsoverlast door verkeer te reduceren is het aanbrengen van stil asfalt. Daarnaast bevat het programma een subsidieregeling om hoogbelaste woning (veroorzaakt door wegverkeer) goed te isoleren. Tevens bevat het programma acties op dit gebied als een campagne tegen asociaal rijgedrag in samenwerking met de politie en de boa's en het geven van voorlichting.

- 190 - We zetten waar mogelijk in op verbetering van de luchtkwaliteit en het terugdringen van fijnstof. We stellen een nieuw Actieplan Lucht 2023 en verder op.

Omschrijving (toelichting)

Uitgaande van het in 2024 vastgesteld Programma Geluid & Lucht, gaan we in 2025 aan de slag met de uitvoering van de acties uit het Programma. Voor Luchtkwaliteit gaan we aan de slag met de acties uit het Uitvoeringsprogramma van het SLA (Schone Lucht Akkoord) en het opzetten van campagnes over houtstook.

- 191 - We zetten daar waar het kan in op het verlagen van de maximumsnelheid van 50 kilometer per uur naar 30 kilometer per uur binnen de bebouwde kom met uitzondering van ontsluitingswegen.

Omschrijving (toelichting)

In het eerste kwartaal van 2024 is Mobycon gestart met het onderzoek voor nieuwe wegcategorysering voor de gemeente Ridderkerk met als uitgangspunt 30 km per uur tenzij. Naar verwachting zijn de resultaten van dit onderzoek in het vierde kwartaal van 2024 beschikbaar. In het eerste kwartaal van 2025 worden de resultaten aangeboden aan de gemeenteraad.

- 192 - We stellen een plan van aanpak verminderen geluidsoverlast Rotterdamseweg op.

Omschrijving (toelichting)

Uitgaande van het in 2024 vastgesteld Programma Geluid & Lucht, gaan we in 2025 aan de slag met de uitvoering van de acties uit het Programma. Maatregelen zoals een geluidsscherm zijn daarin afgewogen maar blijken niet doelmatig. Wel wordt er geluidsstil asfalt aangebracht te zijner tijd en komen woningen in aanmerking voor de subsidieregeling.

- 193 - We zetten in op het vereenvoudigen van het melden van zwerfafval door middel van QR-codes op de ondergrondse containers.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 worden (ondergrondse) containers voorzien van duidelijke communicatie over de juiste afvalstromen en regels over aanbieden. Ook een QR-code kan een plek krijgen in deze communicatie.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Fijnstofuitstoot en geluidsoverlast rondom de snelwegen.

Ridderkerk wordt doorkruist door de snelwegen A15, A16, A38 en de Rotterdamseweg. Om de continue fijnstofuitstoot op te vangen zorgen we voor vegetatie rondom de snelwegen. Ook planten we extra bomen om geluidsoverlast te reduceren. Waar mogelijk nemen we maatregelen om geluidsoverlast van verkeer te verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 201 - Bij de aanpak van het Oosterpark wordt gekeken op welke manier we extra vegetatie kunnen toevoegen om de groenstructuur en biodiversiteit te versterken.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 wordt de uitvoering gestart, omdat de beroepstermijn is verlopen en er zijn geen beroepsprocedures met betrekking tot bestemmingsplan moeten worden doorlopen. Bij de uitvoering

voeren we het groencompensatieplan uit. Hiermee borgen en verbeteren we de biodiversiteit van het groen in het Oosterpark.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
7.1: Volksgezondheid	-3.205.900	-3.329.100	-3.155.900	-2.722.200	-2.722.100
7.2: Riolering	-5.074.000	-5.062.500	-5.054.100	-5.134.600	-5.037.900
7.3: Afval	-6.547.700	-6.927.700	-6.919.400	-6.928.000	-7.051.400
7.4: Milieubeheer	-2.689.800	-2.392.700	-2.360.900	-2.360.800	-1.644.000
7.5: Begraafplaatsen en crematoria	-1.967.600	-2.041.300	-2.029.800	-2.003.400	-1.993.700
Totaal Lasten	-19.485.000	-19.753.300	-19.520.100	-19.149.000	-18.449.100
Baten					
7.1: Volksgezondheid	606.700	606.700	433.600	0	0
7.2: Riolering	6.282.200	6.205.900	6.197.500	6.297.400	6.181.400
7.3: Afval	7.603.400	7.814.500	8.421.400	8.432.000	8.578.100
7.4: Milieubeheer	878.700	908.500	908.500	908.500	5.000
7.5: Begraafplaatsen en crematoria	1.473.100	1.704.200	1.706.500	1.708.900	1.711.200
Totaal Baten	16.844.100	17.239.800	17.667.500	17.346.800	16.475.700
Saldo - Lasten en baten	-2.640.900	-2.513.500	-1.852.600	-1.802.200	-1.973.400
Onttrekkingen					
0.10: Mutaties reserves	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Totaal Onttrekkingen	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Saldo - Reserves	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Begroort resultaat	-2.429.000	-1.887.200	-1.842.000	-1.791.600	-1.962.800

Toelichting 7.2 Riolering

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
7.2: Riolering			
Lasten	-5.074.000	-5.062.500	11.500
Baten	6.282.200	6.205.900	-76.300
Totaal 7.2: Riolering	1.208.200	1.143.400	-64.800

Riolering planmatig onderhoud (nadeel € 275.300)

- Het saldo van de totale riooexploitatie wordt verrekend met de voorziening beklemde middelen riolering. Door hogere baten rioolheffing en lagere lasten (in de 1e Tussenrapportage 2024 zijn hogere kosten voor reiniging en inspectie van de riolering en een hogere dekking voor het onderhoud van kolken geraamd) voor riolering hoeft er minder uit de voorziening te worden onttrokken (nadeel € 297.600).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 22.300).

Overige gemalen (voordeel € 119.900)

- Lagere energiekosten door lagere energietarieven Greenchoice (voordeel € 110.800).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 9.100).

Baten rioolrecht (voordeel € 220.100)

De hogere baten worden veroorzaakt door een hoger aantal aansluitingen en een hoger tarief voor de rioolheffing. Het aantal aansluitingen neemt toe door meer woningen en minder leegstand bij zowel woningen als niet-woningen. Het tarief voor de rioolheffing stijgt met 1,3%. In deze begroting is uitgegaan van een kostendekkend tarief.

Op basis van het Programma Stedelijk Water stijgen de tarieven met 2% exclusief inflatie. Doordat in 2025 sprake is van lagere lasten, met name door lagere energiekosten, is een tariefstijging met 1,3% voldoende.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 129.500)

Toelichting 7.3 Afval

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
7.3:Afval			
Lasten	-6.547.700	-6.927.700	-380.000
Baten	7.603.400	7.814.500	211.100
Totaal 7.3:Afval	1.055.700	886.800	-168.900

Afval de Gorzen (nadeel € 191.200)

- Na de ontvlechting wordt het afval uit prullenbakken in de openbare ruimte, illegale stortingen en bijplaatsingen grof huishoudelijk afval verzameld op het gemeentedeput. Daar wordt het afval gesorteerd voor het transport naar de verwerker. Hiervoor worden containers gehuurd en worden er kosten gemaakt voor het transport en storten van het afval (nadeel € 130.200).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (nadeel € 61.000).

Baten reinigingsrecht en afvalstoffenheffing (voordeel € 176.100)

- Er is een hogere opbrengst door hogere kosten voor afvalverwerking. De hogere kosten worden namelijk verwerkt in de afvalstoffenheffing (voordeel € 175.600).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.00 (voordeel € 500).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 153.800)

Toelichting 7.4 Milieubeheer

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
7.4:Milieubeheer			
Lasten	-2.689.800	-2.392.700	297.100
Baten	878.700	908.500	29.800
Totaal 7.4:Milieubeheer	-1.811.100	-1.484.200	326.900

Duurzame energietransitie (voordeel € 307.200)

In de Kadernota 2021 is tot en met 2024 jaarlijks € 1.000.000 geraamd voor het opstellen van wijkplannen volgens het klimaatakkoord. Het voordeel in 2025 wordt met name verklaard door daling ten opzichte van 2024 van het budget voor klimaatgelden en de dekking van personeelslasten door de CDOKE-middelen. CDOKE-middelen zijn middelen uit de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 19.700)

Toelichting 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
7.5:Begraafplaatsen en crematoria			
Lasten	-1.967.600	-2.041.300	-73.700
Baten	1.473.100	1.704.200	231.100
Totaal 7.5:Begraafplaatsen en crematoria	-494.500	-337.100	157.400

Begraafplaatsen Algemeen (voordeel € 131.400)

- De afkoopsommen voor onderhoud graven zijn bestemd voor toekomstig onderhoud en worden toegevoegd aan de voorziening onderhoud graven. Door hogere baten uit afkoopsommen is de storting in de voorziening ook hoger. Jaarlijks wordt een bedrag uit de voorziening aangewend ter dekking van de

onderhoudskosten. De berekening van deze voorziening is geactualiseerd. Door een hoger aantal graven en hogere onderhoudskosten per graf is de aanwending van de voorziening structureel hoger (voordeel € 140.800).

- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 9.400).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 26.000)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10:Mutaties reserves			
Onttrekkingen	211.900	626.300	414.400
Totaal 0.10:Mutaties reserves	211.900	626.300	414.400

Bestemmingsreserve afvalstoffenheffing (voordeel € 615.700)

Ter dekking van hogere lasten op afval en daarbij het voorkomen van een forse stijging van het tarief afvalstoffenheffing wordt de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing in 2025 aangewend.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 201.300)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Aanvalsplan 'Ridderkerk zwerfafvalarm'	X		
Actieplan geluid 2019-2023	X		X
Actieplan Luchtkwaliteit 2018-2022	X		
Beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023		X	X
Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst werkregio BAR	X		
Bodemkwaliteitskaart landbodem gemeente Ridderkerk Actualisatie 2023	X		
Concessie laadinfrastructuur samenwerkende gemeenten	X		X
Convenant Klimaatadaptief Bouwen Ridderkerk	X		
Convenant tussen het Gemeentebestuur van gemeente Ridderkerk en het Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid		X	
Handboek kabels en leidingen Ridderkerk	X		
Klimaatvisie Ridderkerk – De route naar 2050		X	X
Laadvisie Ridderkerk	X		
Nota Bodembeheer 2021		X	
Nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021 - 2025		X	
Programma Geluid en Lucht 2025-2029			X
Programma Stedelijk Water 2023-2027		X	
Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag 1.0		X	
Richtlijnen locatiebepaling GFT-cocons Ridderkerk	X		
Richtlijnen locatiebepaling verzamelcontainers Ridderkerk	X		
Schone Lucht Akkoord 2023	X		
Strategie Klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk		X	X
Uitvoeringsagenda Klimaat adaptatie	X		X
Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening Ridderkerk 2022	X		
Uitvoeringsprogramma Circulaire Samenleving Ridderkerk	X		
Uitvoeringsprogramma Fietsstimulering			X

Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk – De route naar 2050		X	
Visie Externe veiligheid		X	
Warmtevisie Ridderkerk 'De route naar 2050'		X	X

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Omvang huishoudelijk afval	Waarstaatjegemeente.nl	Hoeveelheid restafval per inwoner Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	173 (2022)
Hernieuwbare elektriciteit	Waarstaatjegemeente.nl	In %	16,4% (2022)

PROGRAMMA 9 VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

De groene kraag van Ridderkerk.

Rond Ridderkerk ligt een groene kraag, met gebieden als het Reijerpark, het Oosterpark, de Gorzen, de Donckse velden en de Crezéepolder. Het is belangrijk dat deze groene kraag intact blijft.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 129 - Vanuit de gebiedsvisie Rivieroevers onderzoeken en benutten we de kansen voor de aanleg van getijdennatuur: in combinatie met onderhoudswerkzaamheden en als onderdeel van ontwikkellocaties door marktpartijen.

Omschrijving (toelichting)

De verkenning naar het realiseren van getijdennatuur langs de Noord vindt plaats in 2025. Hiervoor dienen de maatregelen die voortkomen uit het onderzoek naar de effecten van de rivier op de kade en de damwanden als uitgangspunt.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Goed onderhouden waterkeringen.

Onze waterkeringen dienen goed onderhouden te blijven om bijvoorbeeld dijkdoorbraken te voorkomen. Daar waar water niet goed afgevoerd kan worden, overwegen we om maatregelen als waterberging of het vergroenen van de ruimte te nemen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 206 - We werken actief samen met het waterschap en overleggen met hen om de waterveiligheid te waarborgen.

Omschrijving (toelichting)

Zowel in de fysieke omgeving met de primaire en secundaire dijken, als met afspraken die we lokaal en regionaal maken over het eiland IJsselmonde voor wanneer zich een calamiteit voordoet. In 2025 gaan we kijken hoe we hierin concreter kunnen samenwerken, waarbij we meer aandacht gaan geven voor de regionale waterveiligheid op het eiland IJsselmonde.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Lokaal woonruimtebemiddelingssysteem.

Om onze inwoners een hogere kans te bieden op een huis in de eigen gemeente werken we aan een lokaal woonruimtebemiddelingssysteem.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 214 - We onderzoeken de haalbaarheid van een lokaal woonruimtebemiddelingssysteem.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 ronden we de Huisvestingsverordening af. Hierin zijn ook wijzigingen in nieuwe landelijke wetgeving meegenomen. Na afronding wordt de verordening in hetzelfde jaar ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Wooninformatie voor Ridderkerkse jongeren.

We vinden het van belang dat Ridderkerkse jongeren wanneer zij 18 worden, geïnformeerd worden over de mogelijkheden om een eerste woning te betrekken. Hierbij informeren we ze onder andere over het inschrijven in het woonruimtebemiddelingssysteem en over de starterslening.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 216 - Middels een mediacampagne informeren we jongeren tijdig over de mogelijkheden om in te schrijven voor een huur- dan wel koopwoning.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 brengen we de mogelijkheden voor het vinden van huisvesting onder de aandacht van jongeren als onderdeel van de vernieuwing van het 18+ boekje. Ook wordt via sociale media frequenter gecommuniceerd over de inschrijfmogelijkheden in het woonruimtebemiddelingsstelsel.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Hoogbouw in Ridderkerk.

De ruimte in Ridderkerk om woningen te bouwen is schaars. Bij herontwikkelingen van gestapelde woningen zoals bijvoorbeeld aan de Koninginneweg, staan we positief tegenover woningbouw maximaal tot en met zes lagen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 221 - We onderzoeken waar hoogbouw wenselijk is en waar niet en stellen een kaart op waarbij globaal en richtinggevend wordt aangegeven hoe hoog (in bouwlagen) bebouwing mag zijn. Daarbij wordt ook rekening gehouden met reeds vastgesteld beleid.

Omschrijving (toelichting)

De hoogbouwvisie maakt deel uit van de te actualiseren Omgevingsvisie. Vaststelling van de omgevingsvisie staat gepland na de zomervakantie van 2025.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Locaties voor woningbouw in de komende jaren.

Er zijn een aantal locaties waar woningbouw in de komende jaren mogelijk wordt gemaakt. Gedacht wordt aan de voormalige Beverbol en het oude Gemini College. Daarnaast pakken we door op woningbouwontwikkeling rondom de voormalige gemeentewerf.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 223 - In overleg met de buurt stellen we een gebiedsvisie op voor de herontwikkeling van het oude Gemini College en starten vervolgens een marktconsultatie en een aanbesteding.

Omschrijving (toelichting)

De gebouwen van de voormalige Gemini worden in 2025, 2026 en 2027 gebruikt als tijdelijke huisvesting door verschillende scholen. Met het opstellen van de gebiedsvisie wordt niet voor 2026 gestart.

- 224 - We stellen stedenbouwkundige randvoorwaarden op voor de het gebied PC Hooftpark en omgeving en zullen vervolgens een aanbesteding of marktconsultatie starten.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 wordt voor het Trelleborgterrein onderzocht of de ontwikkeling met een BOPA of een afwijking van een omgevingsplan kan worden gerealiseerd. De gemeente hanteert de gebiedsvisie PC Hoofstraat en omstreken als uitgangspunt voor de ontwikkeling van het gebied en heeft dit als randvoorwaarde aan de ontwikkelaar van het Trelleborgterrein meegegeven.

De voormalige gemeentewerf zal ingebracht worden in de ontwikkeling van het gebied. Dit terrein is in 2025, 2026 en 2027 in gebruik als tijdelijke huisvesting voor OBS de Noord en vervolgens door CBS de Wingerd.

- 228 - We gaan een Uitvoeringsnota Mobiliteit Slikkerveer opstellen.

Omschrijving (toelichting)

We hadden gepland om dit project in 2024 te starten. Doordat verschillende projecten meer tijd gevraagd hebben dan vooraf voorzien (onderzoeken centrumring en nota Parkeernormen) hebben we moeten prioriteren. Daarom is de start nu gepland in 2025.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Herontwikkeling van de Koninginneweg

Met het oog op de grote behoefte aan (nieuwe) woningen krijgt de voormalige Huishoudschool aan de Koninginneweg primair een woonbestemming. Met behoud van de status als gemeentelijk monument zien we mogelijkheden om het gebouw te transformeren naar woningen. Samen met onder andere Wooncompas werken we aan de herontwikkeling van de Koninginneweg als toegangspoort tot het centrum.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 230 - We stellen stedenbouwkundige randvoorwaarden op voor de toegangspoort tot het centrum (gebied Koninginneweg, Huishoudschool, Joriskerk, SLOR (Stichting Lokale Omroep Ridderkerk)).

Omschrijving (toelichting)

Samen met Wooncompas wordt gewerkt aan integrale omgevingsverkenning op het gehele gebied rondom de Koninginneweg. Naar verwachting zal de raad voor de zomer van 2025 kennismaken van de integrale omgevingsverkenning. Daarna zal er een programma worden opgesteld. Het opstellen van dit programma zal naar verwachting doorlopen in 2026.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Combinatie van wonen en sporten voor gebied sportpark Bolnes.

Voor het gebied van sportpark Bolnes staan we voor een invulling met een combinatie van wonen en sporten. Daarbij geven we extra aandacht aan de verkeersafwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 233 - We inventariseren de wensen en behoeften voor sportpark Bolnes, hierbij houden we rekening met de uitkomsten van het verkeersonderzoek.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 starten we om de wensen en eisen van de verschillende stakeholders, waaronder de sportverenigingen, te vertalen in een Programma van eisen wat zal worden verwerkt in een schetsontwerp voor het gebied. De benodigde investeringen om tot uitvoer van het plan over te gaan zullen aan de raad worden voorgelegd middels een raadsvoorstel.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Recreatieve invulling met sport en groen.

Voor de gronden tussen de Kruisweg en het Reijerpark onderzoeken we de mogelijkheden voor een recreatieve invulling met sport en groen. De gronden aan de Bolnesserkade en tussen de Mauritsweg en de Geerlaan behouden hun agrarische bestemming. Door heel Ridderkerk blijven de gronden met een agrarische bestemming zo veel als mogelijk hun bestemming behouden.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 238 - We stellen een visie op over de agrarische gronden.

Omschrijving (toelichting)

Het opstellen van de visie buitengebied (voorheen visie agrarische gronden) loopt parallel aan de actualisatie van de omgevingsvisie en haar Omgevingseffectrapportage. In de omgevingsvisie worden de belangen afgewogen en keuzes gemaakt die (mogelijk) effect hebben op het buitengebied. Het is belangrijk input te leveren vanuit het buitengebied aan de omgevingsvisie, maar ook de afwegingen uit

de omgevingsvisie mee te nemen. In september 2025 wordt de Omgevingsvisie (inclusief visie buitengebied) ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Accommodaties voor maatschappelijke instellingen.

We dragen zorg voor goede huisvesting voor scholen. Gemeentelijke accommodaties worden ingezet voor bijvoorbeeld (wijk)verenigingen, jongerensozen en andere maatschappelijke partners. Het voormalig schoolgebouw aan de Randweg wordt geschikt gemaakt voor maatschappelijke instellingen.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 242 - Onderzocht wordt hoe de locatie Randweg geschikt gemaakt kan worden om maatschappelijke partners te huisvesten.

Omschrijving (toelichting)

Er wordt in 2025 gewerkt aan een plan tot herstructurering van Randweg 3 en verbonden gronden.

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Kostprijsdekkende huur bij de verhuur van gemeentelijk vastgoed.

Bij de verhuur van gemeentelijk vastgoed vragen we aan onze maatschappelijke partners een kostprijsdekkende huur. Door middel van subsidie leveren we een bijdrage in de huurkosten. Hiermee worden de feitelijke kosten transparant. Voor de subsidie kunnen maatschappelijke tegenprestaties worden gevraagd.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 246 - We starten als eerste met het in beeld brengen van kostprijsdekkende huur bij buiten sportaccommodaties. Gevolgd door binnen sportaccommodaties en overig maatschappelijk vastgoed.

Omschrijving (toelichting)

In 2025 zal het project kostprijs dekkende huur verder uitgevoerd worden. De verenigingen worden hierbij meegenomen in de huurberekening en de nieuwe tarieven.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
8.1:Ruimte en leefomgeving	-2.565.500	-2.208.000	-2.023.900	-2.022.900	-2.022.900
8.2:Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.888.300	-383.300	-383.300	-383.300	-383.200
8.3:Wonen en bouwen	-1.137.600	-1.138.000	-1.137.400	-1.136.800	-1.136.300
Totaal Lasten	-5.591.400	-3.729.300	-3.544.600	-3.543.000	-3.542.400
Baten					
8.1:Ruimte en leefomgeving	109.800	112.600	112.600	112.600	112.600
8.2:Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.769.300	336.300	336.300	336.300	336.300
8.3:Wonen en bouwen	1.255.800	955.300	955.300	955.300	955.300
Totaal Baten	3.134.900	1.404.200	1.404.200	1.404.200	1.404.200
Saldo - Lasten en baten	-2.456.500	-2.325.100	-2.140.400	-2.138.800	-2.138.200

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Stortingen					
0.10: Mutaties reserves	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800
Totaal Stortingen	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800
Onttrekkingen					
0.10: Mutaties reserves	688.800	334.000	224.000	161.800	148.400
Totaal Onttrekkingen	688.800	334.000	224.000	161.800	148.400
Saldo - Reserves	210.000	-144.800	-254.800	-317.000	-330.400
Begroot resultaat	-2.246.500	-2.469.900	-2.395.200	-2.455.800	-2.468.600

Toelichting 8.1 Ruimte en leefomgeving

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
8.1: Ruimte en leefomgeving			
Lasten	-2.565.500	-2.208.000	357.500
Baten	109.800	112.600	2.800
Totaal 8.1: Ruimte en leefomgeving	-2.455.700	-2.095.400	360.300

Gebiedsvisie Centrum-Oost (voordeel € 275.000)

In de 1e Tussenrapportage 2024 is een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 geraamd voor de transformatie van Centrum en Centrum-Oost, het planMER en de gebiedsvisie.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 85.300)

Toelichting 8.3 Wonen en bouwen

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
8.3: Wonen en bouwen			
Lasten	-1.137.600	-1.138.000	-400
Baten	1.255.800	955.300	-300.500
Totaal 8.3: Wonen en bouwen	118.200	-182.700	-300.900

Volkshuisvesting (voordeel € 34.000)

- Bijstelling op basis van uitgavenpatroon voorgaande jaren (voordeel € 10.000).
- Reeds geraamde mutaties in het meerjarenbegroting 2024-2027 (voordeel € 24.000).

WABO-vergunningen (baten) (nadeel € 300.700)

In de 2e Tussenrapportage 2023 is op basis van projectinventarisatie hogere legesopbrengsten WABO-vergunningen in 2024 dan in 2025 geraamd.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 34.200)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10: Mutaties reserves			
Stortingen	-478.800	-478.800	0
Onttrekkingen	688.800	334.000	-354.800
Totaal 0.10: Mutaties reserves	210.000	-144.800	-354.800

Algemene reserve (nadeel € 300.000)

In de 2e Tussenrapportage 2023 is een dekking voor onderzoek naar de aanleg van een getijdenpark aan de Werfkade doorgeschoven naar 2024. En in de 1e Tussenrapportage 2024 is een

doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor de dekking van de transformatie van het centrum en centrum-Oost, planMER en de gebiedsvisie.
Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (nadeel € 54.800)

Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid
Actualisatie Integraal Accommodatieplan Ridderkerk		X	
Beeldkwaliteitsplan De Oude Boomgaert		X	
Beeldkwaliteitsplan Geerpolder Rijsoord		X	
Beeldkwaliteitsplan Hof van Waelsicht		X	
Beeldkwaliteitsplan Nieuw Reijerwaard		X	
Beheerplan openbare ruimte 2020-2024		X	
Beleidsregel vergroting hoofdgebouw van karakteristieke bestaande woningen in linten	X		
Beleidsregels Beeldkwaliteitsplan Centrumring-Oost		X	
Beleidsregels toewijzen huurstandplaatsen woonwagens Ridderkerk	X		
Bestuursovereenkomst Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam 2020	X		
Bouwverordening 1992		X	
Convenant Samenwerking leefbaarheid in de wijken Ridderkerk 2020-2023	X		
Gebiedsvisie Centrum Oost			X
Gebiedsvisie Plein Oost en omgeving		X	
Gebiedsvisie Rivieroevers Ridderkerk		X	
Gebiedsvisie Sportpark Bolnes			X
Gebruiksreglement rouwcentrum Ridderkerk 2020	X		
Huisvestingsplan onderwijs en integrale kindcentra 2023-2026		X	
Kwaliteitskader Centrumring	X		
Lokaal Hitteplan Ridderkerk	X		
Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen Ridderkerk	X		
Nota Grondbeleid 2020-2023		X	X
Nota Reserve Gebiedsfonds Rivieroevers		X	
Nota Richtlijnen Grondprijzen Gemeente Ridderkerk 2022		X	X
Omgevingsvisie Ridderkerk		X	X
Prestatieafspraken 2024 t/m 2027 Wooncompas gemeente Ridderkerk huurdersorganisatie Progressie	X		
Regioakkoord nieuwe woningmarkt afspraken regio Rotterdam 2021-2030	X		
Uitvoeringsbesluit grafbedekking Ridderkerk 2020	X		
Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging en diverse Ridderkerk 2020	X		
Verordening Algemene Begraafplaatsen Ridderkerk 2020		X	
Verordening naamgeving en nummering adressen Ridderkerk 2019	X		
Verordening nadeelcompensatie Ridderkerk 2024		X	
Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Ridderkerk 2021		X	

Verordening sociale huur en middeldure huur gemeente Ridderkerk 2022		X	
Verordening Starterslening Ridderkerk 2019		X	
Verordening Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2024		X	
Visie Grondposities	X		
Welstandsnota 2009		X	
Woonvisie Ridderkerk 2021-2026		X	

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid/Toelichting	Waarde
Gemiddelde WOZ-waarde	Waarstaatjegemeente.nl	In euro's De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.	331.000
Nieuw gebouwde woningen	Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 woningen Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.	6,2 (2022)
Demografische druk	Waarstaatjegemeente.nl	In % Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	83,1% (2024)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	Waarstaatjegemeente.nl	In euro's Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.	957 (2024)
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens	Waarstaatjegemeente.nl	In euro's Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.	850 (2024)

NIET IN DE PROGRAMMA'S OPGENOMEN BATEN EN LASTEN

Wat willen we bereiken? (coalitieakkoord)

Maximaliseren van subsidie-inkomsten.

We vinden het belangrijk om gebruik te maken van de subsidies die vanuit Europa, het Rijk en de Provincie beschikbaar zijn. We stellen een subsidioloog aan die zo veel als mogelijk subsidies voor Ridderkerk verwerft.

Wat gaan we daarvoor doen? (collegeprogramma)

- 251 - We stellen een subsidioloog aan.

Omschrijving (toelichting)

De tweede helft van 2024 zal benut worden voor het opstellen van een functieprofiel en de werving worden opgestart, met als doel per 1 januari 2025 een subsidioloog te laten starten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten					
0.3:Beheer overige gebouwen en gronden	-2.064.500	-2.013.800	-2.012.300	-1.985.700	-1.984.700
0.4:Overhead	-23.205.400	-23.035.700	-22.971.600	-23.013.300	-23.002.300
0.5:Treasury	-446.000	-711.500	30.800	37.300	50.500
0.61:OZB woningen	-111.000	-100.600	-100.500	-100.800	-100.800
0.62:OZB niet-woningen	-36.400	-31.700	-31.600	-31.800	-31.800
0.64:Belastingen overig	-1.404.700	-1.257.400	-1.257.000	-1.259.100	-1.259.100
0.8:Overige baten en lasten	-6.502.800	-985.000	-1.305.000	-1.305.000	-1.305.000
0.9:Vennootschapsbelasting (VpB)	-74.900	-76.800	-76.800	-76.800	-76.800
Totaal Lasten	-33.845.700	-28.212.500	-27.724.000	-27.735.200	-27.710.000
Baten					
0.3:Beheer overige gebouwen en gronden	691.800	707.900	707.900	707.900	707.900
0.4:Overhead	291.400	355.300	355.300	355.300	355.300
0.5:Treasury	927.600	767.700	764.800	761.600	758.200
0.61:OZB woningen	6.748.700	6.954.700	7.032.000	7.092.600	7.166.200
0.62:OZB niet-woningen	7.071.100	7.962.400	8.298.400	8.423.600	8.548.700
0.63:Parkeerbelasting	357.200	357.200	357.200	357.200	357.200
0.64:Belastingen overig	81.400	83.400	83.400	83.400	83.400
0.7:Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	97.094.000	102.649.000	97.938.000	99.398.000	100.791.000
0.8:Overige baten en lasten	7.600.600	963.800	835.300	751.600	797.900
Totaal Baten	120.863.800	120.801.400	116.372.300	117.931.200	119.565.800
Saldo - Lasten en baten	87.018.100	92.588.900	88.648.300	90.196.000	91.855.800
Stortingen					
0.10:Mutaties reserves	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Totaal Stortingen	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Onttrekkingen					
0.10:Mutaties reserves	25.076.600	1.725.100	1.547.600	1.370.000	1.192.400
Totaal Onttrekkingen	25.076.600	1.725.100	1.547.600	1.370.000	1.192.400
Saldo - Reserves	24.613.000	1.261.500	1.084.000	906.400	728.800
Begroot resultaat	111.631.100	93.850.400	89.732.300	91.102.400	92.584.600

Toelichting 0.4 Overhead

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.4:Overhead			
Lasten	-23.205.400	-23.035.700	169.700
Baten	291.400	355.300	63.900
Totaal 0.4:Overhead	-22.914.000	-22.680.400	233.600

Overhead vanuit De BedrijfsvoeringsPartner (voordeel € 380.000)

- In de eerste tussenrapportage van 2024 is een doorgeschoven prestatie uit de Jaarstukken 2023 opgenomen voor de frictiekosten (voordeel € 347.600).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (nadeel € 32.400).

Toerekening personeelskosten naar programma's (nadeel € 162.600)

De toerekening van de personeelskosten naar de programma's wordt toegelicht in de Leeswijzer.

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 16.200)

Toelichting 0.5 Treasury

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.5:Treasury			
Lasten	-446.000	-711.500	-265.500
Baten	927.600	767.700	-159.900
Totaal 0.5:Treasury	481.600	56.200	-425.400

Deelnemingen nutsbedrijven (nadeel € 200.000)

- In de 1e Tussenrapportage 2024 is incidenteel een bijstelling gedaan voor een hoger dividend over 2023 en 2024 voor onze reguliere en preferente aandelen (nadeel € 300.000).
- De verwachting is dat de komende jaren het dividend op onze aandelen hoger is. Dit is gebaseerd op het inkomstenpatroon van voorgaande jaren zoals hierboven aangegeven (voordeel € 100.000).

Financiering (nadeel € 494.700)

- In verband met het aantrekken van leningen zal de rentelast toenemen (nadeel € 450.000).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (nadeel 44.700).

Toerekenen rente vanuit Activa (voordeel € 208.500)

- Het betreft hier bijstelling van de kapitaallasten ten opzichte van het jaar 2024 (voordeel € 387.200).
- Reeds geraamde mutaties in het meerjarenbegroting 2024-2027 (nadeel € 178.700).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 60.800)

Toelichting 0.61 OZB woningen

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.61:OZB woningen			
Lasten	-111.000	-100.600	10.400
Baten	6.748.700	6.954.700	206.000
Totaal 0.61:OZB woningen	6.637.700	6.854.100	216.400

OZB woningen (voordeel € 206.000)

- De waardestijging voor de woningen voor het belastingjaar 2025 is geschat op 0,2%. De tarieven voor 2025 zijn eerst gecorrigeerd met de verwachte waardeontwikkeling en vervolgens is de inflatiecorrectie van 2,5% toegepast. Tenslotte wordt de OZB-opbrengst vermeerderd met areaaluitbreiding (voordeel € 162.400).
- Diverse mutaties kleiner dan € 100.000 (voordeel € 43.600).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 10.400)

Toelichting 0.62 OZB niet-woningen

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.62:OZB niet-woningen			
Lasten	-36.400	-31.700	4.700
Baten	7.071.100	7.962.400	891.300
Totaal 0.62:OZB niet-woningen	7.034.700	7.930.700	896.000

OZB Niet Woningen (voordeel € 891.300)

- Trendmatige verhoging conform de Kaderbrief 2024 (voordeel € 132.800).
- De waardestijging voor de niet-woningen voor het belastingjaar 2025 is geschat op 1%. De tarieven voor 2025 zijn eerst gecorrigeerd met de verwachte waardeontwikkeling en vervolgens de inflatiecorrectie van 2,5% toegepast. Tenslotte wordt de OZB-opbrengst vermeerderd met areaaluitbreiding (voordeel € 758.500).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 4.700)

Toelichting 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.7:Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			
Baten	97.094.000	102.649.000	5.555.000
Totaal 0.7:Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	97.094.000	102.649.000	5.555.000

Algemene Uitkering (voordeel € 5.555.000)

- De raming is conform het meerjarenperspectief ingevolge de decembercirculaire 2023 (voordeel € 2.463.000).
- Mutaties op grond van de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds (voordeel € 3.092.000), rekening houdend met afzonderingen voor:
  - Dienstverlening aanpak armoede schulden.
  - Werkdrukverlaging jeugdbescherming.
  - Vrijval reservering compensatieregeling Voogdij 18+ inclusief index.
  - Participatie.
  - Armoedebestrijding kinderen.

Toelichting 0.8 Overige baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.8:Overige baten en lasten			
Lasten	-6.502.800	-985.000	5.517.800
Baten	7.600.600	963.800	-6.636.800
Totaal 0.8:Overige baten en lasten	1.097.800	-21.200	-1.119.000

Personeelslasten (nadeel 1.125.900)

Ten opzichte van de begroting 2024 nemen de loonkosten (excl. de verwachte cao-ontwikkelingen 2025) in 2025 toe met € 1.451.400. Een derde van deze extra kosten, € 541.300 worden doorbelast aan, investeringen, projecten, grondexploitaties en marktinitiatieven of gedekt uit opbrengsten uit de afvalstoffenheffing. Per saldo nemen de netto loonkosten toe met € 910.100. De toename van de loonkosten ten opzichte van de begroting 2024 kan worden toegeschreven aan functionerings-, arbeidsmarkt- en inconveniëntentoeelage (nadeel € 198.500), verschillen naar aanleiding van de werkelijke plaatsing (nadeel € 168.900), extra formatie voor de aanpak zwerfafval en bijplaatsingen (grof)huishoudelijke afval door medewerkers met een garantiebanaan (worden deels gedekt uit opbrengst van de afvalstoffenheffing) (nadeel € 81.000), uitbreiding en versterking van het team contactfunctionarissen met een teamleider, participatiecoördinator en administratieve ondersteuning

(nadeel € 207.300), versterking en ondersteuning van het team Openbare orde en veiligheid met administratieve/juridische ondersteuning APV en boa's (nadeel € 55.000), extra formatie bij het team VTH vanwege het aantal complexe dossiers (nadeel € 84.000) en diverse overige kleine mutaties (nadeel € 115.400).

Daarnaast stijgen ook de bijkomende personeelskosten zoals opleidings- en reiskosten (nadeel € 215.800).

Toerekening personeelskosten naar programma's (voordeel € 1.125.900)

De toerekening van de personeelskosten naar de programma's wordt toegelicht in de Leeswijzer.

Stelposten (nadeel € 1.156.200)

- Cao-ontwikkeling 2025 conform Kaderbrief 2025 (nadeel € 960.000).
- Overige mutaties ten opzichte van voorgaand jaar (nadeel € 196.200).

Overige verschillen kleiner dan € 100.000 (voordeel € 37.200)

Toelichting 0.10 Mutaties reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Vershil 2024-2025
0.10:Mutaties reserves			
Stortingen	-463.600	-463.600	0
Onttrekkingen	25.076.600	1.725.100	-23.351.500
Totaal 0.10:Mutaties reserves	24.613.000	1.261.500	-23.351.500

Algemene reserve (nadeel € 741.100)

In de 1e Tussenrapportage 2024 zijn doorgeschoven prestaties uit de Jaarstukken 2023 opgenomen ter dekking van:

- De UITagenda, de inzet voor dorpsmarketing en de evenementenkalender.
- Het onderzoek voor de bestemming museumschool Rijsoord.
- Wmo huishoudelijke hulp ZIN als gevolg van stijging cliëntaantallen en het tarief.
- De nota Communicatie nieuwe huisstijl.
- Het frictiekostenbudget voor De BedrijfsvoeringsPartner.

Daarnaast is er een aflopende dekking opgenomen voor de afbouw van de dividendinkomsten in acht jaar.

Afschrijvingslastenreserve Toekomstige investeringen (nadeel € 22.500.000)

Conform het raadsbesluit van 21 maart 2024 is de bestemmingsreserve Incidentele en toekomstige investeringen gebruikt en verdeelt over twaalf bestemmingsreserves.

Afschrijvingslastenreserve Overrente (nadeel € 110.400)

Jaarlijks lagere dekking uit de afschrijvingsreserve "Overrente".

PARAGRAFEN

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding 1

In deze paragraaf staat informatie over de gemeentelijke belastingen en gebonden heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk in het tijdvak 2025-2028.

Algemene uitgangspunten lokale heffingen

Het tarievenbeleid is vastgelegd in de Belastingnota 2020.

Inflatiecorrectie

Voor de OZB-tarieven geldt dat de lokale lasten niet meer dan trendmatig zullen stijgen (inflatiecorrectie). De zogenoemde indexeringspercentage voor 2025 ten opzichte van 2024 is 2,5%. De gebonden heffingen (Afvalstoffenheffing, Rioolheffing, Lijkbezorgingsrechten, Marktgeden en Leges) mogen wettelijk maximaal 100% kostendekkend zijn, inclusief toe te rekenen compensabele btw, mutaties in voorzieningen en reserves en toe te rekenen kosten voor overhead.

De kosten van oninbare vorderingen zijn doorberekend in de tarieven. De perceptiekosten die genoemd worden bij de onderbouwing van de tarieven voor de verschillende heffingen hebben betrekking op de lasten die heffing en invordering met zich meebrengen.

Uitvoering belastingtaken door SVHW

De heffing en inning van gemeentelijke belastingen en de waardebeoordeling van alle onroerende zaken binnen de gemeente Ridderkerk in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) worden verzorgd door het Samenwerkingsverband Vastgoed Heffing en Waardebeoordeling (SVHW). Daaronder valt ook de behandeling van verzoeken voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Overzicht geraamde belastingen en lokale heffingen

Hierna treft u een totaaloverzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de ongebonden en de gebonden heffingen.

Ongebonden heffingen

	Rekening		Begroting		Meerjarenraming		
	2023	2024 na wijziging	2025	2026	2027	2028	
Onroerende zaakbelastingen	13.469.361	13.819.800	14.917.100	15.330.400	15.516.200	15.714.900	
Baatbelasting	1.946	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	
Straatparkeren/parkeerboetes	333.899	357.200	357.200	357.200	357.200	357.200	

Gebonden heffingen

	Rekening		Begroting		Meerjarenraming		
	2023	2024 na wijziging	2025	2026	2027	2028	
Afvalstoffenheffing	7.303.562	7.322.100	7.499.500	8.104.600	8.115.200	8.244.700	
Rioolheffing	4.896.863	5.202.500	5.422.600	5.588.000	5.749.700	5.951.100	
Lijkbezorgingsrechten	827.424	819.300	874.000	874.000	874.000	874.000	
Leges burgerzaken	608.193	941.400	1.092.300	1.092.300	1.092.300	1.092.300	
Leges omgevings- en APV-vergunning	2.822.389	1.178.900	908.700	908.700	908.700	908.700	
Marktgeden	40.929	34.600	41.400	41.400	41.400	41.400	

Algemene beleidsontwikkelingen

Benchmark woonlasten

Voor de benchmark gebruiken we de publicaties van het Centrum voor Onderzoek naar de Economie van de Lagere Overheden (COELO) zoals de benchmark van de woonlasten provincie Zuid-Holland.

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de uitgaven van burgers aan onroerendezaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten maakt de onderlinge verschillen van de woonlasten tussen Ridderkerk en omliggende gemeenten inzichtelijk. Deze vergelijking is in deze paragraaf opgenomen. Het overzicht vergelijkt de tarieven van de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing per gemeente en het cumulatieve bedrag van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing per gemeente.

Tarieven 2025

Kostenonderbouwing tarieven

In deze paragraaf zijn kostenonderbouwingen voor de berekening van de verschillende heffingen opgenomen. Deze geven inzicht in hoe de geraamde baten c.q. opbrengsten en de geraamde lasten met elkaar in verhouding staan. Het dekkingspercentage van het betreffende taakveld wordt hiermee weergegeven.

De raad stelt in december de definitieve tarieven vast.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De geraamde OZB-opbrengst wordt bepaald door de totale waarde van de onroerende zaken in het lopende belastingjaar te vermenigvuldigen met het OZB-tarief. Er wordt hierbij rekening gehouden met een geschatte waardeontwikkeling van de WOZ-waarde en areaaluitbreiding. Hierbij geldt dat een waardeinstijging of –daling niet leidt tot extra OZB-opbrengst. Dit wordt bereikt door bij de tarievenberekening een waardeinstijging te dempen door middel van een evenredige tariefsverlaging. In het najaar vindt voor de definitieve vaststelling van de tarieven een laatste controle op de waardeontwikkeling plaats op basis van de laatste informatie van SVHW in september/oktober. Hierdoor kunnen de definitief vast te stellen tarieven afwijken van de thans berekende tarieven zoals hieronder zijn weergegeven.

Op basis van het voorgaande en door SVHW in juni/juli aangeleverde WOZ-waardeontwikkeling zien de OZB-tarieven voor 2025 er als volgt uit:

Onroerendezaakbelastingen (OZB)	2024	2025*
<i>(als percentage van de waarde)</i>		
Eigenaren woningen	0,0903%	0,0924%
Eigenaren niet-woningen	0,4751%	0,4822%

* Voorlopig percentage o.b.v. actuele WOZ-waarde 2024 en verwachte waardeontwikkeling in 2025

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten te betalen die de gemeente maakt voor het (laten) inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Voor de afvalstoffenheffing hanteren wij kostendekkende tarieven in combinatie met een inzet van de daarvoor gevormde reserve.

Kostenonderbouwing tarieven

Ter onderbouwing van de tarieven voor afvalstoffenheffing wordt hierna een kostenonderbouwing tarieven afvalstoffenheffing gegeven.

Omschrijving	2025
Lasten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	-3.539.500
Lasten vanuit de gemeente, inclusief (omslag)rente	-3.340.500
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	316.800
Netto lasten taakveld(en)	-6.563.200
Overhead, inclusief (omslag)rente	-154.900
Compensabele BTW	-1.397.100
Totale kosten	-8.115.200
Inzet bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing	615.700
Opbrengst heffingen	7.499.500
Opbrengst	8.115.200
Dekkingspercentage	100%

De berekende tarieven voor de afvalstoffenheffing zien er als volgt uit:

Afvalstoffenheffing	2024*	2025	2026	2027	2028
Eenpersoonshuishouden	278,72	286,32	305,16	301,92	304,44
Tweepersoonshuishouden	374,84	384,84	410,28	405,84	409,20

Meerpersoonshuishouden	385,76	396,36	422,40	417,84	421,32
Extra mini-container 240 liter	75,00	75,00	75,00	75,00	75,00

* Volgens Belastingverordening

Rioolheffing

Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te betalen die samenhangen met de gemeentelijke watertaken. Het Programma Stedelijk Water (PSW) 2023-2027 is leidend bij de berekening van de tarieven voor de rioolheffing, waarin als uitgangspunt geldt een jaarlijkse stijging van 2% exclusief inflatiecorrectie.

Kostenonderbouwing tarieven

De in de rioolheffing te dekken kosten zijn opgenomen in de kostenonderbouwing van tarieven rioolheffing.

Omschrijving	2025
Lasten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	-4.673.300
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	50.200
Netto lasten taakveld(en)	-4.623.100
Perceptiekosten	-114.500
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	-273.800
Overhead, inclusief (omslag)rente	-371.700
Compensabele BTW	-772.600
Totale kosten	-6.155.700
Inzet voorziening Beklemden middelen	733.100
Opbrengst heffingen	5.422.600
Opbrengst	6.155.700
Dekkingspercentage	100%

De tarieven voor 2025 zien er als volgt uit:

Rioolheffing	2024*	2025	2026	2027	2028
Eigenaar/gebruiker tot 500 m3	107,64	109,08	111,24	113,52	115,80
Groot waterverbruik:					
501 m3 - 1.000 m3 / per 100 m3	114,84	116,40	118,68	121,08	123,48
1.001 m3 - 3.000 m3 / per 100 m3	103,56	105,00	107,04	109,32	111,48
3.001 m3 - 6.000 m3 / per 100 m3	92,04	93,24	95,16	97,08	99,00
6.001 m3 - 10.000 m3 / per 100 m3	80,64	81,72	83,40	85,08	86,76
boven 10.000 m3 / per 100 m3	62,88	63,72	64,92	66,24	67,56

* Volgens Belastingverordening

Lijkbezorgingsrechten

Voor het verlenen van diensten door en/of het gebruik van de faciliteiten van de begraafplaatsen Vredeshof en Rusthof worden rechten geheven voor onder andere begraven, onderhoudsrechten en andere lijkbezorgingsrechten.

Kostenonderbouwing tarieven

De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald:

Omschrijving	2025
Lasten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	-897.900
Netto lasten taakveld(en)	-897.900
Overhead, inclusief (omslag)rente	-359.600
Bespaarde rente voorziening Onderhoud graven	117.200
Totale kosten	-1.140.300
Opbrengst heffingen	874.000
Opbrengsten	874.000
Dekkingspercentage	77%

Marktgelden

Voor het gebruik of genot van een standplaats voor het uitstallen, aanbieden of verkopen van goederen of voorwerpen, op het krachtens de 'Marktverordening van de gemeente Ridderkerk' aangewezen marktterrein, wordt onder de naam van "marktgeld" een recht geheven. De markt is voorzien van elektra-aansluitingen. Voor het gebruik van deze voorziening zijn er afzonderlijke tarieven in de verordening opgenomen.

De uit de marktgelden te dekken totale kosten bedragen:

Omschrijving	2025
Lasten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	-49.700
Netto lasten taakveld(en)	-49.700
Overhead, inclusief (omslag)rente	-2.300
Compensabele BTW	-9.900
Totale kosten	-61.900
Opbrengst heffingen	41.400
Opbrengsten	41.400
Dekkingspercentage	67%

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van parkeerregulering. Betaling vindt plaats via een geldige parkeervergunning, parkeer-app of bij de parkeerapparatuur zoals de parkeermeter en parkeerautomaat. Als er niet of onvoldoende parkeergeld is betaald, wordt een naheffingsaanslag parkeerbelasting opgelegd. De hoogte van de naheffingsaanslag is wettelijk vastgelegd. De hoogte van de tarieven van de parkeervergunning is vastgelegd in het parkeerbeleid van Ridderkerk.

Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges is wettelijk gemaximeerd zoals het tarief voor paspoorten, aanwezigheidsvergunning speelautomaten of bijvoorbeeld een uittreksel Burgerlijke stand. Voor het overige geldt ook hier dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn.

De kosten en opbrengsten van leges zien er als volgt uit:

Onderwerp legesverordening	Kosten	Overhead	Totaal kosten	Opbrengst	Kostendekkendheid
Algemene dienstverlening					
Burgerlijke stand	-47.800	-44.600	-92.400	66.700	72%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	619.740	-	-211.300	741.800	89%
Rijbewijzen	152.700	-	-81.300	208.500	89%
Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	-16.500	-14.000	-30.500	12.200	40%
Overige publiekszaken	-21.800	-6.300	-28.100	20.700	74%
Bijzondere wetten	-47.100	-46.200	-93.300	63.100	68%
Totaal leges Algemene dienstverlening	905.640	-403.700	-1.309.340	1.113.000	85%

Onderwerp legesverordening	Kosten	Overhead	Totaal kosten	Opbrengst	Kostendekkendheid
Dienstverlening in het kader van de Omgevingswet					
Omgevingsvergunning	-673.100	-531.500	-1.204.600	868.900	72%
Totaal leges Omgevingswet	-673.100	-531.500	-1.204.600	868.900	72%

Onderwerp legesverordening	Kosten	Overhead	Totale kosten	Opbrengst	Kostendekkendheid
Dienstverlening volgens Europese dienstenrichtlijn					
Horeca	-10.900	-10.700	-21.600	8.800	41%
Winkeltijdenwet	-200	-200	-400	200	50%
Organiseren evenement of markt	-1.600	-1.600	-3.200	500	16%
Standplaatsen	-900	-900	-1.800	1.300	72%
Niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	-49.100	-11.600	-60.700	14.200	23%

Totaal leges Dienstverlening volgens Europese dienstenrichtlijn	-62.700	-25.000	-87.700	25.000	29%
---	---------	---------	---------	--------	-----

Onderwerp legesverordening	Kosten	Overhead	BTW	Totale kosten	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekkendheid totale tarieventabel	-1.641.440	-960.200	0	-2.601.640	2.006.900	77%

Kwijtscheldingsbeleid

Indien de belastingplichtige niet, of slechts met veel moeite, de aanslag kan betalen, kan deze onder wettelijk vastgestelde voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding. Het vigerend kwijtscheldingsbeleid waarbij gedeeltelijke kwijtschelding van toepassing is, blijft voor 2025 ongewijzigd. Voor de afvalstoffenheffing wordt voor 64% en voor de gebruikersbelasting rioolheffing voor 71% van het verschuldigde belastingbedrag kwijtschelding verleend. In de begroting zijn de volgende bedragen opgenomen voor kwijtschelding:

Kwijtschelding lokale heffingen	Rekening	Begroting	
	2023	2024 na wijziging	2025
Onroerende zaakbelastingen	-1.008	-2.700	-1.800
Rioolheffing	-92.081	-81.700	-83.700
Afvalstoffenheffing	-279.005	-259.800	-266.300

Woonlasten (lokale lastendruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk. Hierna worden de woonlasten voor burgers (woningen) en het bedrijfsleven (niet woningen/ bedrijven) inzichtelijk gemaakt.

Om de gemiddelde woonlasten in 2025 te berekenen, wordt uitgegaan van de berekende tarieven en de verwachte gemiddelde WOZ-waarde in 2025.

Lastendruk burgers (woningen)

Omschrijving	2023	2024	2025	Afwijking	
				Absoluut	In %
+ = stijging en - = daling van lasten					
Eenpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	279,48	278,72	286,32	7,60	2,7%
Totaal*	382,68	386,36	395,40	9,04	2,3%
Tweepersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	375,24	374,84	384,84	10,00	2,7%
Totaal*	478,44	482,48	493,92	11,44	2,4%
Meerpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	386,52	385,76	396,36	10,60	2,7%
Totaal*	489,72	493,40	505,44	12,04	2,4%
Eenpersoonshuishouden met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 395.000					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	279,48	278,72	286,32	7,60	2,7%
OZB-eigendom **	335,59	356,43	364,98	8,55	2,4%
Riooleigendom	103,20	107,64	109,80	2,16	2,0%
Totaal*	821,47	850,43	870,18	19,75	2,3%
Tweepersoonshuishouden met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 395.000					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	375,24	374,84	384,84	10,00	2,7%
OZB-eigendom **	335,59	356,43	364,98	8,55	2,4%
Riooleigendom	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Totaal*	917,23	946,55	967,98	21,43	2,3%

Meerpersoonshuishouden met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 395.000					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Afval	386,52	385,76	396,36	10,60	2,7%
OZB-eigendom **	335,59	356,43	364,98	8,55	2,4%
Riooleigendom	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Totaal*	928,51	957,47	979,50	22,03	2,3%

* Absoluut en gewogen %.

** OZB-grondslag voor 2023 en 2024 is de gemiddelde WOZ-waarde uit Coelo. OZB 2025 uitgaande van 0,2% stijging WOZ en concept tarief 2025.

Lastendruk bedrijven (niet-woningen)

Omschrijving	2023	2024	2025	Afwijking	
+ = stijging en - = daling van lasten				Absoluut	In %
E: Niet-woning/bedrijf in eigendom met een WOZ-waarde van € 243.200					
Rioolgebruik	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
OZB-eigendom **	1.139,04	1.144,04	1.172,75	28,71	2,5%
Riooleigendom	103,20	107,64	109,08	1,44	1,3%
Totaal*	1.345,44	1.359,32	1.390,91	31,59	2,3%

* Absoluut en gewogen %.

** OZB 2024 tegen def vastgestelde tarief 2024. OZB 2025: uitgaande van een waardestijging van 1% tegen concept tarief 2025.

Ridderkerk ten opzichte van buurgemeenten

De woonlasten van de omliggende gemeenten voor het belastingjaar 2025 zijn nog niet beschikbaar. Om de woonlasten te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van de woonlasten van deze gemeenten in 2024. Deze vergelijking maakt de onderlinge verschillen van de woonlasten tussen Ridderkerk en omliggende gemeenten inzichtelijk. Er is hierbij uitgegaan van de woonlasten van een eenpersoonshuishouden en een gezin (meerpersoonshuishouden) met zowel een koopwoning (woningeigenaren) als een huurwoning (huurders).

Tarieven per gemeente - eenpersoonshuishoudens

Gemeente	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	OZB-tarief	Gem. woningwaarde	Woonlasten eigenaar*	Woonlasten huurder*
Ridderkerk	279	108	9,0300%	395.000	850	386
Zwijndrecht	338	322	8,6600%	389.000	998	660
Hendrik-Ido Ambacht	278	184	9,3400%	465.000	820	237
Barendrecht	241	67	8,7800%	486.000	735	309
Albrandswaard	293	221	10,0600%	513.000	1.030	514

* COELO-Atlas 2024

Tarieven per gemeente - meerpersoonshuishoudens

Gemeente	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	OZB-tarief	Gem. woningwaarde	Woonlasten eigenaar *	Woonlasten huurder *
Ridderkerk	386	215	9,0300%	395.000	957	493
Zwijndrecht	368	322	8,6600%	389.000	1.027	690
Hendrik-Ido Ambacht	410	218	9,3400%	465.000	986	402
Barendrecht	441	199	8,7800%	486.000	1.067	640
Albrandswaard	425	294	10,0600%	513.000	1.236	719

* COELO-Atlas 2024

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Ridderkerk voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Gekeken wordt naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit. Op basis van de continu geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (beschikbare weerstandscapaciteit) is het weerstandvermogen berekend. In dit risicoprofiel worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen benoemd en meegewogen.

Risicoprofiel

Inleiding

Door actieve risicobeheersing heeft de gemeente in beeld wat de risico's zijn en is het mogelijk om het weerstandsvermogen te bepalen. Alle risico's worden voor zover mogelijk 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Het getoonde risicoprofiel is bepaald vanuit de inventarisatie en analyse zoals uitgevoerd tot en met 17 juni 2024. We kijken vanuit de huidige omstandigheden vooruit met als doel een actueel risicoprofiel te presenteren waarin rekening wordt gehouden met realistische scenario's voor de nabije toekomst.

De belangrijkste trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het risicoprofiel worden kort toegelicht. De gevolgen van externe invloeden zoals de opvang van vluchtelingen, de inflatie en de krappe arbeidsmarkt laten zich zien en voelen over de hele breedte van het risicoprofiel. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn als cluster opgenomen in het risico ten aanzien van de taken die zijn belegd bij De BedrijfsvoeringsPartner. Het risicoprofiel is opgebouwd uit risico-inschattingen waarbij de slechtst mogelijke scenario's worden getoond zoals deze op dit moment kunnen worden gedaan.

Top 10

In het volgende overzicht worden de tien belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Bij ieder risico worden kort de beheersmaatregelen weergegeven. De lijst met belangrijkste risico's omvat circa 90% van alle geïdentificeerde risico's.

Nr.	Risico	Maatregelen	Kansklasse	Maximaal financieel gevolg	Invloed
1	Risicocluster uitvoering wet- en regelgeving informatieveiligheid en privacy	Informatiebeveiliging, Proces meldpunt datalekken, beheer register gegevensverzamelingen, Compliance	4	1.000.000	19,22%
2	Risicocluster uitvoering Jeugdwet- tekorten die ontstaan in de uitvoering van de Jeugdwet	Beperkte invloed, transformatie keten, monitoring/ benchmarking, business intelligence	4	1.000.000	16,91%
3	Risico dat de BedrijfsvoeringsPartner haar taken niet kan uitvoeren binnen het beschikbaar gestelde budget	Monitoring, business intelligence, competentieontwikkeling	4	915.000	14,89%
4	Cluster BUIG, (Participatiewet) rijksbijdrage niet toereikend	Beperkte invloed, monitoring, business intelligence	4	1.000.000	11,75%
5	Risico tekorten in open eind-regelingen Schulddienstverlening, Schuldhulpverlening, bijzondere bijstand	Schulddienstverlening: preventie/vroeg signalering, competentieontwikkeling, business intelligence	4	500.000	6,97%
6	Cluster WMO gerelateerde risico's. Overschrijding van budget(ten)	Beperkte invloed, monitoring, business intelligence	5	400.000	5,63%
7	Financiële en imago-risico's op door de gemeente gesubsidieerde instellingen	Frequent toepassen audits, voortgangsrapportages van instellingen	3	400.000	5,34%
8	Risicocluster implementatie en uitvoering nieuwe gedecentraliseerde taken leidt tot tekorten.	Projectbeheersing, monitoring/ benchmarking, business intelligence, competentieontwikkeling, SPP	4	250.000	3,82%
9	Risico's niet te dekken binnen grondexploitaties	Uitkomst risico-inventarisatie	4	111.000	2,75%
10	Arbeidsongeschiktheid van collegelid/ -leden	Geaccepteerd risico i.p.v. verzekeren	1	1.287.000	1,78%

Totaal grote risico's: € 6.863.000

Totaal overige risico's: € 2.245.000

Kansklasse

Het voorgaande overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd en hoe de spreiding in tijd is terug te vertalen.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kansklasse	Toelichting kansklasse
10%	0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5 - 10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2 - 5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1 - 2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of meer	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een zogeheten risicosimulatie uitgevoerd. Wij doen dit met behulp van risicoanalyse software. Hiermee kunnen we met alle risico's die we lopen 100.000 keer doen alsof deze in meer of mindere mate optreden om zo nauwkeuring mogelijk in te kunnen schatten welke financiële buffer er op dit moment tenminste nodig is. We doen dit vooral omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Trends en ontwikkeling risicoprofiel

In deze paragraaf worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen in relatie gebracht met de risico's van de gemeente. De gemeente kan onzekerheden positief beïnvloeden door te investeren en maatregelen te treffen. In deze paragraaf worden onzekerheden en risico's toegelicht en daarbij worden negatieve scenario's als input gebruikt.

1. **Risico's bij uitvoering wet- en regelgeving Informatieveiligheid en Privacy.** De wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeveiliging stelt harde toenemende eisen aan de invulling en inrichting van techniek, competenties en capaciteit. De gemeente is eindverantwoordelijk en stelt alles in het werk om compliant te zijn. Het beschikbaar hebben van een goed werkende, moderne en veilige digitale product- en dienstverlening gaat gepaard met continu oplopende kosten op het gebied van noodzakelijk onderhoud, beheer en beveiliging. De gemiddelde kosten op ICT gebied per inwoner per jaar heeft zich inmiddels ontwikkeld tot bijna € 105. De risico's die worden opgenomen in het risicoprofiel zijn van grote invloed op het gehele risicoprofiel. Een belangrijk deel van de risico's die de gemeente loopt op informatieveiligheid en privacy zijn onderdeel van de bedrijfsvoering en van invloed op het hiernavolgende risicocluster t.a.v. de taken van De BedrijfsvoeringsPartner.
2. De kosten van de **Jeugdwet** zullen naar verwachting ook in 2025 toe blijven nemen. De gemeente neemt alle mogelijke maatregelen om de kosten te beheersen en de efficiëntie van de jeugdhulp te verbeteren. De prognose van het CPB, gebaseerd op landelijke gemiddeldes, gaat uit van een kostenstijging van ruim 4%. In het risicoprofiel worden bovengenoemde risico's onveranderd stevig aangehouden.
3. **Risico dat De BedrijfsvoeringsPartner taken niet kan uitvoeren binnen beschikbaar gestelde budget.** De (niet primaire) taken die vallen onder het technische beheer en het ondersteunen van de product- en dienstverlening van de gemeente(n) vormen het risicoprofiel voor de organisatie en bijbehorende dienstverlening die per 1 januari 2024 door De BedrijfsvoeringsPartner wordt uitgevoerd. Deze bedrijfsvoeringsrisico's vormen dus het risicoprofiel van De BedrijfsvoeringsPartner waarvoor Ridderkerk naar rato een deel van de risico's afdekt.
4. Binnen het sociaal domein is in lijn met het landelijke beeld een aanhoudende trend te zien in stijgende kosten als het gaat om de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. De gemeente heeft hierdoor te maken met alsmaar groeiende uitgaven. In de uitvoering van de **Participatiewet (BUIG)** wordt ook voor 2025 kostenstijging voorberekend. De caseload laat een aanhoudend langzaam stijgende trend zien. Het uitvoering geven aan de extra taakstellingen omtrent statushouders spelen hierin vooralsnog een belangrijke rol.

5. **Schuldhelpverlening, bijzondere bijstand (openeinderegelingen).** De groep huishoudens die het risico loopt de vaste lasten niet meer te kunnen betalen neemt toe en beperkt zich niet tot alleen de lage inkomens. Een groeiende groep inwoners en ondernemers zal naar verwachting een beroep gaan doen op ondersteuning bij het voorkomen/beperken van schulden en/of faillissement. De kosten van bijzondere bijstand en schuldhelpverlening zullen de komende jaren waarschijnlijk blijven stijgen.
6. In de uitvoering van de **Wet maatschappelijke ondersteuning** zullen de netto kosten blijven toenemen en zal de vraag ook in 2025 hoog blijven. Het CPB berekent tot en met 2026 een toename in kosten van 1,5% per jaar. De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (IAK) per 1 januari 2026 kan gaan leiden tot enige terugdringing van de kosten.
7. Het risico dat **gesubsidieerde instellingen** lopen op mogelijke tekorten blijft aanwezig en kan zelfs toe gaan nemen wanneer er door noodzakelijke bezuinigingen keuzes gemaakt moeten worden. Vooralsnog nemen we dit risico onveranderd op in het risicoprofiel maar kan zich dit richting 2026 veranderen.
8. Het **decentraliseren van (nieuwe) taken** van de hogere overheid naar de gemeente levert risico's op voor de gemeente. Het is zo dat er veel nieuwe taken worden belegd bij de gemeente waarvoor de gemeente de uitvoerbaarheid moet borgen in de organisatie.
9. **Risico's niet te dekken binnen grondexploitaties.** Op het moment van opstellen van het risicoprofiel wordt er rekening gehouden met een risico dat buiten de reserves van de grondexploitaties kan vallen van € 111.000.
10. Rondom het risico van **arbeidsongeschikt van collegeleden** is er voor gekozen om dit niet af te dekken met een verzekering, maar als geaccepteerd risico te beschouwen.

Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Ridderkerk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Weerstandsvermogen	Startcapaciteit	Stortingen	Onttrekkingen	Geprognostiseerd saldo
Algemene reserve	31.318.200	0	262.500	31.055.700
Onvoorzien	25.000	0	0	25.000
Totaal weerstandscapaciteit	31.343.200	0	262.500	31.080.700

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Uit de tabel met zekerheidspercentages volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 4.175.131 (benodigde weerstandscapaciteit).

Zekerheidspercentage	Bedrag
5%	2.113.724
25%	2.802.992
50%	3.276.269
75%	3.747.785
90%	4.175.131
95%	4.435.290

De verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit is de ratio weerstandsvermogen. De ratio weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{0 \text{ Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{0}{4.175.131} = 0,74$$

Norm

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio. Het ratio weerstandsvermogen van de gemeente Ridderkerk valt met 7,4 ruimschoots binnen klasse A, wat staat voor een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

De financiële positie van de gemeente wordt onder andere in beeld gebracht met kengetallen. De gehanteerde kengetallen worden onder meer berekend op basis van de geprognostiseerde balans en het overzicht van baten en lasten.

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest. De normeringen bij deze kengetallen geven een indicatie van de houdbaarheid van de financiën. De kengetallen samen geven een algemeen beeld over de financiële gezondheid.

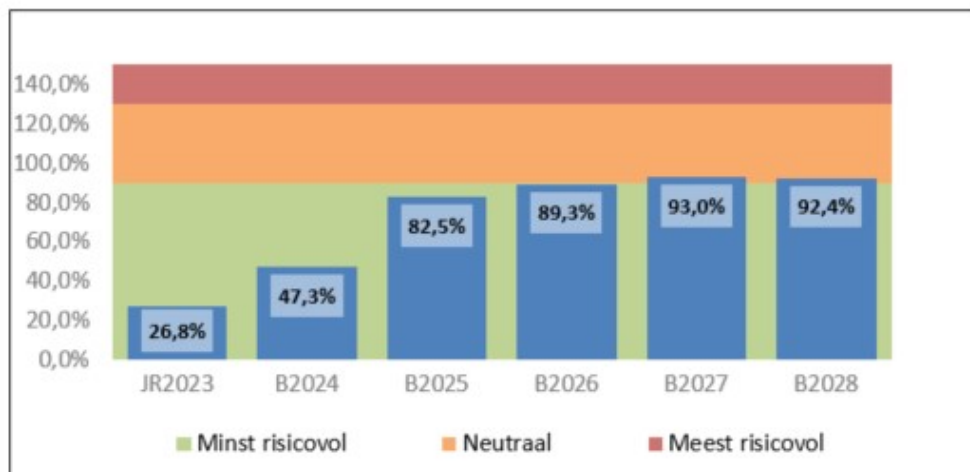
Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	26,8%	47,3%	82,5%	89,3%	93,0%	92,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd	26,8%	45,1%	80,2%	87,0%	90,8%	90,1%
Solvabiliteitsratio	52,3%	41,3%	32,7%	32,7%	27,8%	26,7%
Grondexploitatie	-2,3%	-0,8%	-0,1%	-0,1%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	-0,1%	0,0%	-3,3%	-2,5%	-1,7%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	98,4%	95,4%	98,5%	101,6%	101,6%	102,4%

Netto schuldquote

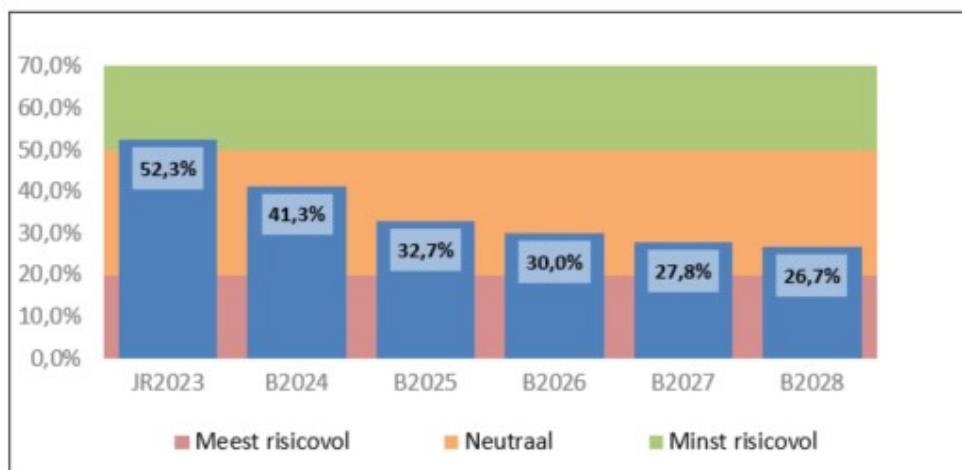
De **netto schuldquote** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de opbrengsten. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

De schuldquote blijft in de jaren 2025 en 2026 nog binnen categorie A, maar gaat daarna naar categorie B. De stijging van de schuldquote wordt veroorzaakt door het aantrekken van leningen om het financieringstekort op te vangen als gevolg van de ambities en investeringen die de komende jaren zijn gepland.

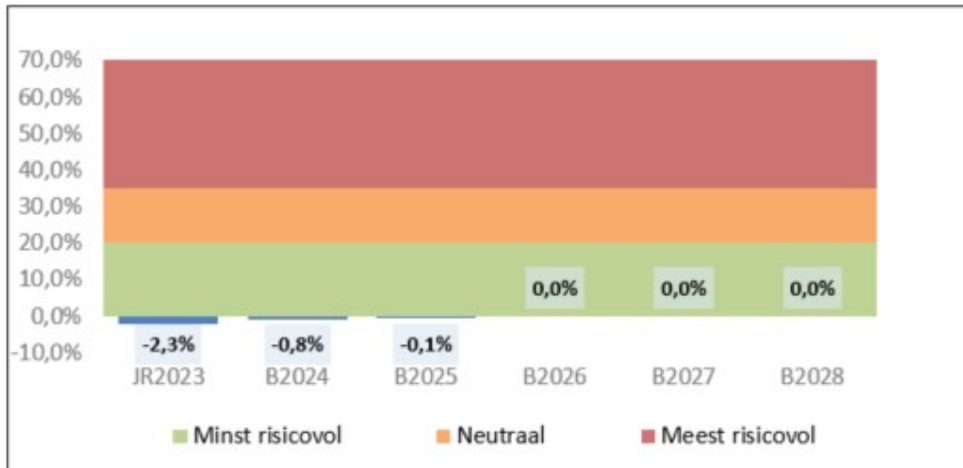
Solvabiliteitsratio

De **solvabiliteitsratio** geeft aan welk gedeelte van het bezit met eigen vermogen is gefinancierd. We zien een dalende solvabiliteitsratio. Dit is te verklaren door het aantrekken van aanvullend vreemd vermogen, waardoor de solvabiliteit terugloopt. De ratio komt hierdoor in categorie B.

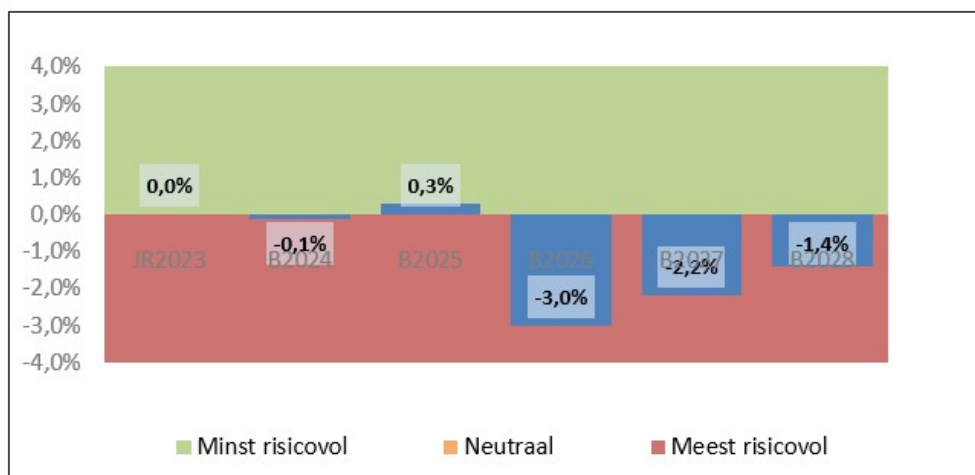
Grondexploitatie

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond, kosten minus de opbrengsten in de grondexploitaties, is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het aflopend karakter in 2025 en het eindigen van de grondexploitaties in 2026 heeft als logisch gevolg dat het kengetal 0 procent aangeeft.

Structurele exploitatieruimte

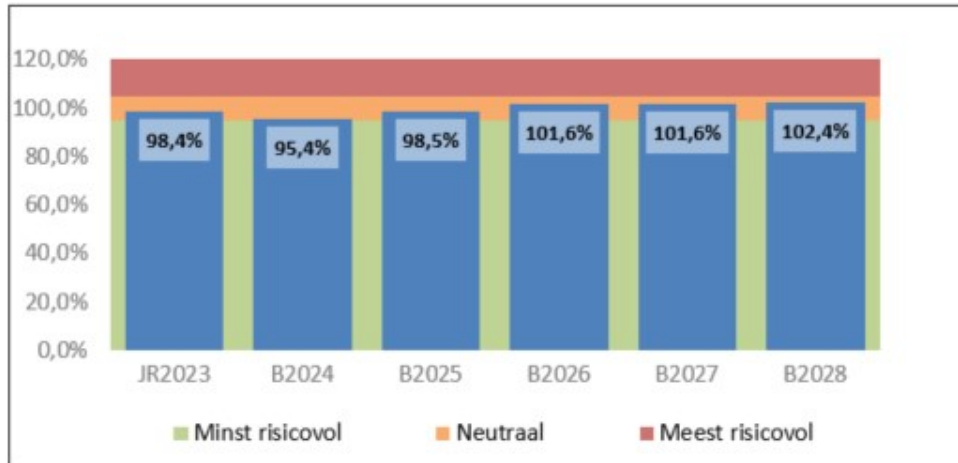
De **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen of de structurele ruimte voldoende is om structurele lasten te dragen. De marge tussen categorie A en C is klein. De meerjarige ontwikkeling laat nog altijd een schommeling net rond de 0 zien, waarbij de waarde voor het jaar 2025 een klein positief percentage laat zien en voor de jaren 2026 tot en met 2028 een klein negatief percentage laat zien. Dit heeft te maken met het negatieve begrotingsaldo.

Belastingcapaciteit

De benutte belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 2024.

De belastingdruk ligt in 2025 nog onder het landelijke gemiddelde. Ook meerjarig wordt de ontwikkeling van de lastendruk vergeleken met het gemiddelde in 2024. Gegevens van 2025 zijn nog niet bekend en dus geeft de vergelijking een scheef beeld. Het landelijk gemiddelde voor de komende jaren zal namelijk niet gelijk zijn aan die van 2024, maar hoger.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding 3

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. Deze openbare ruimte bevat kapitaalgoederen. Dit zijn wegen, openbare verlichting, riolering, civiele kunstwerken, water, groen en gebouwen. Kapitaalgoederen hebben onderhoud nodig, zodat wij een veilig gebruik kunnen waarborgen. Zowel meerjarig groot onderhoud als klein onderhoud. De kosten daarvan en de planning worden vastgelegd in beheerplannen.

Onze uitgangspunten daarbij zijn: het actuele beleidskader, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, de nota Reserves en Voorzieningen 2021-2024 en de Financiële Verordening 2017 (inclusief afschrijvingstabel). In het kader van het financieel toezicht hecht ook de provincie grote waarde aan actuele beheerplannen. De beheerplannen laten zien of de budgetten de komende jaren voldoende zijn om aan de vastgestelde beleidskaders te voldoen.

In onderstaande tabel zijn de beschikbare beheerplannen weergegeven.

Beheerplannen	Vastgesteld	Looptijd t/m	Herziening in	Reserve
Openbare verlichting	2020	2024	2024	Nee
Civiele kunstwerken	2020	2024	2024	Nee
Groen- en recreatiegebieden	2023	2028	2028	Nee
Speelterrinen	2020	2024	2024	Nee
Wegen	2023	2027	2027	Ja
Programma Stedelijk Water (voorheen GRP)	2023	2027	2027	Ja
Waterhuishouding	2020	2024	2024	Nee
Meerjarenonderhoudsplannen gebouwen	2018	2021	2024	Ja
Meerjarenonderhoudsplannen sportaccommodaties	2018	2021	2024	Ja

Openbare verlichting

Kerncijfers

- 4.406 led-armaturen
- 4.309 conventionele armaturen
- 4.309 lampen
- 8.447 lichtmasten

Beheer

Naast de gemeente zijn ook andere beheerders verantwoordelijk voor de openbare ruimte met openbare verlichting, bijvoorbeeld de wegen met verlichting die in eigendom zijn van het Waterschap Hollandse Delta. De lichtmasten worden gemiddeld elke vier jaar visueel geïnspecteerd tijdens de lampvervangings- en bij het schoonmaken van led-armaturen. Eventuele stabiliteits-/sterktemetingen

van lichtmasten vinden plaats wanneer lichtmasten veertig jaar of ouder zijn. Onveilige situaties, vaak gemeld door burgers en bedrijven, worden veelal direct opgelost. Armaturen hebben een theoretische levensverwachting van bijna 25 jaar.

Vooruitblik

Naast het dagelijks onderhoud en het verhelpen van storingen worden in de periode tot en met 2028 alle conventionele armaturen vervangen door led-armaturen. In 2025 verwachten we ongeveer 861 armaturen te vervangen.

Budget

Openbare verlichting	Begroot
Klein onderhoud	320.400
Groot onderhoud	477.600
Investeringen	436.900
Totaal openbare verlichting	1.234.900

Civiele kunstwerken

Kerncijfers

- 69 fiets-/voetbruggen
- 17 geleiderail
- 23 verkeersbruggen/viaducten
- 156 overige kunstwerken

Beheer

Onder de categorie civiele kunstwerken vallen bruggen, tunnels, viaducten, duikers, damwanden, kademuuren, steigers en dijktrappen. Een civiel kunstwerk wordt elke vijf jaar uitgebreid geïnspecteerd volgens de CUR 117 aanbeveling categorie B2 (toestandsinspectie), B5 (herstel advies) en C2 (meerjarenonderhoudsplanning en budgetraming). Houten bruggen en kunstwerken, die meer onderhoud vragen, worden in de tussenliggende periode een aantal keer visueel geschouwd. Op basis van de inspectieresultaten worden de jaarlijkse onderhouds- en vervangingsmaatregelen bepaald. Deze maatregelen kunnen variëren van klein onderhoud tot grootschalige vervangingen.

Vooruitblik

In 2025 wordt 30% van alle kunstwerken geïnspecteerd. Het klein onderhoud zal zich voornamelijk toespitsen op schoonmaken, conserveren en het repareren van kleine schades. De meerjarige vervangingsplanning wordt inzichtelijk gemaakt in het Beheerplan Civiele Kunstwerken 2025-2029.

Budget

Civiele kunstwerken	Begroot
Klein onderhoud	353.200
Groot onderhoud	50.000
Investeringen	9.074.800
Totaal civiele kunstwerken	9.478.000

Openbaar groen, inclusief recreatiegebieden

Kerncijfers

- 19.719 bomen
- 281.603 m2 cultuurbeplanting
- 1.375.648 m2 gras
- 9.476 m2 haag
- 349.192 m2 natuurlijke beplanting

Beheer

De gemeente beheert de recreatiegebieden de Gorzen, Ridderhaven en het Reijerpark. De Grienden en de Crezéepolder zijn in beheer bij de Stichting Zuid-Hollands Landschap. De Donckse Velden, het Oosterpark en de Wevershoek zijn in beheer bij het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. Het Donckse Bos valt onder de Stichting Het Huys ten Donck. Voor het Waalbos is een beheerovereenkomst afgesloten met Staatsbosbeheer. De surfbocht bij het Waalbos is in beheer van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ). Er vindt nog overleg plaats over de toekomst van het NRIJ.

De kwaliteit van het bomenbestand wordt bewaakt door middel van boomveiligheidscontrole en onderzoeken. Uit deze driejaarlijkse controles volgen de maatregelen die genomen moeten worden om het bomenbestand vitaal en veilig te houden. In sommige gevallen is het nodig om bomen te kappen. In veel gevallen kan worden volstaan met snoeionderhoud.

Vooruitblik

In 2025 worden met name de acties voortvloeiend uit het Beheerplan groen en Werken vanuit Ecologie zichtbaar in de buitenruimte. Dit is te zien aan betere en met name in omvang grotere groeiplaatsen voor bomen, de inrichting qua soort van bomen en de beplanting. Er wordt gewerkt aan een inhaalslag van kwalitatief beter groen dat klimaatbestendig is. Met een meerjarige vervangingsopgave van de beplanting- en bosplantsoenvakken wordt hier vorm aan gegeven. Meer aandacht voor biodiversiteit en ander onderhoud van gazons. Er wordt ook in 2025 gazon naar kruidenrijk gras omgevormd. De rondtrekkende schaapskudde (begraast circa 8-9 hectare) zal ook in 2025 worden ingezet.

Het te onderhouden areaal wordt in 2025 uitgebreid met Cornelisland en de nieuwe gedeeltes van Het Zand.

Budget

Openbaar groen	Begroot
Onderhoud, incl. groot onderhoud	3.239.000
Investeringen	1.154.200
Totaal openbaar groen	4.393.200

Speelvoorzieningen

Kerncijfers

- 175 speelplekken
- 809 speeltoestellen
- 37.597 m2 kunstmatige valondergrond

Beheer

De speeltoestellen worden jaarlijks vier keer op veiligheid geïnspecteerd. Naast veiligheid kunnen sterk gewijzigde demografische gegevens in een wijk of het einde van de levensduur van de speeltoestellen een aanleiding zijn om een speelplek in de planning voor herinrichting op te nemen.

Vooruitblik

Aan de hand van de resultaten van de laatste veiligheidsinspectie van het jaar wordt de planning voor 2025 gemaakt. Tijdens de voorbereidingen voor de herinrichting van een speelplek worden de gebruikers en buurtbewoners bij het proces betrokken. Eerst wordt de mogelijkheid geboden ideeën kenbaar te maken. Daarna worden op basis van de meest realistische ideeën twee ontwerpen met speeltoestellen gemaakt. Tenslotte kan iedereen, maar bij voorkeur de kinderen, hieruit een keuze maken. Het ontwerp met de meeste stemmen wordt aangelegd.

Budget

Speelvoorzieningen	Begroot
Klein onderhoud	491.000
Groot onderhoud	31.300
Investeringen	668.800
Totaal speelvoorzieningen	1.191.100

Wegen, fiets- en voetpaden (verhardingen)

Kerncijfers

- 592.643 m2 asfalt
- 1.797.259 m2 bestrating
- 942 m goot
- 21.235 kolken
- 107.069 m2 overige verharding

Beheer

Naast landelijk geldende uitgangspunten voor onderhoud aan wegen is rekening gehouden met de lokaal vastgestelde kwaliteitsniveaus. Voor bedrijventerreinen in Ridderkerk geldt kwaliteitsniveau C, voor de rest van Ridderkerk (ook de fietspaden door of langs bedrijventerreinen) geldt kwaliteitsniveau B.

Het onderhoudsprogramma wordt gemaakt op basis van de jaarlijkse wegininspectie, nadere onderzoeken, levensduur, uitstraling (kwaliteitsniveau) en binnenstedelijke ontwikkelingen. Bij asfaltwerken dient vertraging van het noodzakelijk onderhoud voorkomen te worden in verband met kapitaalvernietiging. Stellen wij het onderhoud aan het asfalt te lang uit? Dan zijn zwaardere of duurder maatregelen nodig. Elementenverharding kent geen kapitaalvernietiging. Bij uitstel loopt enkel de beeldkwaliteit terug.

Naast planmatig (groot) onderhoud vindt er dagelijks (klein) onderhoud plaats. Waar planmatig onderhoud gericht is op het in goede staat brengen, is dagelijks onderhoud gericht op het in goede staat houden, bijvoorbeeld plaatselijk herstel van verzakte bestrating. Binnen het dagelijks onderhoud worden de gevaarlijke situaties direct verholpen. Waar de veiligheid in het geding is, wordt dus direct onderhoud gepleegd. Dit kan bijvoorbeeld een spoelgat in de weg of losse tegels door boomwortels zijn.

Stuurelement	A	B	C	D	Eindtotaal
Bedrijventerreinen	78%	16%	2%	4%	100%
Buitengebied	79%	21%	0%	0%	100%
Centra	72%	20%	2%	6%	100%
Groengebieden/Parken	63%	17%	1%	19%	100%
Hoofdwegen	69%	22%	2%	7%	100%
Woongebied	61%	29%	3%	7%	100%

Vooruitblik

In 2025 wordt de verharding vervangen binnen de volgende projecten:

- Herinrichting Bloemenbuurt fase 2
- Herinrichting Rivierenbuurt fase 2
- Herinrichting West-Centrum fase 1
- Herinrichting fietspaden Donkersloot

In 2025 wordt de voorbereiding gestart voor het vervangen van de volgende straten:

- Rijksweg tussen de Noldijk en Voorweg
- Middenmolendijk tussen de Donkerslootweg en Hugo de Groothof
- Herinrichting Rivierenbuurt fase 3
- Herinrichting Bloemenbuurt fase 3
- Herinrichting Tarwestraat
- Herinrichting SL Noord fase 1

Groot onderhoud vindt plaats op onder andere de Klooslaan tussen de Merodelaan en de Perkstraat en de Havenstraat tussen de Noordenweg en de Staalstraat.

De kwaliteitsverbetering van de elementenverharding wordt in 2025 voortgezet. De wegininspectie, in combinatie met beeldkwaliteitschouw, is daarbij leidend. Verhardingen op het kwaliteitsniveau C en D krijgen prioriteit.

Budget

Wegen	Begroot
-------	---------

Klein onderhoud	2.685.400
Groot onderhoud	1.987.800
Investeringen	5.704.200
Saldo van storting en onttrekking reserve	-189.800
Totaal wegen	10.187.600

Stand reserve per 1 januari 2025	3.509.900
Storting	1.721.700
Onttrekking	-1.911.500
Stand reserve per 31 december 2025	3.320.100

Riolering

Kerncijfers

- 291 km riolering
- 50 km drukriolering en persleidingen
- 23.800 rioolaansluitingen
- 48 rioolgemalen
- 119 drukrioleringspompen
- 3 tunnelgemalen
- 3 oppervlaktegemalen
- 7 bergbezinkvoorzieningen
- 2 bergingsriolen

Beheer

Riolering is van belang voor de volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving, de bodem en het grond- en oppervlaktewater. De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling van het stedelijk afvalwater en hemelwater (dat een particulier niet redelijkerwijs zelf kan verwerken). We proberen eventuele nadelige gevolgen van de grondwaterstand te beperken. Het beleid ten aanzien van het beheer en onderhoud van riolering is verankerd in het Programma Stedelijk Water 2023-2027 (PSW), dat op 25 mei 2023 door de raad is vastgesteld.

De kosten worden gedekt binnen de rioolheffing. De kosten zijn opgedeeld in twee stromen:

- Het beheer- en onderhoud, exploitatiekosten.
- Vervangingsinvesteringen, die betrekking hebben op alle onderdelen van de (afval)waterketen.

Klimaatverandering betekent dat de extremen groter worden: er valt meer regen in kortere tijd en de temperaturen zijn extremer. We spelen in op klimaatverandering. Bij nieuwbouwprojecten of herontwikkelingen worden openbare ruimten zo ontworpen dat pieken in neerslag goed opgevangen kunnen worden.

Vooruitblik

Het belangrijkste aandachtspunt voor de komende periode is klimaatadaptatie. Bij het ontwerp van een nieuw rioelstelsel wordt getoetst met zwaardere buien en moet een ruime berging aanwezig zijn in de openbare ruimte, zodat overlast in woningen en winkels wordt voorkomen. Dit doen we in samenspraak met onze inwoners, ondernemers en woningbouwverenigingen. De gemeente heeft hierbij een stimulerende rol, bijvoorbeeld in het vergroenen van tuinen en het afkoppelen van daken. We vervangen riolering wijkgericht en volgen een integrale aanpak. Waar we aansluiten bij ruimtelijke initiatieven zoals de HOV en herontwikkeling Rembrandtweg, streven we naar het afkoppelen van verharding.

In 2025 maken we een start met het vervangen van riolering in de wijken West en Centrum en de tweede fase van Rivierenbuurt in Bolnes. We gaan verder met het vervangen van het riool in de Bloemenbuurt in een volgende fase. De afvoerstructuur vanuit de Kerkepolder (omgeving Noordenweg) wordt verbeterd. We gaan starten met herinrichting van het Centrumgebied (Ridderhof en Jorisplein). Binnen dit project koppelen we verharding af van het gemengde rioelstelsel. We starten met de voorbereiding van een wijkgerichte aanpak in Slikkerveer.

Budget

Riolering	Begroot
-----------	---------

Onderhoud	1.781.900
Investerings	338.700
Totaal riolering	2.120.600

Waterhuishouding

Kerncijfers

- 40.197 m natuurlijke oever
- 13.932 m natuurvriendelijke oever
- 27.343 m oeverbeschoeiing
- 327.751 m2 watergangen

Beheer

Het waterschap is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit en de waterkwantiteit van al het water in de gemeente. Daarbij onderhoudt het waterschap de hoofdwatgangen. Het overige water wordt grotendeels door de gemeente onderhouden. Maar ook Rijkswaterstaat, de provincie, diverse natuurorganisaties en particulieren zijn deels verantwoordelijk voor het onderhoud van sommige watergangen.

Het waterschap controleert of het onderhoud naar behoren wordt uitgevoerd. Zo mogen er bijvoorbeeld niet te veel bagger of waterplanten aanwezig zijn in het water. Het beleid van het waterschap is daarom sterk richtinggevend voor het waterbeheer van de gemeente. Op basis van metingen van de baggeraanwas op de waterbodem bepalen we welke watergangen worden gebaggerd.

Het waterschap baggert zelf de hoofdwatgangen. Is de aanliggende grond van de gemeente, dan zijn wij verplicht deze bagger te ontvangen. De gemeente betaalt dan ook voor het transporteren en afvoer ervan.

Beschoeiingen worden op basis van inspecties vervangen. Daarbij is veiligheid vaak doorslaggevend. Voordat over wordt gegaan tot vervanging wordt onderzocht of het mogelijk is een natuurlijke oever te maken. Dan is geen nieuwe beschoeiing nodig en krijgt de flora en fauna een kans beter tot ontwikkeling te komen. Bij oeverbeschoeiing is er aandacht voor het plaatsen en in stand houden van eendentrappen.

Vooruitblik

Op basis van metingen van de baggeraanwas op de waterbodem bepalen we welke watergangen in 2025 worden gebaggerd. Het waterschap heeft nog geen inzicht in het baggerwerk. In alle watergangen zal maaionderhoud plaatsvinden. Riet en waterplanten worden zo veel mogelijk verwijderd, vaak zal gefaseerd worden gemaaid of blijven er delen staan. Hierbij is ook extra aandacht voor vislocaties. Op een aantal locaties zal beschoeiing worden vervangen.

Budget

Waterhuishouding	Begroot
Klein onderhoud	472.800
Groot onderhoud	177.900
Investerings	58.600
Totaal waterhuishouding	709.300

Afvalinzameling

Kerncijfers

665 verzamelcontainers, waarvan 44 voor glas, 137 voor papier en karton, 258 voor GFT(e) en 226 voor PMD+restafval.

Beheer

In de huidige situatie is het onderhoud, de reiniging en de garantie van de (ondergrondse) containers geborgd in een onderhoudsovereenkomst met de leverancier. De (ondergrondse) container is onderdeel van de openbare ruimte (onroerende goederen) en komt als investering ten laste van de gemeente. De N.V. BAR-Afvalbeheer faciliteert de gemeente in de aanschaf, plaatsing en het

onderhoud van de ondergrondse containers. Voor de vervanging van de containers zijn middelen beschikbaar gesteld in de begroting.

Haven

Kerncijfers

De gemeente Ridderkerk bezit een eigen haven aan de rivier De Noord. Twee delen zijn te onderscheiden. Aan de noordzijde een industriehaven met twee watergebonden bedrijven en een passantensteiger. Aan de zuidzijde een recreatiehaven met twee jachthavens. Behalve de passantensteiger worden de overige delen verhuurd.

Beheer

Binnen het groot onderhoud (reserve) wordt nu nog gerekend met het eens in de vijf jaar baggeren van de haven. Als gevolg van onder andere toename van scheepsbewegingen bij De Noord, onzekerheden over de aanwas van baggerslib en verplaatsing van baggerslib binnen de haven, wordt er de komende jaren 2x per jaar gemonitord door middel van dieptemetingen. De aanwezige constructies worden incidenteel vervangen. Hier worden geen structurele middelen voor gereserveerd. Indien nodig wordt extra budget aangevraagd.

Vooruitblik

- Monitoring (dieptemeting) van baggerslib wordt in 2025 voortgezet.
- Als gevolg van de monitoring wordt een lange termijnplanning voor het baggeren opgesteld.

Budget

Haven	Begroot
Klein onderhoud	51.400
Saldo van storting en onttrekking reserve	32.700
Totaal haven	84.100

Stand reserve per 1 januari 2025	928.300
Storting	32.700
Onttrekking	
Stand reserve per 31 december 2025	<hr/> 961.000

Gebouwen

Kerncijfers

Het Maatschappelijk Vastgoed biedt huisvesting aan diverse maatschappelijke functies. Dit gaat zowel om afdelingen van de gemeentelijke dienstverlening als huisvesting van verenigingen en stichtingen.

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit:

- Het gemeentehuis en de voormalige gemeentewerf.
- Voormalige onderwijsgebouwen.
- Binnen- en buitensportaccommodatie waaronder ook recreatiecentrum de Fakkels.
- Wijkcentra.
- Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven.
- Het rouwcentrum.
- Enkele bedrijfsruimten en enkele woningen.

Ook zijn wij eigenaar van enkele gemeentelijk- als Rijksmonumenten.

Beheer

We beheren de gebouwen aan de hand van het gewenste onderhoudsniveau. Deze leggen wij vast in een Meerjarenonderhoudsplan met bijkomende Meerjarenonderhoudsbegroting. In 2025 wordt de Meerjarenonderhoudsbegroting van de gemeentelijke gebouwen geactualiseerd.

Vooruitblik

De verwachting is dat we in 2025 zullen werken aan de plannen om te komen tot herstructurering van het sportpark Bolnes. Ook werken we verder aan het onderzoek naar de toekomst van recreatiecentrum de Fakkell.

We werken verder aan een herbestemmingsonderzoek van Randweg 3 om te komen tot een passende invulling van het gebouw en het terrein. Zo ook voor de museumschool aan de Rijksstraatweg 101 te Rijsoord.

We gaan een nieuwe Meerjarenonderhoudsplan en begroting opstellen voor het Maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk. In 2025 zullen we de gebouwen inventariseren en beoordelen op hun conditie. Tegelijk zullen we kijken hoe we de gebouwen verder kunnen verduurzamen en onderzoeken hoe we de gebouwen energieneutraal kunnen maken.

Budget

Gemeentelijke gebouwen	Begroot
Klein onderhoud	2.106.400
Groot onderhoud	930.600
Saldo van storting en onttrekking reserve	-284.200
Totaal gemeentelijke gebouwen	2.752.800

Stand reserve per 1 januari 2025	3.699.500
Storting	512.100
Onttrekking	-796.300
Stand reserve per 31 december 2025	3.415.300

Sportaccommodaties	Begroot
Klein onderhoud	2.563.600
Groot onderhoud	337.000
Investerings	2.556.700
Saldo van storting en onttrekking reserve	-59.600
Totaal sportaccommodaties	5.397.700

Stand reserve per 1 januari 2025	1.298.300
Storting	250.000
Onttrekking	-309.600
Stand reserve per 31 december 2025	1.238.700

Onderwijsgebouwen	Begroot
Onderhoud	2.552.400
Investerings	13.599.700
Totaal onderwijsgebouwen	16.152.100

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding 4

In de paragraaf financiering beschrijven we de plannen en acties op het gebied van liquiditeitsbeheer, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's voor de jaren 2025 tot en met 2028. Naast enkele onderwerpen die verplicht onderdeel uitmaken van deze paragraaf, gaan we ook in op een aantal ontwikkelingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie.

Wettelijke kaders en treasurystatuut

De wettelijke kaders rondom de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Beheersing van de financiële risico's speelt daarin een belangrijke rol. De uitwerking van deze kaders zijn vastgelegd in de financiële verordening 2024 en het treasurystatuut 2024.

In 2024 zijn de financiële verordening en het treasury statuut herzien en vastgesteld. Het college heeft in 2021 de nota Garantstellingen en leningen 2021 vastgesteld. In deze nota zijn de spelregels en beleidskaders rondom garantstellingen en leningen vastgelegd bedoeld als uitwerking van hetgeen in het treasury statuut is opgenomen.

Rentevisie en rentebeleid

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Het is, gezien de omvang van de bedragen, gewenst uw raad inzicht te geven in de keuzemogelijkheden en de factoren die invloed op de rente hebben. Dit alles vatten wij samen onder de term 'rentebeleid'. We maken daarbij onderscheid tussen korte rente en lange rente. Van korte rente is sprake bij leningen tot maximaal 1 jaar en van lange rente bij termijnen van 1 jaar of langer. Het is van belang de renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt te volgen vanwege de mogelijke risico's die ze voor ons inhouden. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwlettend en maken gebruik van de (online) informatie van een aantal geldverstrekkers.

De rente is het afgelopen jaar gestegen om de inflatie naar 2,5% te krijgen. Nu zit de actuele (looptijd > 1 jaar) rente rond de 3%. Onlangs heeft de Europese Centrale Bank de rente verlaagd met 0,25%. Omdat de inflatie nog steeds niet onder controle is, is het de vraag of de rente nog verder verlaagd zal worden.

De rente voor een kasgeldlening (looptijd < 1 jaar) was de afgelopen jaren negatief. Ook deze rente kent een stijgende trend en ligt nu rond de 3,75%. Zolang het gunstiger is om voor liquiditeitstekorten een kasgeldlening af te sluiten in plaats van gebruik te maken van de kredietfaciliteit op de rekening courant, maken we gebruik van deze faciliteit met inachtneming van de kasgeldlimiet.

Renterisicobeheer

Algemeen

In dit onderdeel krijgt u inzicht in de renterisico's van de gemeente. Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet Fido. Voor de bepaling van de renterisico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie zijn twee normen verplicht gesteld: De rente-risiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar en de kasgeldlimiet op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Het doel van deze normen is om de budgettaire risico's als gevolg van rentestijging te beperken.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet heeft de wetgever een norm gesteld voor het maximumbedrag aan kortlopende middelen (looptijd tot maximaal een jaar) waarmee de gemeente haar activiteiten mag financieren. Het doel van deze limiet is het risico te voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar.

Wanneer in drie opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, dient dit te worden gemeld bij de toezichthouder, de Provincie, inclusief een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Hieronder is een prognose opgenomen van de kasgeldlimiet over 2025. Als er sprake is van een liquiditeitstekort, wegen wij af of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende financiering, afhankelijk van de rentestand en de financieringsbehoefte.

Overzicht Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1. Totaal vlottende schuld	-8.000.000	-12.000.000	-12.000.000	-12.000.000
2. Totaal vlottende middelen	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
3. Gemiddeld saldo schuld (-) of overschot	-5.500.000	-9.500.000	-9.500.000	-9.500.000
4a. Begrotingstotaal 2025	165.434.100			
4b. Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%			
4. Kasgeldlimiet	14.061.900	14.061.900	14.061.900	14.061.900
Toets Kasgeldlimiet				
5a. Ruimte onder kasgeldlimiet (4+3)	8.561.900	4.561.900	4.561.900	4.561.900

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel de risico's te beperken van een toekomstig stijgende kapitaalmarktrente bij herfinanciering (van aflossingen op bestaande leningen) en renteherzieningen

op bestaande langlopende leningen.

Door toepassing van deze norm ontstaat een goede spreiding van de langlopende leningenpositie, waardoor dit renterisico gelijkmatig over de jaren wordt verdeeld. Jaarlijks komt maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking voor herfinanciering en/of renteherziening.

Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast. Onder herfinanciering verstaan we het afsluiten van nieuwe leningen ter vervanging van bestaande financieringen en/of aflossingen op de bestaande leningenportefeuille.

Het onderstaande overzicht maakt duidelijk dat er ruimte is binnen de renterisiconorm om ook eventuele extra investeringen of uitgaven ten behoeve van de grondexploitatie met lang vreemd vermogen te financieren.

Renterisico op vaste schuld		2025	2026	2027	2028
1.	Netto renteherziening op vaste schuld	0	0	0	0
2.	Betaalde aflossingen	-4.550.000	-7.650.000	-8.250.000	-8.800.000
3.	Renterisico op vaste schuld (1+2)	-4.550.000	-7.650.000	-8.250.000	-8.800.000
Renterisiconorm					
4.	a. Begrotingstotaal 2025	165.434.100			
4.	b. Vastgesteld percentage	20,0%			
4.	Renterisiconorm	33.086.800	33.086.800	33.086.800	33.086.800
Toets renterisiconorm					
5.	Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	28.536.800	25.436.800	24.836.800	24.286.800

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Algemeen

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten in de grondexploitaties en mutaties in de geldleningenportefeuille. Met een liquiditeitsplanning brengen we meer structuur aan in de verwachte inkomsten en uitgaven.

Financieringsbehoefte

Voor 2025 tot en met 2028 staan hoge uitgaven voor investeringen gepland. Het totaalbedrag over deze periode bedraagt circa € 81,2 miljoen. In 2024 hebben we voor het eerst sinds 2015 een nieuwe langlopende lening aangetrokken van net onder de 3%. Vanwege ons huidige investeringsvolume verwachten we voor de periode 2025 tot en met 2028 nieuw lang te moeten financieren.

Overzicht Financieringsbehoefte	2025	2026	2027	2028
Boekwaarde kapitaaluitgaven per 31 december				
Vaste activa	235.989.200	236.298.800	237.103.100	232.541.000
Grondbedrijf	-165.200	0	0	0
Totaal te financieren kapitaalgoederen	235.824.000	236.298.800	237.103.100	232.541.000
Boekwaarde financieringsmiddelen per 31 december				
Geldleningen	45.033.300	40.483.300	35.933.300	31.383.300
Reserves	86.227.900	83.426.700	75.455.700	74.961.600
Voorzieningen	13.379.500	12.964.000	12.602.400	12.550.100
Totaal financieringsmiddelen	144.640.700	136.874.000	123.991.400	118.895.000
Financieringsoverschot (+)/-tekort (-)	-91.183.300	-99.424.800	-113.111.700	-113.646.000

Leningenportefeuille

Bij een structureel liquiditeitstekort sluiten we een langlopende geldlening af. We hanteren de marktrente en berekenen jaarlijks de gemiddelde rente over de bestaande langlopende leningen (per 1 januari 2025 is deze gemiddeld 3,55%).

In onderstaand overzicht is het verloop van de reeds opgenomen langlopende leningen en de, op grond van de financieringsbehoefte, verwachte nieuw af te sluiten langlopende leningen opgenomen.

Zoals uit het bovenstaande financieringsoverzicht blijkt, zijn de begrote inkomsten en uitgaven, de investeringsbedragen en de inkomsten en uitgaven uit grondexploitaties niet voldoende om deze met eigen middelen of kortlopende leningen (meerjarig) te kunnen financieren. Uitgaande van de begrote investeringsplanning betekent dit dat in 2025 een langlopende lening van € 62 miljoen benodigd is (2026: circa € 12 miljoen; 2027: circa € 11 miljoen en 2028 circa € 4 miljoen). Door de toename van de langlopende leningen daalt de solvabiliteitsratio, maar blijft meerjarig wel in categorie B – neutraal (zie paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Aanpassingen van de investeringsplanning of de grondexploitaties en de daaruit voortvloeiende wijzigingen in de financieringsbehoefte verwerken we in de tussenrapportages.

Overzicht langlopende leningen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand leningen per 1-1	32.090.900	28.337.100	49.583.300	107.033.300	111.383.300	114.133.300
Nieuwe leningen	0	25.000.000	62.000.000	12.000.000	11.000.000	4.000.000
Reguliere aflossingen	-3.753.800	-3.753.800	-3.300.000	-4.550.000	-7.650.000	-8.250.000
Aflossing nieuwe leningen	0	0	-1.250.000	-3.100.000	-600.000	-550.000
Stand leningen per 31-12	28.337.100	49.583.300	107.033.300	111.383.300	114.133.300	109.333.300
Gemiddeld rentepercentage		3,550%	3,202%	3,302%	3,329%	3,349%

Uitzettingen

Op grond van de Regeling Schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Overtollige middelen kunnen ook tijdelijk via deposito's bij de schatkist worden aangehouden. De hoogte van de rentevergoeding is gelijk aan de rente waartegen de Nederlandse Staat zichzelf financiert op de geld- en kapitaalmarkten (de zogenoemde 'inleenrente').

Renteomslag

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd. Op advies van de commissie BBV wordt voor het berekenen van de renteomslag onderstaand model gebruikt. Hiermee geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het BBV schrijft voor dat de gehanteerde omslagrente niet meer dan 0,5% mag afwijken van de berekende omslagrente. Conform onderstaande berekening komen we voor 2025 uit op een gemiddelde renteomslag percentage van 1,48%. Voor 2025 hanteren we een omslagpercentage van afgerond 1,5%.

Schema rentetoerekening		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	+/+	2.614.300
Externe rentebaten	-/-	0
Totaal door te rekenen externe rente		2.614.300
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
Saldo door te rekenen externe rente		2.614.300
Rente over het eigen vermogen	+/+	0
Rente over voorzieningen	+/+	117.200
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		2.731.500
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0
Renteresultaat op het taakveld treasury		
Toe te rekenen rente		2.731.500
Boekwaarde per 1-1-2025		184.517.000
Renteomslagpercentage		1,48%

Garantstellingen

In het verleden zijn regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. Met het oog op de financiële risico's die de gemeente hierbij loopt, gaan wij terughoudend om met het honoreren van

deze aanvragen. Alleen als het maatschappelijk belang ermee gediend is en er voldoende zekerheden gesteld worden, wordt een garantie verleend.

In 2021 heeft het college de nota Garantstellingen en leningen vastgesteld. In deze nota zijn de beleidskaders beschreven en geven we handvatten voor de besluitvorming door het formuleren van criteria en voorwaarden, waarmee we de risico's zoveel mogelijk beperken en meer inzichtelijk maken. Per 1 januari 2024 is het totaal van de directe garantstellingen € 44,6 miljoen. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is € 39,6 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van ons weerstandvermogen.

Relatiebeheer

Met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) vindt periodiek overleg plaats waarbij we nieuwe ontwikkelingen bespreken. Verschillende kredietverstrekkers geven regelmatig adviezen over het aantrekken en uitzetten van gelden. Ook in 2025 maken we gebruik van de verschillende adviserende instanties om optimaal te kunnen profiteren van de beschikbare financiële instrumenten. In ons treasurystatuut hebben wij de administratieve organisatie, interne controle en informatievoorziening uitvoerig beschreven.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding 5

Om de programma's uit de begroting te kunnen realiseren, is een goede bedrijfsvoering onmisbaar. Bedrijfsvoering gaat over de processen om de beleidsdoelstellingen te realiseren en de sturing en de beheersing daarvan. Bedrijfsvoeringsprocessen dragen bij aan een efficiënte en effectieve uitvoering van de beleidsprogramma's, volgens de geldende wetgeving.

Met ingang van 2024 zijn de beleids- en uitvoeringstaken ontvlochten uit de BAR en ondergebracht in onze eigen organisatie. Voor de bedrijfsvoeringstaken is De BedrijfsvoeringsPartner de uitvoerende organisatie. De begroting 2025 van De BedrijfsvoeringsPartner gaat hier nader op in.

Ambtelijke organisatie

In 2025 werken we verder aan de vormgeving van onze eigen ambtelijke organisatie die in 2024 uit de BAR is ontvlochten. Het beleid en de dienstverlening wordt binnen de clusters en teams door Ridderkerkse medewerkers vormgegeven en uitgevoerd. 2025 staat in het teken van doorontwikkelen van een organisatie die goed in staat is om de dienstverlening aan, en voorzieningen voor de inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen te verzorgen. Er zal tijdens het bouwen en ontwikkelen nadrukkelijk aandacht zijn voor de mens en de cultuur die we nastreven. De ondersteunde bedrijfsvoeringstaken worden door De BedrijfsvoeringsPartner uitgevoerd. Het Hulpteam Toeslagen, dat zich bezighoudt met de uitvoering van de Wet hersteloperatie toeslagen, is een tijdelijk organisatieonderdeel.

Personeelskosten

De plaatsing van de medewerkers is in 2024 afgerond. Voor de loonkostenbegroting is uitgegaan van de loonkosten begroot op basis van de werkelijke lasten en een inschatting van de cao 2025. In de begroting 2025 zijn voor extra taken als gevolg van wet- en regelgeving, verbetering van onze dienstverlening en voor het opvangen van de belangrijkste personele kwetsbaarheden aanvullende budgetten opgenomen.

Ten aanzien van de overige personeelslasten, bijvoorbeeld de kosten voor vergoeding van woon-werk verkeer, dienstreizen, thuiswerkvergoeding, gratificaties en reservering spaarverlof, is dit geraamd op basis van de historische ramingen.

Opleidingskosten

De opleidingskosten zijn begroot op 2% van de loonsom. Hiermee wordt aangesloten bij de landelijke norm en het percentage dat bij de ontvlechting van BAR met de Ondernemingsraad is afgesproken. Hiervan is 25% afgezonderd voor organisatiebrede (generieke) opleidingen en trainingen. Voor specifieke opleidingen en trainingen voor het bestuur, de griffie en de crisisorganisatie, is separaat opleidingsbudget beschikbaar.

Overige kosten

Voor de uitvoering van hun taken hebben de teams ondersteunende middelen nodig zoals abonnementen, licenties, materialen, dienstkleding, verzekeringen en belastingen aanverwante zaken. Dit is ook als post opgenomen in deze begroting.

Specificatie personeelslasten

Organisatie Ridderkerk

Lasten	Begroot 2025
Loonkosten	-28.679.400
Overige personeelskosten	-274.000
Opleidingskosten	-490.900
Overige kosten	-485.300
Totale lasten	-29.929.600

Bijdrage De BedrijfsvoeringsPartner

De BedrijfsvoeringsPartner voert in 2025 de volgende bedrijfsvoeringstaken uit: Human Resource Management (HRM), Informatie en Communicatie Technologie (ICT) inclusief Informatieveiligheid en Privacy, Control (AO/IC), Financiën met uitzondering van Planning en Control-taken, Juridische zaken en inkoop, Facilitaire zaken, Administratie Zorg en Uitkeringen. De bijdrage van de deelnemende gemeenten is per 2025 op basis van inwonersaantallen en zijn voor Ridderkerk begroot volgens onderstaande tabel.

Bijdrage

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
600520 Bijdrage DBP uren	-2.380.500	-2.359.400	-2.467.000	-2.475.200	-2.475.200
600530 Overhead vanuit de DBP	-11.699.800	-11.319.800	-11.306.100	-11.369.800	-11.369.800
Begroot resultaat	-14.080.300	-13.679.200	-13.773.100	-13.845.000	-13.845.000

Arbeidsmarkt

Vanwege de spanningen op de arbeidsmarkt staan de bestuurlijke ambities onder druk. Op dit moment is er veel vraag naar mensen en is het aanbod nog steeds beperkt. Hierdoor is het steeds moeilijker om de juiste mensen te vinden voor de realisatie van onze ambities en plannen. Naast het geld is de beperkte beschikbare capaciteit een factor die moet worden meegenomen in de prioritering van projecten en investeringen.

Communicatie

Om samen met de maatschappelijke organisaties, inwoners en gemeenteraad aan een toekomstbestendig Ridderkerk te werken, is communicatie doorslaggevend. Uit het collegeprogramma vloeien ambities uit zoals inwoners vertrouwen erop dat zij tijdige en duidelijke informatie van ons krijgen, wij naar hen luisteren, betrokken zijn en ruimte bieden voor dialoog en het uitoefenen van invloed. Laagdrempelig en via voor hen vertrouwde media en aansluitend bij hún leefwereld. We bouwen aan reputatie en relaties met onze stakeholders. We luisteren, monitoren, zoeken interactie, online en offline. We realiseren ons dat iedereen 24/7 meekijkt en we werken aan geloofwaardigheid en vertrouwen. We leveren vakwerk in de realisatie van middelen en activiteiten zoals sociale mediacampagnes, publiciteit, speeches, web et cetera. Daarnaast zijn we proactief betrokken bij het communicatie vaardiger maken van de organisatie, issuemanagement, (online) participatie en bij timing en afstemming van interne en externe communicatie.

De kosten voor communicatie-inzet bij projecten of programma's worden begroot bij de programma's zelf. Communicatie beschikt over een werkbudget voor activiteiten die de hele organisatie betreffen.

Huisvesting

De meeste medewerkers worden gehuisvest in ons gemeentehuis. Ook zijn medewerkers van De BedrijfsvoeringsPartner en van Albrandswaard in ons gemeentehuis gehuisvest. De buitendienst heeft een eigen locatie aan de Kolenbranderstraat in Ridderkerk. Voorlopig wordt deze locatie gehuurd. Het gemeentedeput De Gorzen wordt gebruikt voor de tijdelijke opslag en verzamelen van door onze eigen medewerkers ingezamelde zwerfafval en afval van de bijplaatsingen. Daarna kan het ingezamelde afval naar de afvalverwerkers worden afgevoerd. Op een later moment moet worden bepaald of het gemeentedeput ook toekomstbestendig is.

Rechtmatigheid

Met de ingang van het boekjaar 2023 ligt de verstrekking van de rechtmatigheidsverklaring over de jaarrekening bij het college. De accountant controleert de afgegeven verklaring op de getrouwheid. De ervaringen uit het jaarrekeningproces 2023 worden gebruikt om de rechtmatigheidsverantwoording en de controle op de interne processen te verbeteren. Omdat nog steeds een aanzienlijk deel van de processen door De BedrijfsvoeringsPartner worden uitgevoerd en zij de afgelopen jaren veel ervaring heeft opgedaan met interne- en verbijzonderde interne controles wordt ook nauw samengewerkt met De BedrijfsvoeringsPartner. De kaderstelling op het gebied van rechtmatigheid wordt geregeld in Financiële verordening en het normenkader van de gemeente.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Op basis van artikel 213a uit de Gemeentewet is het college verplicht periodiek onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door haar gevoerde bestuur. Daarin wordt doelmatigheid gedefinieerd als de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of dat met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt. Doeltreffendheid staat voor de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten van het beleid daadwerkelijk worden behaald. Verwijzend naar het artikel in de gemeentewet worden deze onderzoeken ook wel 213a-onderzoeken genoemd. Met het uitvoeren en publiceren van de 213a-onderzoeken wordt beoogd de transparantie van het gemeentelijk handelen te vergroten, en daardoor doelmatiger en doeltreffender te werken en de publieke verantwoording daarover te versterken. Hieronder worden de onderzoeken genoemd die in ieder geval onder de titel 213a in 2025 worden uitgevoerd. Per onderwerp wordt op hoofdlijnen de onderzoeksvraag beschreven.

Dienstverlening/klantcontactcentrum

Het onderzoek dient inzicht te verschaffen in de werking van de servicenormen. De centrale onderzoeksvraag is: Is de organisatie 'in control' als het gaat over de servicenormen? Zijn er maatregelen nodig die tot verbetering kunnen leiden?

Deelvragen zijn bijvoorbeeld:

1. Welke servicenormen gelden?
2. Worden de gestelde normeringen gehaald?
3. Wordt op de servicenormen gestuurd?
4. Zijn medewerkers goed op de hoogte van de servicenormen?
5. Wordt over de servicenormen gerapporteerd?
6. Is er sprake van beleid t.a.v. de servicenormen?

Vaststellen en gebruik (interne) uurtarieven

De centrale vraag is inzicht te krijgen in de wijze waarop de uurtarieven worden bepaald en waarvoor deze tarieven gebruikt worden.

Deelvragen kunnen bijvoorbeeld zijn:

1. Hoe worden de tarieven berekend?
2. Waar worden de tarieven voor gebruikt?
3. Hoeveel differentiatie of hoeveel verschillende tarieven zijn er en wat is minimaal nodig?

4. Zijn er wettelijke regels voor het bepalen en gebruik voor uurtarieven en is er vastgesteld beleid?

Naast deze onderzoeken in het kader van de verordening 213a worden er nog diverse andere periodieke onderzoeken uitgevoerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de jaarlijkse cliënt ervaringsonderzoeken op het gebied van de Wmo en leerlingenvervoer. Tevens wordt iedere twee jaar de Burgerpeiling (waarstaatjegemeente.nl) uitgevoerd. Daarnaast worden er gedurende het jaar beleidsevaluaties uitgevoerd ter voorbereiding op actualisaties van beleid.

Datagedreven werken

In ons collegeprogramma staat onze ambitie om Datagedreven werken verder in te bedden in onze organisatie. Op verschillende beleidsterreinen werken we nu al met data en informatie, deze toepassingen willen we verbreden en professionaliseren. We willen doorgroeien van een Databenieuwde naar een Databewuste organisatie. De menselijke maat blijft, naast proportionaliteit, privacy en ethiek, een belangrijke toetssteen bij het verzamelen en inzetten van data. Voor het toepassen van Datagedreven werken zetten we in op de doorontwikkeling van onder andere data kwaliteit, vaardigheden van medewerkers, infrastructuur en handelingswaarden. Hiervoor werken we in 2025 de visie en strategie voor Datagedreven werken verder uit. Deze visie geeft praktische kaders voor de bredere doelstelling om datagedreven werken breder in te bedden, hiervoor hulpmiddelen te ontwikkelen en vaardigheden aan te leren. Vanuit de maatschappelijke opgave is het nodig om de bredere integrale (beleids)doelstellingen en bijbehorende informatiebehoefte in beeld te brengen. Vanuit de data is het nodig om processen en basisregistraties op orde te brengen, om databeheer te borgen en om informatie te ontsluiten.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Visie verbonden partijen

Er wordt een 'Adviesnota Verbonden Partijen' opgesteld met daarin aandacht voor doel, inhoud en strekking van de verschillende handelingsperspectieven. Hiernaast bevat deze adviesnota een voorstel ten aanzien van de organisatie, inrichting en rollen die het beleid ten aanzien van de verbonden partijen mogelijk maken.

De nieuwe kadernota sluit aan bij de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 juli 2022 van kracht is en tot doel heeft de democratische legitimatie te versterken. Als de uitvoering van een publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen, is het onvermijdelijk dat (volledige) directe invloed/sturing door de gemeente niet langer aan de orde is. Dit omdat de verbonden partij een eigen bestuur heeft waarin meerdere gemeenten zijn vertegenwoordigd. Om de invloed van de gemeente op verbonden partijen te optimaliseren is in de nota een methodiek opgenomen die deze optimalisatie van invloed moet bewerkstelligen. De invloed van het gemeentebestuur op een verbonden partij is het grootst als deze zich richt op de voorkant van de processen van de verbonden partij. De methodiek die kan worden ingezet om de invloed passend te laten zijn bij de situatie bestaat uit: het proces van positiebepaling; een governance-scan, het bepalen van een passend aansturingsscenario en het daarbij passende instrumentarium.

Bijdrage aan/van verbonden partijen

Nr.	Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025
	Gemeenschappelijke regelingen		
1	Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond	-3.273.100	-3.701.300
2	DCMR Milieudienst Rijnmond	-1.183.200	-1.263.700
3	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde incl. landschapstafel	393.000	-425.600
4	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond	-483.300	-528.300
5	Jeugdhulp Rijnmond	-10.464.100	-11.393.300
6	Nieuw Reijerwaard	0	0
7	Metropoolregio Rotterdam Den Haag	-141.100	-147.100
8	De BedrijfsvoeringsPartner	-13.927.900	-13.530.700
9	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling	-705.000	-682.000
	Vennootschappen en corporaties		
10	Stedin Groep	547.800	347.800

11	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	154.000	200.000
12	N.V. BAR-Afvalbeheer	-3.590.000	-3.539.500
13	Oasen N.V.	0	0
14	Sport Service Ridderkerk	-1.809.400	-1.854.700
	Overige verbonden partijen		
15	Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond	-2.015.700	-2.070.600

Overzicht verbonden partijen

Er is op het moment van het opstellen van deze begroting van enkele verbonden partijen nog geen gegevens bekend van de financiële positie van de verbonden partij. In de velden voor het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat 2025 is daarom de opmerking 'niet bekend' opgenomen.

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	15 gemeenten uit het Rijnmond gebied.				
Stemverhouding	6,8%				
Openbaar belang					
(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer. De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer.					
Bestuurlijk belang					
Burgemeester is lid van dagelijks bestuur en algemeen bestuur. Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.					
Actuele ontwikkelingen					
Verschuiving van de klassieke branden, hulpverleningen en ander onheil, naar 'nieuwe crises'. Nieuwe crises vragen om een andere aanpak. Een aanpak vanuit meerdere disciplines, die met spoed samen aan de slag moeten.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	8.282.000	7.254.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	97.905.000	95.775.000	Bijdrage gemeente 2025		-3.701.300
<i>Resultaat 2025</i>	0				
Risico's					
De personele capaciteit van de brandweervrijwilligers staat onder druk. Vooral het werven van voldoende vrijwilligers, die overdag beschikbaar zijn, wordt steeds moeilijker. Zeker in kleinere dorpskernen is het lastig om de paraatheid 24 uur per dag, 7 dagen in de week, te garanderen. De VRR heeft als prioriteit om de dekking op niveau te krijgen en te houden en werkt aan andere vormen en manieren van brandweezorg. Daarnaast wordt jaarlijks onderhandeld met zorgverzekeraars over het budget inzake spreiding en beschikbaarheid van de ambulancezorg. De onderhandelingen gaan onder andere over de te leveren prestaties en vooral het aantal te leveren diensten. Daaraan gerelateerd zijn afspraken over het aantal ambulancevoertuigen en postlocaties. Het risico bestaat, dat de VRR de gemaakte afspraken met de zorgverzekeraars over het te leveren aantal diensten niet kan nakomen. Een oorzaak kan bijvoorbeeld zijn de schaarste aan personeel, door ziekteverzuim of vertrek van medewerkers. Niet geleverde diensten worden in mindering gebracht op het afgesproken budget. De komende jaren blijft dit risico zich voordoen. Tot slot krijgt de VRR steeds meer te maken met extreme premiestijging van verzekeringen. Daarnaast bestaat de kans, dat een aantal risico's niet meer verzekeraar blijven. Deze ontwikkeling geldt voor alle veiligheidsregio's.					

DCMR Milieudienst Rijnmond		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	13 Rijnmondgemeenten en de provincies Zuid-Holland en Zeeland.				
Stemverhouding	1,8%				
Openbaar belang					
Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken. De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken als gevolg van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente bij de uitvoering van het Besluit Bodemkwaliteit.					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Milieu is lid van het algemeen bestuur en oefent in die functie invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
De per 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet vraagt de aandacht. Samen met alle participanten brengt DCMR de nieuwe werkwijze in praktijk, onder andere door steeds meer inzicht te krijgen in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data. De ingezette ontwikkeling naar een datagedreven DCMR wordt in 2025 doorgezet. Het toezicht wordt weer gebiedsgericht georganiseerd, met behulp van steeds meer innovatie rond meldkamer en toezichtinstrumenten.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		

<i>Eigen vermogen</i>	3.841.000	3.466.000	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	13.801.000	21.259.000	Bijdrage gemeente 2025	-1.263.700
<i>Resultaat 2025</i>	0			

Risico's

Controle over en sturing op het financieel resultaat. De komst van de Omgevingswet zorgt voor wat onzekerheid in deze. Daarnaast het werven van nieuwe mensen in de huidige moeilijke markt en het behouden van de kennis.

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk, Zwijndrecht				
Stemverhouding	14%				
Openbaar belang					
Ontwikkelen en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap. Beheer, ontwikkeling en onderhoud van recreatieve groengebieden op IJsselmonde en specifiek voor Ridderkerk (Donckse Velden, Oosterpark, Wevershoek, Waalbocht)					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Beheer openbare ruimte en een raadslid zijn lid van het algemeen bestuur/dagelijks bestuur. Op deze wijze wordt invloed uitgeoefend op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
De prijs voor onderhoud van groen- en recreatiegebieden stijgt stevig. Dit heeft effect op de financiële positie van het NRIJ.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	4.792.015	4.992.012	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	-	1.651.121	Bijdrage gemeente 2025		-425.600
<i>Resultaat 2025</i>	0				
Risico's					
Bezuinigingstaakstelling en mogelijk uittreden Barendrecht.					

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	13 gemeenten, regio Rijnmond				
Stemverhouding	7,7%				
Openbaar belang					
Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid. De doelstelling: een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de bevolking.					
Bestuurlijk belang					
De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het algemeen bestuur (AB) en het dagelijks bestuur (DB).					
Actuele ontwikkelingen					
Dit begrotingsjaar valt binnen de meerjaren begroting 2024-2027. Er zijn voor het jaar 2025 geen nieuwe beleidswijzigingen (met daaraan verbonden kosten) doorgevoerd.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	N.v.t.	N.v.t.	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	N.v.t.	N.v.t.	Bijdrage gemeente 2025		-528.300
<i>Resultaat 2025</i>	N.v.t.				
Risico's					
In tegenstelling tot andere gemeenschappelijke regelingen zijn op dit moment niet de deelnemende gemeenten risicodragend voor de GGD-RR, maar is dit de gemeente Rotterdam. De GGD-RR is onderdeel van de gemeentelijke organisatie van Rotterdam en legt verantwoording af aan het college van de gemeente Rotterdam. Hoewel op dit punt momenteel geen veranderingen verwacht worden blijven wij hier alert op.					

Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee.				
Stemverhouding	3%				
Openbaar belang					
De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten. Doel:					

· Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 24/7 crisisopvang.				
· Het realiseren van schaalvoordelen.				
· Het delen van kennis en expertise.				
Bestuurlijk belang				
De wethouder Jeugd is lid van het algemeen bestuur en oefent op die wijze invloed uit op de besluitvorming.				
Actuele ontwikkelingen				
De gemeente zet in om de regionale zorgkosten voor de 'openeinderegeling' jeugdhulp zo veel als mogelijk terug te dringen en de kosten te beheersen. De uitvoering van het maatregelenpakket van de Regionale Bestuursopdracht Kostenbeheersing (RBOK) moet hieraan bijdragen. Ook een lokale projectmatige aanpak die ziet op onder andere de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd en het Richtinggevend kader voor toegang, lokale teams en integrale dienstverlening' (Richtinggevend kader) moet een bijdrage leveren om de gemeentelijke uitgaven (zowel regionaal als ook lokaal) substantieel terug te dringen en te beheersen.				
Financiële positie – Verbonden partij	Financieel belang – Gemeente			
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	10.800.000	27.300.000	Bijdrage gemeente 2025	-11.393.300
<i>Resultaat 2025</i>	0			
Risico's				
Alle deelnemende gemeenten zijn volledig risicodragend. Het zorgverbruik wordt per gemeente afgewikkeld. Om de risico's zo veel als mogelijk te beheersen vindt monitoring plaats met behulp van het dashboard van de GRJR en het lokale monitoringsinstrument Power BI. Dit instrument wordt in 2025 doorontwikkeld.				

Nieuw Reijerwaard (GRNR)	Vestigingsplaats Ridderkerk	Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemende partijen	Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam			
Stemverhouding	33,3%			
Openbaar belang	De gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam hebben gezamenlijk de ontwikkeling van Nieuw Reijerwaard op zich genomen. Hiertoe hebben zij per 1 januari 2012 de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard (GRNR) opgericht.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit tien leden, de voorzitter inbegrepen. De raden van Ridderkerk en Barendrecht wijzen, uit hun midden en uit wethouders, elk vier leden en twee plaatsvervangend leden aan. De raad van Rotterdam wijst twee leden en twee plaatsvervangende leden aan. Van deze vier leden respectievelijk twee plaatsvervangend leden dienen ten minste twee leden respectievelijk één plaatsvervangend lid deel uit te maken van het college van burgemeester en wethouders. De raad van Rotterdam wijst uit de voorzitter van de raad en uit de wethouders, twee leden en twee plaatsvervangende leden aan. Het voorzitterschap rouleert jaarlijks.			
Actuele ontwikkelingen	Positief. De animo voor kavels is nog steeds onverminderd groot.			
Financiële positie – Verbonden partij	Financieel belang – Gemeente			
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	-	60.170.000	Bijdrage gemeente 2025	0
<i>Resultaat 2025</i>	0			
Risico's	Afname interesse in kavels waardoor de grondexploitatie onder druk komt te staan.			

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	Vestigingsplaats Den Haag	Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemende partijen	21 gemeenten in Rotterdam Rijnmond en Haaglanden			
Stemverhouding	3,47%			
Openbaar belang	Verbetering van het economisch vestigingsklimaat en de bereikbaarheid van de regio.			
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. De wethouder Verkeer is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit en het Presidium en de wethouder Regionale economie is lid van de bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat. In die functies oefenen zij invloed uit op de besluitvorming. Per adviescommissie (Vervoersautoriteit en Economisch Vestigingsklimaat) nemen twee raadsleden deel. De commissies adviseren gevraagd en ongevraagd het algemeen bestuur en de bestuurscommissies.			
Actuele ontwikkelingen	Het aantal reizigers in het ov staat nog steeds onder druk, dit heeft gevolgen voor de exploitatie door vervoerders. Met name de onrendabele lijnen staan onder druk.			
Financiële positie – Verbonden partij	Financieel belang – Gemeente			
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	40.516.769	40.516.769	Leningen/garantstellingen	

Vreemd vermogen	1.610.159.958	1.502.046.591	Bijdrage gemeente 2025	-147.100
Resultaat 2025	0			
Risico's				
Verdere afname van reizigers in het ov en investeringen in infrastructuur inclusief groot onderhoud.				

De BedrijfsvoeringsPartner		Vestigingsplaats Ridderkerk		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk				
Stemverhouding	33,3%				
Openbaar belang					
Het doel van deze samenwerking is het leveren van goede, integraal afgestemde producten en diensten in de gehele keten van de bedrijfsvoering tegen acceptabele kosten met een efficiënt ingerichte en kostenbewuste organisatie. Vanuit gezamenlijkheid wordt gewerkt aan goede ondersteuning ten behoeve van de maatschappelijke opgaven bij de drie gemeenten. Daarmee is de bedrijfsvoering een integraal onderdeel van de gemeentelijke processen.					
Bestuurlijk belang					
Het algemeen bestuur van De BedrijfsvoeringsPartner bestaat uit de colleges van de drie gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk).					
Actuele ontwikkelingen					
Teruglopend financiële bijdrage van het Rijk aan gemeenten hebben hun weerslag op de verbonden partijen. De doorontwikkeling van de organisatie na de ontvlechting zal van invloed zijn.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		
Eigen vermogen	0	0	Leningen/garantstellingen		
Vreemd vermogen	4.717.900	4.477.800	Bijdrage gemeente 2025	-13.530.700	
Resultaat 2025	0				
Risico's					
Continuïteit en rechtmatigheid onder andere als gevolg van het ontvlechttingsproces, ICT risico's gerelateerd aan ICT, achterblijvende ontwikkeling bedrijfsprocessen, aansprakelijkheid als gevolg van handelen door medewerkers, schaarste op de arbeidsmarkt, niet kunnen implementeren en voldoen aan wet- en regelgeving.					

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)		Vestigingsplaats Klaaswaal		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	Altena, Alblasterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Drimmelen, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Hardinxveld-Giessendam, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Ridderkerk, Voorne aan Zee en Waterschap Hollandse Delta				
Stemverhouding	5,0%				
Openbaar belang					
Het SVHW houdt zich bezig met de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, de waardebepaling, in het kader van de wet Waardering onroerende zaken.					
Bestuurlijk belang					
Het Algemeen Bestuur is het hoogste bestuursorgaan van het SVHW. De gemeente is vertegenwoordigd in de Ambtelijke Commissie: 1 lid (accounthouder VP) en het Algemeen Bestuur: 1 lid.					
Actuele ontwikkelingen					
Er wordt een daling verwacht van de aantallen bezwaren door no-cure-no-pay bureaus.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal		
Eigen vermogen	829.000	829.000	Leningen/garantstellingen		
Vreemd vermogen	6.808.000	6.705.000	Bijdrage gemeente 2025	-682.000	
Resultaat 2025	0				
Risico's					
Uittreding van deelnemers en nieuwe ontwikkeling op gebied van de wetgeving kunnen leiden tot stijging van de deelnemersbijdrage voor de overgebleven deelnemers. Andersom heeft toetreding van nieuwe deelnemers invloed op de kosten die door meerdere deelnemers gedragen kunnen worden.					

Stedin Groep		Vestigingsplaats Rotterdam		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	44 gemeenten				
Stemverhouding	1,13%				
Openbaar belang					
Stedin Groep (Netwerkbedrijf) draagt zorg voor de gas- en elektriciteitsnetten binnen haar voorzieningsgebied. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat dit maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt ze voor financiële opbrengsten (dividend). Door de					

splitsing van Eneco en Stedin per 31 januari 2017 is geen discussie ontstaan over een verkoop van Stedin. Uiteraard mag je als gemeente je aandelen te koop aanbieden, maar uitsluitend aan publieke partijen en niet aan private partijen.				
Bestuurlijk belang				
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.				
Actuele ontwikkelingen				
Om de versnelling van de energietransitie mogelijk te maken, de economische groei te faciliteren en de kwaliteit van het huidige netwerk te borgen, zal naar verwachting tot en met 2030 ruim € 8 miljard nodig zijn om te investeren in de netten.				
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente	
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	3.394.450
<i>Eigen vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Dividend 2025	347.800
<i>Resultaat 2025</i>	niet bekend			
Risico's				
Stedin heeft een laag risicoprofiel als gevolg van een gereguleerde markt. Er is echter sprake van sterk gereguleerde nettarieven waarin de gemaakte kosten niet direct of gedurende een langere periode aan de klant mogen worden doorgerekend. Door toename investeringsvolume, geopolitieke onrust en flink stijgende energieprijzen, stijgen de kosten en staan financiering en dividenduitkering onder druk.				

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		Vestigingsplaats Den Haag		Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	355 gemeenten			
Stemverhouding	0,16%			
Openbaar belang				
BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijk belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.				
Bestuurlijk belang				
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.				
Actuele ontwikkelingen				
BNG Bank heeft haar strategie aangescherpt om zich exclusief te richten op de publieke sector. Daarbij ligt de focus op vier Sustainable Development Goals (SDG's).				
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente	
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	225.500
<i>Eigen vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Dividend 2025	200.000
<i>Resultaat 2025</i>	niet bekend			
Risico's				
Er is sprake van onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten. De BNG heeft voldoende buffers en een AAA-rating. Voor verliesmakende klanten treft de BNG jaarlijks een voorziening, maar op het totale krediet is het percentage oninbare leningen laag. De kredietportefeuille blijft kwalitatief sterk.				

N.V. BAR-Afvalbeheer		Vestigingsplaats Albrandswaard		Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk			
Stemverhouding	33,3%			
Openbaar belang				
Inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen op een duurzame manier tegen zo laag mogelijke tarieven.				
Bestuurlijk belang				
De NV BAR-Afvalbeheer is een zelfstandige uitvoeringsorganisatie die werkt binnen de kaders die de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk voor hun eigen gemeente stellen. Het lokale afvalbeleid is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De colleges van burgemeester en wethouders van de 3 gemeenten zijn aandeelhouder en worden vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder milieu. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.				
Actuele ontwikkelingen				
Verwerkingsprijzen en opbrengsten grondstoffen fluctueren.				
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente	
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	300.000	300.000	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	0	0	Bijdrage gemeente 2025	-3.539.500
<i>Resultaat 2025</i>	0			

Risico's
Risico's zijn beperkt. Het eigendom van het afval en dus risico op extra verwerkingskosten ligt bij de gemeente. De NV kent vooral bedrijfsvoeringaangelegenheden.

Oasen N.V.	Vestigingsplaats Gouda	Naamloze vennootschap		
Deelnemende partijen	De gemeenten in het voorzieningsgebied			
Stemverhouding	6,28%			
Openbaar belang				
Oasen draagt zorg voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied. Oasen maakt drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven, in 24 gemeenten waaronder Ridderkerk. Het gaat om totaal zo'n 45 miljard liter drinkwater. Hiervoor worden 7 zuiveringsstations, 9 pompstations en een watertoren gebruikt. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat het bedrijf nut heeft voor de inwoners van onze gemeente en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.				
Bestuurlijk belang				
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.				
Actuele ontwikkelingen				
Voor drinkwater is sprake van een gebonden klantenmarkt (monopolie) met (streng) gereguleerde tarieven. Er wordt vol ingezet op verbetering en innovatie; robuust en duurzaam om meer circulair met water om te gaan.				
Financiële positie – Verbonden partij		Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Bijdrage gemeente 2025	0
<i>Resultaat 2025</i>	niet bekend			
Risico's				
Drinkwater en de tarieven worden gereguleerd. Met name de Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft een grote invloed op de tariefstelling en daarmee op de resultaten. Vervuiling van drinkwater kan zorgen voor hogere reinigingskosten. Hierdoor kunnen tijdelijk activiteiten stilvallen, kunnen (lopende) projecten vertragen en in specifieke segmenten kan sprake zijn van vraaguitval.				

Sport Service Ridderkerk B.V.	Vestigingsplaats Ridderkerk	Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemende partijen	Ridderkerk			
Stemverhouding	100%			
Openbaar belang				
Het exploiteren en coördineren van het sport gerelateerd maatschappelijk vastgoed in Ridderkerk.				
Bestuurlijk belang				
Vertegenwoordiging in het bestuur door de wethouders Maatschappelijk vastgoed en Financiën.				
Actuele ontwikkelingen				
De begroting 2024 van SSR laat een tekort zien van € 900.000. Dit vanwege de sterk gestegen energieprijzen en overige exploitatielasten en loonkosten.				
Financiële positie – Verbonden partij		Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Bijdrage gemeente 2025	-1.854.700
<i>Resultaat 2025</i>	niet bekend			
Risico's				
De verbonden partij heeft geen sluitende begroting op basis van de ingediende begroting en is dus volledig afhankelijk van aanvullende exploitatiebijdragen van de gemeente Ridderkerk. Er is een bestemmingsreserve waarmee de verwachte tekorten tot en met 2026 worden gedekt.				

Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond (CJG)	Vestigingsplaats Rotterdam	Stichting
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee.	
Stemverhouding	3,6%	
Openbaar belang		
CJG Rijnmond treedt op als uitvoerder van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Het CJG is de plek waar ouders en verzorgers, kinderen, jongeren en professionals terecht kunnen voor ondersteuning en advies over opgroeien, opvoeden en gezondheid.		
Bestuurlijk belang		
Vertegenwoordiging in de Raad voor het Publiek Belang		
Actuele ontwikkelingen		
Er is een kostenstijging door een stijging van de loonkosten in verband met de cao. Ook dreigt er een personeelstekort.		

Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente	
	01-01-2025	31-12-2025	Aandelenkapitaal	
<i>Eigen vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	
<i>Vreemd vermogen</i>	niet bekend	niet bekend	Bijdrage gemeente 2025	-2.070.600
<i>Resultaat 2025</i>	niet bekend			
Risico's				
-				

Paragraaf 7 Grondbeleid

Doel

- *Algemeen doel:* met de informatie uit deze paragraaf kan de gemeenteraad beleidslijnen vast- en bijstellen. Het is een middel om te sturen.
- *Specifiek doel:* regie houden op ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente, zowel inhoudelijk als financieel.
- *Achtergrondinformatie:* via grondbeleid kunnen we bij het uitvoeren van bepaalde programma's uit deze begroting meer bepalen. Bijvoorbeeld over thema's als groen, water, wonen, werken en recreëren. Tegelijkertijd kan het grondbeleid zowel tot (extra) baten als (extra) lasten leiden. Deze eventuele baten en lasten en de financiële risico's van het grondbeleid zijn van groot belang voor de totale financiële positie van de gemeente.

Inleiding 7

Aan het in exploitatie brengen van gronden door de gemeente zijn financiële risico's verbonden. Zowel aan de kostenkant (grondverwerving, bouw- en woonrijp maken, bodemsaneringen en financieringskosten) als aan de opbrengstenkant (grondverkoop woningbouw en bedrijventerreinen). Daarmee moeten wij rekening houden bij het in exploitatie brengen van grond.

Niet alleen de gemeente kan grond in exploitatie brengen. Ook marktpartijen kunnen grond in exploitatie brengen. Bij exploitatie door marktpartijen is de gemeente verplicht om de gemeentelijke kosten te verhalen op de exploitant. Deze kosten zijn wettelijk vastgelegd en daardoor beperkt. Dit leidt ertoe dat we soms niet alle gemaakte kosten kunnen verhalen. Daardoor ontstaan er dus ook risico's voor de gemeente bij de exploitatie van grond door marktpartijen.

In deze paragraaf beschrijven wij een actueel beeld:

- Van het te verwachten eindresultaat van de in exploitatie genomen complexen, en;
- De risico's die er zijn ten aanzien van het behalen van deze eindresultaten.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen uit de programma's

Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de door de gemeenteraad op 19 november 2020 vastgestelde nota Grondbeleid 2020 – 2023. Deze nota Grondbeleid zal worden geactualiseerd, waarbij de uitkomsten van de Rekenkamercommissie en de uitkomsten van de nieuwe Omgevingswet worden meegenomen. Ridderkerk voert in sommige gevallen een actief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente actief locaties (her)ontwikkelt om zodoende de gewenste ruimtelijke ontwikkeling te bewerkstelligen. Niet altijd is de gemeente eigenaar van de grond. Wanneer een ontwikkeling op deze grond wel gewenst is, sluiten we daarover een overeenkomst ex artikel 6.24 Wet ruimtelijke ordening met derden. Soms in combinatie met een samenwerkingsovereenkomst.

Dit leidt tot:

- Een verantwoorde strategie voor aankoop van grond.
- Een verantwoord financieel beheer over de grond die de gemeente in bezit heeft.
- Een actieve rol in de planontwikkeling in samenwerking met marktpartijen.
- Uitgifte van bouwrijp gemaakte grond, meestal door verkoop, incidenteel door erfpacht.

Strategische aankopen

Het kan voorkomen dat bij het aankopen van gronden om strategische redenen snelle actie is geboden. Dit kan betekenen dat er geen tijd is om het gebruikelijke traject - omgevingsplan,

exploitatieopzet - met de gemeenteraad te doorlopen. In dat geval is het college gemachtigd de gronden aan te kopen. Het college overlegt hier dan eerst over met het Presidium.

Financiële risico's

Algemeen

Een prognose van de uitkomst van de totale grondexploitatie is hieronder opgenomen. Deze prognose is geactualiseerd op basis van onderstaande geactualiseerde parameters voor de grondexploitatie. De parameters zijn:

- Rentepercentage 1,7% per jaar.
- Kostenstijging 2% 2025ev.
- Plankostenstijging 4% 2025/2026, 2% 2027 ev.
- Opbrengstenstijging woningbouw 2% 2025 ev.
- Opbrengstenstijging bedrijventerrein 1,5%, 2025/2026, 2% 2027 ev.

De grondexploitaties Het Zand, Cornelisland en de Prunuslaan worden in 2025 herzien en bij de behandeling van de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) door de gemeenteraad vastgesteld.

Prognose en analyse van de grondexploitaties

Grondexploitatie	Prognose afsluitingsjaar	Korte toelichting/stand van zaken (onder andere inzake winstneming of verlies)
Cornelisland	2025	Bedrijfsterrein is nagenoeg bouw- en woonrijp. Behoudens de locatie van de voormalige vrachtwagenparkeerplaats zijn alle gronden verkocht of in optie uitgegeven. In totaal wordt een winst verwacht van € 18.968.000. Hiervan is € 17.440.000 in de jaren 2017 tot en met 2023 tussentijds al gerealiseerd.
Het Zand	2025	De woningen in fase 7 (Knarrenhof) zijn opgeleverd en het openbaar gebied rondom de woningen wordt op dit moment woonrijp gemaakt. Er wordt in totaal een negatief resultaat verwacht van € 673.300, hiervoor is een voorziening getroffen.
Prunuslaan	2026	De omgevingsvergunning is in juni 2024 onherroepelijk geworden. Het bouw- en woonrijp maken start in het derde kwartaal van 2024 en de start bouw van de 27 sociale huurwoningen en 36 woonzorgunits staat in het vierde kwartaal van 2024 gepland. Er wordt een winst van € 409.000 verwacht.

Cornelisland

Stand van zaken project

Er zijn nog twee percelen op Cornelisland beschikbaar. Op een daarvan wordt in 2025 een uitbreiding van een bestaande bedrijfshal gerealiseerd. Daarnaast resteert alleen nog het tijdelijke vrachtwagen parkeerterrein, dat na bouwrijp maken wordt uitgegeven. De gemeente is in gesprek met verschillende partijen voor de invulling van dit perceel. Naar verwachting wordt dit laatste perceel in 2025 uitgegeven. Het voormalige vrachtwagenparkeerterrein wordt in 2025 bouw- en woonrijp gemaakt. De verwervingen zijn afgerond en er resulteert een voordelig resultaat.

Risico's

Het belangrijkste risico in de grondexploitatie Cornelisland was de verkoop van bouwgrond. Intussen is vrijwel alle grond verkocht. De boekwaarde is nu al geruime tijd negatief. Dat wil zeggen dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten, ondanks de tussentijdse winstnemingen van de afgelopen jaren. De kostenraming is bij de vaststelling van de MPG geactualiseerd en geeft een realistisch beeld. De lopende risico's worden volledig gedekt uit het voordelig resultaat.

Het Zand

Stand van zaken project

Het woonrijp maken van fase 7 is voor een groot deel afgerond, een deel van de beplanting zal in het plantseizoen nog aangebracht dienen te worden. Met de realisatie van de vlonder, de fietsbrug en de speelvoorziening in fase 6 zal in het derde kwartaal van 2024 worden gestart. De kosten voor deze werkzaamheden zijn voor 2024 herzien.

Driehoek Het Zand/Binnenrijk

De 133 woningen van het project Binnenrijk zijn opgeleverd. In het komende jaar wordt het openbaar gebied aangelegd inclusief een buitensportlocatie voor de gehele wijk. De buitensportlocatie valt buiten de grondexploitatie Het Zand. Voor de realisatie hiervan is een investeringsbudget gevraagd.

Risico's

In de jaarrekening 2023 is de verliesvoorziening verhoogd met € 510.000 van € 163.000 naar € 673.000. Deze verslechtering van het negatieve resultaat is grotendeels veroorzaakt door het opnemen van planelementen waaronder een vlonder, een speelplaats en een fietsbrug, aanpassing van het Asserpark en de forse prijsstijging van het civieltechnisch werk en de aanvullende plankosten door het later afsluiten van de grondexploitatie.

Prunuslaan

Stand van zaken project

De gemeente en de ontwikkelende partijen Wooncompas en Stichting Siloah wensen een begeleid wonen complex te realiseren, gecombineerd met sociale woningbouw voor Wooncompas. Het voornemen is om 36 zorgwoningen en 27 sociale huurwoningen te realiseren. De omgevingsvergunning is in juni 2024 onherroepelijk geworden. De start bouw- en woonrijpmaken staat gepland in het derde kwartaal van 2024. De start bouw staat gepland in het vierde kwartaal van 2024. De oplevering van de woningen zal op zijn vroegst eind 2025 plaatsvinden.

Risico's

De lopende risico's worden volledig gedekt uit het voordelig resultaat.

Onderbouwing winstneming of verlies

Winstneming

Voor het nemen van winst in grondexploitaties zijn voorschriften opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording. Deze voorschriften gelden vanaf 1 januari 2017. De gemeente is verplicht tussentijds winst te nemen op basis van het percentage gerealiseerde kosten en het percentage gerealiseerde opbrengsten.

Bij realisatie van:

- 20% van de geraamde opbrengst, en;
- 70% van de geraamde kosten, dient;
- 14% (20% * 70%) van de geraamde winst genomen te worden aan het eind van het betreffende jaar.

Tussentijdse winstnemingen worden verantwoord in de jaarrekening. Bij afsluiting van een grondexploitatie vindt de eindafrekening plaats. Dit is meestal aan het einde van het boekjaar, bij het opstellen van jaarrekening.

Verlies

Als in een grondexploitatie een verlies wordt verwacht, wordt een verliesvoorziening getroffen ter hoogte van het te verwachten verlies. Het verlies wordt genomen bij afsluiting van een grondexploitatie. Meestal vindt dit plaats aan het einde van een boekjaar, bij het opstellen van de jaarrekening. De getroffen verliesvoorziening wordt dan aangewend om het verlies te dekken. Soms is er sprake van een verschil tussen het daadwerkelijke verlies en de getroffen verliesvoorziening. In zo'n geval komt het verschil ten gunste of ten laste van het resultaat van de jaarrekening.

Paragraaf 8 Openbaarheid

Inleiding 8

De Wet Open Overheid (Woo), ingangsdatum 1 mei 2022, legt aan bestuursorganen een aantal verplichtingen op. Eén van deze verplichtingen betreft het geven van een impuls aan openbaarheid door in de begroting aan te geven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de Woo. Deze paragraaf geeft hier invulling aan.

De Wet Open Overheid kent, samengevat, een viertal belangrijke aspecten:

1. de verplichting voor ieder bestuursorgaan om een Woo-contactfunctionaris aan te wijzen,
2. verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking,
3. verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking en
4. het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Woo-contactfunctionaris

De Woo-contactfunctionaris is bedoeld als laagdrempelige contactpersoon voor het verstrekken van informatie. De rol is nog relatief nieuw en de concrete invulling van de rol zal ook in 2025 geëvalueerd worden; vergelijkbaar met de herijking die in 2024 plaats heeft gevonden.

Passieve openbaarmaking

We verwachten hier in 2025 geen structurele veranderingen of investeringen.

Actieve openbaarmaking

De Woo stelt de verplichting om elf (voor gemeenten) benoemde informatiecategorieën actief te publiceren. Deze verplichting zal niet voor alle elf categorieën tegelijk gelden. In juni 2024 is bekend gemaakt per wanneer de eerste informatiecategorieën actief gepubliceerd moeten gaan worden: dit zal per 1 november 2024 zijn. Wij publiceren de voor gemeenten relevante categorieën die per 1 november 2024 verplicht worden al geruime tijd.

Met deze bekendmaking verwachten we dat gedurende 2025 ook voor een tweede groep actief te publiceren informatiecategorieën de wettelijke verplichting in zal gaan. Welke informatiecategorieën dit zullen zijn is nog niet bekend. Wij publiceren nu al actief de nodige informatiecategorieën waaronder organisatie & bereikbaarheidsgegevens, Woo-verzoeken, convenanten. We verwachten dan ook in 2025 eenvoudig te kunnen voldoen respectievelijk al te voldoen aan de eerstvolgende categorieën en zullen ook in 2025 weer aanvullende informatiecategorieën actief gaan publiceren.

Als in 2025 nieuwe volgende categorieën verplicht worden gesteld, biedt dit ook een goede mogelijkheid om onze inwoners actief te informeren over de Wet open overheid en over de door ons actief gepubliceerde informatie.

Informatiehuishouding op orde

De Woo verplicht dat de digitale informatiehuishouding binnen 8 jaar - vanaf mei 2022 - op orde wordt gebracht. Dit is een meerjarig traject waarin wij met jaarplannen voor de uitvoering werken. De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) heeft een zevental punten benoemd die van belang zijn voor het op orde brengen van de digitale informatiehuishouding. Wij gebruiken deze punten als leidraad voor de prioritering in 2025 en verder:

1. Iedere gemeente heeft de beschikking over of is aangesloten op een e-depotvoorziening. In overleg met stadsarchief Rotterdam stellen we een plan van aanpak op voor 2025 en verder. Op dit moment is, gezien wettelijke bewaar- en vernietigtermijnen, nog niet duidelijk of daadwerkelijk aansluiten bij een eDepot in 2025 al zinvol of zelfs mogelijk is.
2. Binnen iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd. Dit betreft het tijdig vernietigen van informatie. Deze archiving by design activiteiten zullen 2025 doorlopen.
3. Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op emailarchivering. Voor e-mail archivering is in de Verenigde Staten een methodiek "Capstone" ontwikkeld. De VNG heeft eerder – zonder tijdlijn – aangegeven hiervoor een (tweede) proef op te zetten. Mogelijk in 2025. Indien capaciteit en tijd dit toelaten zullen we aan deze proef meedoen.
4. Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op tekstberichten. We streven naar implementatie van beheer op tekstberichten in 2025.
5. Iedere gemeente heeft een informatiebeheerplan (minimaal ingericht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staat, hoe het beheer is geregeld). Wij hebben een informatiebeheerplan. Dit is een levend document en een doorlopende inspanning.
6. Iedere gemeente hanteert een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling. Wij hebben een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer en zullen dit blijven uitbreiden. Dit is een doorlopende inspanning.
7. Iedere gemeente heeft een metagegevensschema vastgelegd en aan elk blijvend te bewaren informatieobject metagegevens gekoppeld. Wij hebben het metagegevensschema vastgelegd en vastgesteld en zullen dit blijven doorontwikkelen om te voldoen aan dan geldende standaarden en ontwikkelingen. In 2025 wordt dit verder uitgerold.

FINANCIËLE BEGROTING

Samenvatting op hoofdlijnen

Onderstaande tabel bevatten een opsomming van de financiële mutaties in de begroting.

Nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028
	Begrotingssaldo tot en met structurele gevolgen 1e Tussenrapportage 2024	37.400	-	-	-
			7.434.100	6.080.000	4.762.400
div.	Indexering begroting 2025-2028	-	-	-	-
		1.339.400	1.318.100	1.308.900	1.304.600
div.	Bijstellingen op basis van uitgaven voorgaande jaren	891.100	889.600	864.600	839.600
div.	Mutaties in afschrijvingslasten Investerings nieuw voor oud	1.316.100	474.800	-57.300	-241.700
div.	Mutaties in kapitaallastenreserves	-330.900	-330.700	1.700	1.900
div.	Lagere dekking uit uren op investeringen	-26.400	-153.400	-237.100	-190.800
1	Mutaties BedrijfsvoeringsPartner (cao)	-289.700	-399.000	-399.000	-399.000
1	Hogere legesopbrengsten burgerzaken	172.500	172.500	172.500	172.500
6	Stijging cao-lonen Facet	-134.000	-134.000	-134.000	-134.000
6	Budget 80 jaar vrijheid	-100.000	0	0	0
7	Ophoging BUIG-budget (uitgave-inkomsten)	-145.500	-145.500	-145.500	-145.500
8	Lagere onttrekking voorziening bekleemde middelen riolering	-100.400	-128.400	-160.200	-361.700
8	Lagere energietarieven Greenchoice	110.800	110.800	110.800	110.800
8	Hogere opbrengsten rioolheffing	63.400	93.200	124.800	326.200
8	Opbrengst afvalstoffenheffing	113.600	729.500	729.700	734.900
8	Huur containers, transport, storten afval gemeentedepot	-130.200	-130.200	-130.200	-130.200
8	Aframen reeds in loonkosten geraamd budget voor duurzame energietransitie	186.900	186.900	186.900	0
8	Hogere onttrekking aan voorziening onderhoud graven	172.100	173.000	175.400	177.700
8	Onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing	615.700	0	0	0
bu.	Mutaties BedrijfsvoeringsPartner (inflatie, businesssoftware, automatisering, uitbreiding contract externe partij dataveiligheid)	-258.100	-258.100	-258.100	-258.100
bu.	Hogere rentelasten	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
bu.	Hogere OZB op basis van areaal, waardeontwikkeling en inflatie	920.900	1.248.100	1.357.300	1.556.000
bu.	Bijstelling algemene uitkering op basis van meicirculaire inclusief afzonderingen	3.092.000	5.333.000	5.340.000	5.405.000
bu.	Loonkostenbudget incl. toeslagen	-	-	-	-
		1.491.400	1.451.400	1.451.400	1.451.400
bu.	Doorbelasting loonkosten aan GRNR in verband met detachering	120.400	120.400	120.400	120.400
bu.	Cao 2025	-960.000	-	-	-
			1.280.000	1.280.000	1.280.000
	Diverse kleine mutaties < € 100.000	-897.800	-860.800	-848.700	-830.900
Totaal begroting inclusief verwerkte mutaties		1.159.100	-	-	-
			4.941.900	3.756.300	2.495.300

bu.: Niet in de programma's opgenomen baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Hieronder treft u het totaaloverzicht van de ramingen van baten en lasten en een overzicht van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Deze gegevens vindt u ook terug in de beleidsbegroting onder het kopje 'Wat mag het kosten?' opgenomen in de programma's. Door het samenvoegen van de losse onderdelen is er beter zicht op de baten en lasten van de totale begroting.

Overzicht van de exploitatie

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1 Bestuur en (overheids)participatie						
Lasten	-6.424.856	0	0	0	0	0
Baten	1.808.374	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo	-4.616.481	0	0	0	0	0
Totaal 1 Bestuur en (overheids)participatie	-4.616.481	0	0	0	0	0
01 Bestuur en ondersteuning						
Lasten	0	-5.347.400	-5.613.700	-5.922.100	-5.917.000	-5.858.900
Baten	0	998.800	1.151.100	1.151.100	1.151.100	1.151.100
Saldo	0	-4.348.600	-4.462.600	-4.771.000	-4.765.900	-4.707.800
Totaal 01 Bestuur en ondersteuning	0	-4.348.600	-4.462.600	-4.771.000	-4.765.900	-4.707.800
2 Veiligheid						
Lasten	-5.469.708	0	0	0	0	0
Baten	2.897.549	0	0	0	0	0
Saldo	-2.572.160	0	0	0	0	0
Totaal 2 Veiligheid	-2.572.160	0	0	0	0	0
02 Veiligheid						
Lasten	0	-5.973.200	-6.450.700	-6.704.400	-6.712.900	-6.692.000
Baten	0	241.600	270.400	270.400	270.400	270.400
Saldo	0	-5.731.600	-6.180.300	-6.434.000	-6.442.500	-6.421.600
Totaal 02 Veiligheid	0	-5.731.600	-6.180.300	-6.434.000	-6.442.500	-6.421.600
3 Verkeer, vervoer en wegen						
Lasten	-11.683.799	0	0	0	0	0
Baten	1.333.097	0	0	0	0	0
Saldo	-10.350.702	0	0	0	0	0
Totaal 3 Verkeer, vervoer en wegen	-10.350.702	0	0	0	0	0
03 Verkeer, vervoer en waterstaat						
Lasten	0	-13.685.900	-12.541.900	-13.774.900	-14.112.500	-14.237.100
Baten	0	1.861.000	713.700	690.100	697.800	697.800
Saldo	0	-11.824.900	-11.828.200	-13.084.800	-13.414.700	-13.539.300
Totaal 03 Verkeer, vervoer en waterstaat	0	-11.824.900	-11.828.200	-13.084.800	-13.414.700	-13.539.300
4 Economische zaken						
Lasten	-3.159.964	0	0	0	0	0
Baten	1.399.956	0	0	0	0	0
Saldo	-1.760.008	0	0	0	0	0
Totaal 4 Economische zaken	-1.760.008	0	0	0	0	0
04 Economie						
Lasten	0	-989.000	-951.300	-951.300	-951.500	-951.500
Baten	0	481.800	459.800	459.800	459.800	459.800
Saldo	0	-507.200	-491.500	-491.500	-491.700	-491.700
Totaal 04 Economie	0	-507.200	-491.500	-491.500	-491.700	-491.700
5 Onderwijs						
Lasten	-4.304.431	0	0	0	0	0
Baten	2.139.338	0	0	0	0	0
Saldo	-2.165.093	0	0	0	0	0
Totaal 5 Onderwijs	-2.165.093	0	0	0	0	0
05 Onderwijs						
Lasten	0	-6.462.700	-5.601.400	-6.634.700	-6.198.100	-6.286.900
Baten	0	588.600	615.800	666.500	666.100	666.100
Saldo	0	-5.874.100	-4.985.600	-5.968.200	-5.532.000	-5.620.800
Totaal 05 Onderwijs	0	-5.874.100	-4.985.600	-5.968.200	-5.532.000	-5.620.800
6 Cultuur, sport en groen						

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-11.328.338	0	0	0	0	0
Baten	410.854	0	0	0	0	0
Saldo	-10.917.484	0	0	0	0	0
Totaal 6 Cultuur, sport en groen	-10.917.484	0	0	0	0	0
06 Sport, cultuur en recreatie						
Lasten	0	-16.729.800	-16.026.900	-16.223.400	-16.050.600	-15.957.500
Baten	0	1.933.200	1.973.600	1.954.700	1.652.700	1.652.700
Saldo	0	-14.796.600	-14.053.300	-14.268.700	-14.397.900	-14.304.800
Totaal 06 Sport, cultuur en recreatie	0	-14.796.600	-14.053.300	-14.268.700	-14.397.900	-14.304.800
7 Sociaal domein						
Lasten	-68.119.184	0	0	0	0	0
Baten	21.713.523	0	0	0	0	0
Saldo	-46.405.661	0	0	0	0	0
Totaal 7 Sociaal domein	-46.405.661	0	0	0	0	0
07 Sociaal Domein						
Lasten	0	-65.078.700	-63.898.900	-63.548.000	-63.764.100	-63.760.800
Baten	0	20.186.100	16.292.100	16.934.800	16.927.600	16.927.600
Saldo	0	-44.892.600	-47.606.800	-46.613.200	-46.836.500	-46.833.200
Totaal 07 Sociaal Domein	0	-44.892.600	-47.606.800	-46.613.200	-46.836.500	-46.833.200
8 Gezondheid en duurzaamheid						
Lasten	-15.417.827	0	0	0	0	0
Baten	13.919.900	0	0	0	0	0
Saldo	-1.497.928	0	0	0	0	0
Totaal 8 Gezondheid en duurzaamheid	-1.497.928	0	0	0	0	0
08 Volksgezondheid en milieu						
Lasten	0	-19.485.000	-19.753.300	-19.520.100	-19.149.000	-18.449.100
Baten	0	16.844.100	17.239.800	17.667.500	17.346.800	16.475.700
Saldo	0	-2.640.900	-2.513.500	-1.852.600	-1.802.200	-1.973.400
Totaal 08 Volksgezondheid en milieu	0	-2.640.900	-2.513.500	-1.852.600	-1.802.200	-1.973.400
9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed						
Lasten	-20.035.926	0	0	0	0	0
Baten	11.021.686	0	0	0	0	0
Saldo	-9.014.240	0	0	0	0	0
Totaal 9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed	-9.014.240	0	0	0	0	0
09 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing						
Lasten	0	-5.591.400	-3.729.300	-3.544.600	-3.543.000	-3.542.400
Baten	0	3.134.900	1.404.200	1.404.200	1.404.200	1.404.200
Saldo	0	-2.456.500	-2.325.100	-2.140.400	-2.138.800	-2.138.200
Totaal 09 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	0	-2.456.500	-2.325.100	-2.140.400	-2.138.800	-2.138.200

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten						
Lasten	-17.919.831	0	0	0	0	0
Baten	107.363.892	0	0	0	0	0
Saldo	89.444.061	0	0	0	0	0
Totaal 13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	89.444.061	0	0	0	0	0
13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten						
Lasten	0	-33.845.700	-28.212.500	-27.724.000	-27.735.200	-27.710.000
Baten	0	120.863.800	120.801.400	116.372.300	117.931.200	119.565.800
Saldo	0	87.018.100	92.588.900	88.648.300	90.196.000	91.855.800
Totaal 13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	0	87.018.100	92.588.900	88.648.300	90.196.000	91.855.800
Saldo van baten en lasten	144.303	-6.054.900	-1.858.000	-6.976.100	-5.626.200	-4.175.000

Overzicht van de reservemutaties

Reservemutaties	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1 Bestuur en (overheids)participatie						
Stortingen	-48.500	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	786.165	0	0	0	0	0
Saldo	737.665	0	0	0	0	0
Totaal 1 Bestuur en (overheids)participatie	737.665	0	0	0	0	0
01 Bestuur en ondersteuning						
Stortingen	0	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Saldo	0	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Totaal 01 Bestuur en ondersteuning	0	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
3 Verkeer, vervoer en wegen						
Stortingen	-1.203.600	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	2.143.462	0	0	0	0	0
Saldo	939.862	0	0	0	0	0
Totaal 3 Verkeer, vervoer en wegen	939.862	0	0	0	0	0
03 Verkeer, vervoer en waterstaat						
Stortingen	0	-7.089.000	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400
Onttrekkingen	0	9.061.900	2.347.500	2.248.200	2.223.100	2.223.900
Saldo	0	1.972.900	593.100	493.800	468.700	469.500
Totaal 03 Verkeer, vervoer en waterstaat	0	1.972.900	593.100	493.800	468.700	469.500
4 Economische zaken						
Onttrekkingen	25.000	0	0	0	0	0
Saldo	25.000	0	0	0	0	0
Totaal 4 Economische zaken	25.000	0	0	0	0	0

Reservemutaties	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
05 Onderwijs						
Storting	0	-12.244.800	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	940.300	98.600	308.600	308.600	308.600
Saldo	0	-11.304.500	98.600	308.600	308.600	308.600
Totaal 05 Onderwijs	0	-11.304.500	98.600	308.600	308.600	308.600
6 Cultuur, sport en groen						
Storting	-817.200	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	1.609.055	0	0	0	0	0
Saldo	791.855	0	0	0	0	0
Totaal 6 Cultuur, sport en groen	791.855	0	0	0	0	0
06 Sport, cultuur en recreatie						
Storting	0	-4.303.900	-255.000	-255.000	-255.000	-255.000
Onttrekkingen	0	2.115.100	639.900	695.500	463.600	463.600
Saldo	0	-2.188.800	384.900	440.500	208.600	208.600
Totaal 06 Sport, cultuur en recreatie	0	-2.188.800	384.900	440.500	208.600	208.600
7 Sociaal domein						
Onttrekkingen	452.112	0	0	0	0	0
Saldo	452.112	0	0	0	0	0
Totaal 7 Sociaal domein	452.112	0	0	0	0	0
07 Sociaal Domein						
Storting	0	-6.215.000	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	1.180.000	246.000	0	332.500	332.500
Saldo	0	-5.035.000	246.000	0	332.500	332.500
Totaal 07 Sociaal Domein	0	-5.035.000	246.000	0	332.500	332.500
8 Gezondheid en duurzaamheid						
Onttrekkingen	372.882	0	0	0	0	0
Saldo	372.882	0	0	0	0	0
Totaal 8 Gezondheid en duurzaamheid	372.882	0	0	0	0	0
08 Volksgezondheid en milieu						
Onttrekkingen	0	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Saldo	0	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Totaal 08 Volksgezondheid en milieu	0	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed						
Storting	-713.600	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	905.003	0	0	0	0	0
Saldo	191.403	0	0	0	0	0
Totaal 9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed	191.403	0	0	0	0	0
09 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing						
Storting	0	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800
Onttrekkingen	0	688.800	334.000	224.000	161.800	148.400
Saldo	0	210.000	-144.800	-254.800	-317.000	-330.400

Reservemutaties	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal 09 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	0	210.000	-144.800	-254.800	-317.000	-330.400
13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten						
Onttrekkingen	2.040.369	0	0	0	0	0
Saldo	2.040.369	0	0	0	0	0
Totaal 13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	2.040.369	0	0	0	0	0
13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten						
Stortingen	0	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Onttrekkingen	0	25.076.600	1.725.100	1.547.600	1.370.000	1.192.400
Saldo	0	24.613.000	1.261.500	1.084.000	906.400	728.800
Totaal 13 Niet in de programma's opgenomen baten en lasten	0	24.613.000	1.261.500	1.084.000	906.400	728.800
Saldo van stortingen en onttrekkingen	5.551.149	8.431.000	3.017.100	2.034.200	1.869.900	1.679.700

Saldo	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-163.863.865	-173.188.800	-162.779.900	-164.547.500	-164.133.900	-163.446.200
Baten	164.008.168	167.133.900	160.921.900	157.571.400	158.507.700	159.271.200
Stortingen	-2.782.900	-30.843.600	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300
Onttrekkingen	8.334.049	39.274.600	6.017.400	5.034.500	4.870.200	4.680.000
Saldo	5.695.452	2.376.100	1.159.100	-4.941.900	-3.756.300	-2.495.300

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	14.178.300	15.275.600	15.688.900	15.874.700	16.073.400
Algemene uitkeringen	97.094.000	102.649.000	97.938.000	99.398.000	100.791.000
Dividend	701.800	547.800	547.800	547.800	547.800
Saldo van de financieringsfunctie	225.800	219.900	217.000	213.800	210.400
Overige dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal	112.199.900	118.692.300	114.391.700	116.034.300	117.622.600

Overzicht van de kosten van overhead

Overheadskosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, niet tot overhead behoren.

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
600200 Bestuursondersteuning	0	0	0	0	0

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
600201 Representaties en overige kosten bestuur	-34.000	-29.900	-29.900	-29.900	-29.900
600230 Communicatie en voorlichting	-153.900	-142.400	-142.400	-142.400	-142.400
600235 Gemeenteapp	-39.300	-16.200	-16.000	0	0
600236 Toegankelijkheid websites	-31.000	-31.800	-31.800	-31.800	-31.800
600240 Juridische zaken	-178.100	-157.600	-157.600	-157.600	-157.600
600505 Organisatiekosten	-198.000	-229.800	-229.800	-229.800	-229.800
600530 Overhead vanuit de DBP	-11.699.800	-11.319.800	-11.306.100	-11.369.800	-11.369.800
600562 Doorbel Gemeentehuis Koningsplein04 Overhead	-1.337.100	-1.353.300	-1.344.200	-1.338.900	-1.327.100
90040013 Dummy 04 Overhead PRG13	-9.534.200	-9.754.900	-9.713.800	-9.713.100	-9.713.900
Totaal	-23.205.400	-23.035.700	-22.971.600	-23.013.300	-23.002.300

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
694200 Heffing Vennootschapsbelasting Vpb	-68.100	-69.800	-69.800	-69.800	-69.800
694205 Kosten Vennootschapsbelasting	-6.800	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Totaal	-74.900	-76.800	-76.800	-76.800	-76.800

Bedrag voor onvoorzien

Het is een verplichting om de post Onvoorzien op te nemen in de begroting. De omvang van het budget is echter niet wettelijk vastgelegd.

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
692200 Onvoorzien	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000

Toelichting op overzicht baten en lasten

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

Doorwerking structurele effecten uit P&C-documenten

De structurele effecten uit de Jaarrekening 2023 en 1e Tussenrapportage 2024 zijn onderdeel van de primitieve Begroting 2025.

Indexering met consumentenprijsindex op prijs- en loonstijging-gevoelige exploitatie-uitgaven

Om de (inflatiegevoelige) budgetten gedeeltelijk mee te laten groeien met de stijging van de inflatie wordt op basis van de prognose van het Centraal Plan Bureau (CPB) in het jaarlijks Centraal Economisch Plan van februari 2024 het inflatiepercentage van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) gebruikt. Dit percentage bedraagt voor het begrotingsjaar 2025 2,5%.

Investerings 2025-2028 en indexering

Voor de Begroting 2025 wordt volgens de nota Activabeleid 2021 een investeringslijst 2025-2028

opgesteld. Jaarlijks worden alle investeringen voor alle jaarschijven geïndexeerd met het geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) van het CPB voor 2025 2,5%. Een realistische planning van deze investeringen moet leiden tot een evenwichtige spreiding over de planperiode. In het kader van realistisch begroten zal zeker nu na de ontvlechting bekeken moeten worden hoe we onze capaciteit het beste kunnen gaan verdelen. De kapitaallasten zijn gerekend vanaf 1 januari van het jaar ná oplevering van de investering.

Regionale indexering (vier grote) gemeenschappelijke regelingen

In december 2023 heeft het college ingestemd met de door de Kring van gemeentesecretarissen voorgestelde financiële kaders voor de op te stellen begrotingen 2025 door gemeenschappelijke regelingen VRR, GGD, DCMR en GRJR binnen de regio Rotterdam-Rijnmond. Dit betekent een (totale) inflatiecorrectie van 6,8%, waarbij ook de afgelopen drie jaren zijn geactualiseerd op basis van de werkelijke inflatiecijfers. Tevens is in regioverband aan de vier grote gemeenschappelijke regelingen meegegeven dat het financiële perspectief van de gemeenten grote tekorten vanaf 2026 vertoont.

Onvermijdelijk is dat ombuigingsmaatregelen bij gemeenten effect hebben op de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. Wij hebben hen dan ook gevraagd reeds nu hierop te anticiperen en op weg naar 2026 zelf met initiatieven te komen die een bijdrage leveren aan de financiële opgave waarvoor wij als gemeenten staan. In 2024 vindt er verder bestuurlijk overleg plaats over de financiële vooruitzichten van de gemeenten en de relatie met de financiering van gemeenschappelijke regelingen.

Voor de MRDH geldt een afwijkend percentage. Regio Haaglanden coördineert de indexering van de inwonersbijdrage aan het programma Economisch Vestigingsklimaat. Deze indexering komt voor 2025 uit op 3,7% onder voorbehoud van goedkeuring van de Begroting 2025 door het Algemeen Bestuur van de MRDH.

Indexering van (belasting)tarieven en heffingen

Belastingen en heffingen worden conform het tarievenbeleid met de inflatie gecorrigeerd dan wel trendmatig verhoogd. Daarnaast wordt bij de opbrengsten rekening gehouden met de woningbouwplanning (areaaluitbreiding) en verminderingen op aanslagen (in verband met bezwaren). Voor het bepalen van de hoogte en de samenstelling van de tarieven voor (gebonden) heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing en lijkbezorgingsrechten wordt uitgegaan van maximaal kostendekkende tarieven.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering in de Begroting 2025 wordt berekend op basis van de meicirculaire 2024, gebaseerd op de Voorjaarsnota van het Rijk met (mogelijk) nieuw kabinetsbeleid.

Marktrente financieringstekort

De marktrente voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente (ontwikkelingen) in april 2024 op basis van een 20-jarige lening met jaarlijkse aflossing: 3,5% meerjarig voor nieuw af te sluiten leningen. Kort geld is gebaseerd op 4%.

Rente grondexploitaties

In de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) van februari 2024 zijn de laatste voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toegepast. Op basis van de berekening in de Jaarrekening 2023 wordt in het (meest actuele) MPG 2024 1,70% rente (vorig jaar 1,21%) toegerekend aan de grondbedrijfcomplexen. De discontovoet blijft gehandhaafd op 2%.

Rente investeringen (omslagrente)

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd. De gehanteerde omslagrente mag niet meer dan 0,5% afwijken van de berekende omslagrente. Voor 2025 hanteren we een omslagpercentage van afgerond 1,5% (vorig jaar 1,1%).

Dividend

De dividendopbrengsten in de begroting worden gebaseerd op het niveau van de werkelijke ontvangsten en indien mogelijk op een meerjarenprognose van de betreffende verbonden partij.

Financieel toezichtkader van de Provincie

De uitgangspunten van de Provincie om voor repressief toezicht in aanmerking te komen zijn:

1. De Begroting 2025-2028 moet structureel en reëel in evenwicht zijn of als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in 2028, het laatste jaar van de meerjarenraming, tot stand wordt gebracht.
2. De vastgestelde Jaarrekening 2023 moet vóór 15 juli 2024 en de Begroting 2025 vóór 15 november 2024 aan Gedeputeerde Staten toegezonden zijn.

3. Beoordeeld wordt of de Jaarrekening 2023 structureel en reëel in evenwicht is. Als dit niet het geval is, dan beoordeelt de Provincie dit in relatie tot de uitkomsten van de nieuwe begroting. Met 'structureel en reëel evenwicht' wordt bedoeld dat de begrote structurele lasten zijn gedekt door begrote structurele baten. Het gaat daarbij om volledige en realistische/ haalbare ramingen.
4. Mochten bezuinigingen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn, dan ziet zij graag een reëel bezuinigingsplan bij de begroting tegemoet met daarin onderbouwde maatregelen, die in de tijd ook gerealiseerd kunnen worden.
5. Ingeval van tekorten heeft de gemeente sinds 2024 de mogelijkheid om maximaal 10% van het surplus van de Algemene reserve te benutten om de begroting structureel sluitend te maken binnen de gestelde eisen van voldoende weerstandscapaciteit en een solvabiliteit van minimaal 20%. Een deel van de Algemene reserve wordt dan als een structurele reservemutatie beschouwd als uitzondering op de regel dat inzet van reserves incidenteel van aard is.

Overzicht van incidentele baten en lasten en structurele reservemutaties

In onderstaande tabel worden de baten en lasten weergegeven die naar hun aard incidenteel en groter dan € 100.000 zijn. De incidentele baten en lasten die kleiner zijn dan € 100.000 zijn samengevat in diverse kleine mutaties binnen een programma.

Onderstaand overzicht is gebaseerd op de notitie structurele en incidentele baten en lasten van augustus 2018, waarin nieuwe criteria voor het onderscheid in structurele en incidentele mutaties is gegeven. Hieronder vallen ook lasten en baten die over een langere periode van jaren lopen, maar wel eindig zijn.

Incidentele baten

Omschrijving	Toelichting	2025	2026	2027	2028
3 Verkeer, vervoer en waterstaat					
Reserve onderhoud verhardingen	Jaarlijkse onttrekking ter dekking van groot onderhoud aan verhardingen	1.911.500	1.911.500	2.065.700	2.065.700
Reserve Oeverconstructies park Maasdonck	Uitvoering memo Oeverconstructies Park Maasdonck	280.000	180.000		
Totaal 3 Verkeer, vervoer en waterstaat		2.191.500	2.091.500	2.065.700	2.065.700

6 Sport, cultuur en recreatie					
Reserve groot onderhoud sportaccommodaties	Onttrekking ter dekking van groot onderhoud aan sportaccommodaties	309.600	309.600	309.600	309.600
Reserve werken vanuit ecologie	Dekking van de lasten voor visie op ecologie	232.000	231.900		
Totaal 6 Sport, cultuur en recreatie		541.600	541.500	309.600	309.600

7 Sociaal domein					
Reserve innovatiefonds sociaal domein	De onttrekking aan de reserve Innovatiefonds Sociaal Domein wordt geraamd tot en met 2025 ter dekking van innovatielasten	246.000			
Totaal 7 Sociaal domein		246.000	0	0	0

8 Volksgezondheid en milieu					
Bestemming afvalstoffenheffing	Onttrekking ter dekking van kostentoeename inzake afval	615.700			
Totaal 8 Volksgezondheid en milieu		615.700	0	0	0

9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Reserve afbouw dekking grondexploitaties	De reserve dient te dekking van de afbouw van dekking van de kosten voor grondexploitaties. Vanaf 2023 wordt aan de reserve onttrokken	94.700	46.800		
Diverse kleine mutaties					

Totaal 9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	94.700	46.800	0	0
--	---------------	---------------	----------	----------

Niet in de programma's opgenomen baten en lasten					
Algemene reserve	Dekking afbouw dividendinkomsten in acht jaar	262.500	175.000	87.500	0
Reserve groot onderhoud gebouwen	Onttrekking ter dekking van groot onderhoud aan gebouwen	796.300	796.300	796.300	796.300
Totaal Niet in de programma's opgenomen baten en lasten		1.058.800	971.300	883.800	796.300

TOTAAL INCIDENTELE BATEN	4.748.300	3.651.100	3.259.100	3.171.600
---------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Incidentele lasten

Omschrijving	Toelichting	2025	2026	2027	2028
1 Bestuur en ondersteuning					
Reserve groot onderhoud gebouwen	Jaarlijkse storting	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
	Diverse kleine mutaties				
Totaal 1 Bestuur en ondersteuning		-48.500	-48.500	-48.500	-48.500

3 Verkeer, vervoer en waterstaat					
Reserve onderhoud verhardingen	Jaarlijkse storting	-	-	-	-
		1.721.700	1.721.700	1.721.700	1.721.700
Reserve baggeren haven	Jaarlijkse storting	-32.700	-32.700	-32.700	-32.700
Oeverconstructie Park Maasdonck	Uitvoering memo Oeverconstructies Park Maasdonck	-287.000	-184.500		
	Diverse kleine mutaties				
Totaal 3 Verkeer, vervoer en waterstaat		2.041.400	1.938.900	1.754.400	1.754.400

6 Sport, cultuur en recreatie					
Reserve groot onderhoud sportaccommodaties	Jaarlijkse storting	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Reserve Beeldende kunst	Jaarlijkse storting	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Volksfeesten	80 jaar vrijheid	-100.000			
Werken vanuit ecologie	Uitvoering rapport Werken vanuit ecologie	-245.700	-238.000		
	Diverse kleine mutaties				
Totaal 6 Sport, cultuur en recreatie		-600.700	-493.000	-255.000	-255.000

9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Reserve Nieuw Reijerwaard	Jaarlijkse storting	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800
Totaal 9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		-478.800	-478.800	-478.800	-478.800

Niet in de programma's opgenomen baten en lasten					
Reserve groot onderhoud gebouwen	Jaarlijkse storting	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Totaal Niet in de programma's opgenomen baten en lasten		-463.600	-463.600	-463.600	-463.600

TOTAAL INCIDENTELE LASTEN	3.633.000	3.422.800	3.000.300	3.000.300
----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Saldo incidentele baten en lasten

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	1.115.300	228.300	258.800	171.300

Structurele onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Afschrijvingsreserves	Deze reserves dienen ter dekking van afschrijvingslasten met economisch en maatschappelijk nut.	1.269.100	1.383.400	1.611.100	1.508.400
TOTAAL STRUCTURELE ONTTREKKINGEN AAN RESERVES		1.269.100	1.383.400	1.611.100	1.508.400

Berekening structureel begrotingsevenwicht

	2025	2026	2027	2028
Saldo van lasten en baten	-1.858.000	-6.976.100	-5.626.200	-4.175.000
Saldo van stortingen in en onttrekkingen aan reserves	3.017.100	2.034.200	1.869.900	1.679.700
Begrotingssaldo na bestemming	1.159.100	-4.941.900	-3.756.300	-2.495.300
Waarvan incidentele lasten en baten (saldo)	1.115.300	228.300	258.800	171.300
Structureel begrotingssaldo	43.800	-5.170.200	-4.015.100	-2.666.600

Financiële positie

Meerjarenbalans

De onderstaande tabellen geven de geprognosticeerde meerjarenbalans weer. Met deze meerjarenbalans wordt inzicht geboden in het verloop van de verschillende balansposten over meerdere jaren.

Activa

Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vaste activa	150.282.400	185.913.900	235.989.200	236.298.800	237.103.100	232.541.000
Immateriële activa	1.039.900	1.989.600	1.930.200	1.568.500	1.242.200	941.800
Materiële activa	141.956.900	176.683.700	226.863.400	227.579.700	228.755.300	224.493.600
Financiële vaste activa	7.285.600	7.240.600	7.195.600	7.150.600	7.105.600	7.105.600
Viottende activa	32.090.700	30.378.000	31.609.700	31.774.900	31.774.900	31.774.900
Voorraad: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	-3.707.200	-1.396.900	-165.200	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	25.653.600	22.064.700	22.064.700	22.064.700	22.064.700	22.064.700
Liquide middelen	434.100	0	0	0	0	0
Overlopende activa	9.710.200	9.710.200	9.710.200	9.710.200	9.710.200	9.710.200
Totaal Activa	182.373.100	216.291.900	267.598.900	268.073.700	268.878.000	264.315.900

Passiva

Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vaste passiva	138.413.500	182.625.000	237.221.700	234.720.100	233.950.400	233.938.700
Reserves	89.604.400	86.868.900	86.227.900	82.976.700	75.005.700	74.511.600
Resultaat	5.695.500	2.376.100	1.159.100	-4.941.900	-3.756.300	-2.495.300
Voorzieningen	14.763.400	13.993.000	13.379.500	12.964.000	12.602.400	12.550.100
Vaste schuld	28.350.200	79.387.000	136.455.200	143.721.300	150.098.600	149.372.300
Viottende passiva	43.959.600	33.666.900	30.377.200	33.353.600	34.927.600	30.377.200
Viottende schuld	29.063.100	18.770.400	15.480.700	16.080.900	16.045.800	15.987.300
Overlopende passiva	14.896.500	14.896.500	14.896.500	17.272.700	18.881.800	14.389.900
Totaal Passiva	182.373.100	216.291.900	267.598.900	268.073.700	268.878.000	264.315.900

EMU-saldo

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
	Volgens realisatie tot en met 2024, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2025	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2028
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.054.900	-1.858.000	-6.976.100	-5.626.200	-4.175.000
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	35.676.500	50.120.300	354.600	849.300	-4.562.100
3 Mutatie voorzieningen	-770.400	-6.813.500	-415.500	-361.600	-52.300
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.310.300	1.231.700	165.200		
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	-44.812.100	60.023.500	-7.911.400	-6.837.100	334.800

De commissie BBV heeft een gestandaardiseerd berekening opgesteld voor het berekenen van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-saldo is geen telling van de bedragen uit bovenstaande tabel. De formule voor de berekening is: 1 - 2 + 3 - 4 - 5.

Toelichting op EMU-saldo

In de notitie Geprognostiseerde balans en EMU-saldo van de commissie BBV wordt het EMU-saldo gedefinieerd als het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het saldo geeft dus aan of er meer geld is uitgegeven in een jaar of dat er geld is overgehouden. Daarmee is het saldo een manier om de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente te monitoren. Het EMU-saldo kan gezien worden als extra kengetal naast de voorgeschreven financiële kengetallen die behandeld zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De oorzaak van het negatieve EMU-saldo komt voornamelijk door nieuwe/hogere investeringen. Het negatieve EMU-saldo heeft geen (financiële) gevolgen voor de begroting.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onder de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen worden alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden rechten op uitkeringen, tijdens of na dienstverband, verstaan.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	2025	2026	2027	2028
Werkgeverslasten wethouders en ambtenaren	-29.136.800	-29.136.800	-29.136.800	-29.136.800
Vergoedingen raadsleden	-648.900	-648.900	-648.900	-648.900
Storting in de voorziening pensioentegoeden bestuurders	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000
Storting in de voorziening RVU	-93.500	-93.500	-93.500	-93.500
Storting in de voorziening verlofsparen	-140.200	-140.200	-140.200	-140.200
Vergoedingen/wachtgeldten voormalige wethouders en ambtenaren	-22.500	0	0	0
Totaal	-30.206.900	-30.184.400	-30.184.400	-30.184.400

Overzicht investeringen

Nr.	Omschrijving	(restant)	kredieten	Uitgabenplanning			
		kredieten 2025	vanaf 2026	2025	2026	2027	2028
Bestaande investeringen programma 3							
	Geluidsscherm Oosterpark./A15	-9.074.800		-9.074.800			
1	HOV Nieuwe Centrumhalte (CL 3) (uitgaven)		-512.500		-512.500		
1	HOV Nieuwe Centrumhalte (CL 3) (inkomsten)		312.500		312.500		
1	HOV Burgemeester de Zeeuwstraat-Vondellaan uitvoering (CL 2) (uitgaven)	-971.100	-971.200	-971.100	-971.200		
1	HOV Burgemeester de Zeeuwstraat-Vondellaan uitvoering (CL 2) (inkomsten)	600.000	600.000	600.000	600.000		
1	HOV RK Voorbereiding totaal (uitgaven)	-187.900	-85.500	-187.900	-85.500		
1	HOV RK Voorbereiding totaal (inkomsten)	75.000	275.000	75.000	275.000		
1	HOV Populierenaan-Burgemeester de Zeeuwstraat (CL1) (uitgaven)	-4.838.000		-4.838.000			
1	HOV Populierenaan-Burgemeester de Zeeuwstraat (CL1) (inkomsten)	2.640.000		2.640.000			
	Geluidsreducerend asfalt Jan Luykenstraat	-350.000		-350.000			
	HOV Vlietlaan uitvoering+ vd Valk (CL4+5) (uitgaven)	-1.393.600		-1.393.600			
	HOV Vlietlaan uitvoering+ vd Valk (CL4+5) (inkomsten)	1.000.000		1.000.000			
2	Verbeteren verkeersstruc Centrum	-9.345.000	-255.800	-9.345.000	-255.800		
	Ontbrekende schakels fietsnetwerk (uitgaven)	-751.700		-751.700			
	Ontbrekende schakels fietsnetwerk (inkomsten)	200.000		200.000			
	Aanleg vrijligende fietspaden Erasmuslaan (uitgaven)	-807.700		-807.700			
	Aanleg vrijligende fietspaden Erasmuslaan (inkomsten)	236.000		236.000			
	Aanpassing Voet- en fietspad Donkersloot-Vondellaan	-810.800		-810.800			
	Pruimendijk afwaarderen van 50 naar 30 km/u (inkomsten)	26.000		26.000			
	Parkeerplaats + omgevingsvoorziening Oosterpark	-689.900		-689.900			
3	Rehabilitatie wegen	-3.420.000	-6.101.100	-3.420.000	-3.572.800	-2.528.300	
4	Openbare verlichting	-436.900	-873.600	-436.900	-436.800	-436.800	
	Beschoeiingen	-58.600	-117.200	-58.600	-58.600	-58.600	
	Stimulering Verkeersveiligheid (uitgaven)	-315.700		-315.700			
	Stimulering Verkeersveiligheid (inkomsten)	231.000		231.000			
	Oosterparkweg omvormen naar fietsstraat		-717.500			-717.500	
	IKC De Noord buitenruimte	-173.500		-173.500			
Nieuwe investeringen programma 3							
3	Rehabilitatie wegen		-2.482.300				-2.482.300
4	Openbare verlichting		-436.800				-436.800
5	Drainage / suppletie gemalen		-59.000		-30.000	-29.000	
	Beschoeiingen		-58.600				-58.600
	Investeringen programma 3	-28.617.200	-11.483.600	-28.617.200	-4.735.700	-3.770.200	-2.977.700
Bestaande investeringen programma 5							
	Nieuwbouw De Driemaster	-2.562.500		-2.562.500			
	Nieuwbouw Kinderopvang IKC De Driemaster	-1.026.200		-1.026.200			
	Basisschool De Wingerd	-3.292.300		-3.292.300			
	Openbare ruimte rondom school De Wingerd	-204.900		-204.900			
	Renovatie De Wingerd-wijkcentrum	-861.000		-861.000			
	Nieuwbouw Kinderopvang IKC De Wingerd	-1.476.000		-1.476.000			
	Nieuwbouw De Driemaster buitenruimte	-153.800		-153.800			
6	Dislocatie De Wingerd Nieuwbouw/renovatie Klimop Centrum	-102.500	-2.288.600	-102.500	-300.000	-1.450.000	-538.600

	De Noord basisschool	-1.371.900		-1.371.900			
	IKC De Noord kinderopvang	-438.500		-438.500			
6	De Regenboog (1960)	-485.000	-3.000.000	-485.000	-	-2.000.000	
					1.000.000		
	Uitbreiding Gemini college	-5.785.500		-5.785.500			
	Investerings programma 5	-	-5.288.600	-	-	-3.450.000	-538.600
		17.760.100		17.760.100	1.300.000		
	Bestaande investeringen programma 6						
	Muziekschool COM-gebouw bouwkundig	-822.100		-822.100			
	Muziekschool COM-gebouw installaties	-421.300		-421.300			
	Muziekschool COM-gebouw inrichting	-51.300		-51.300			
	Gymlokaal De Noord, bouwkundig	-336.300		-336.300			
	Gymlokaal De Noord, installaties	-164.900		-164.900			
	Gymlokaal De Noord, inrichting	-112.800		-112.800			
	Honkbal- en softbalvelden Rowdies	-1.035.500		-1.035.500			
	Sportprk Ridderkerk kunstgras 3 ondergrond + inrichting	-297.300		-297.300			
	Sportprk Ridderkerk kunstgrasveld 3 toplaag	-148.600		-148.600			
	Sportpark Rijsoord kunstgras D ondergrond + inrichting	-307.500		-307.500			
	Sportpark Rijsoord kunstgrasveld D toplaag	-153.800		-153.800			
	RK2022 Oosterpark fase 1 Rondom Rowdies		-546.200		-546.200		
	Oosterpark fase 2 Langs geluidsscherm park	-472.500		-472.500			
	Oosterpark fase 3 Watergang en vissteiger	-363.900		-363.900			
	Oosterprk 4 Pluklaan, speelheuvel, hondenstrand + omgeving	-317.800	-615.000	-317.800	-615.000		
	Oosterpark fase 5 Rustweide kastanjecarré		-128.100		-128.100		
	Oosterpark fase 0a Omvorm bosvak mantelzoom		-92.200		-46.100	-46.100	
	RK2027 Aanpassen PPs Pelikaan en Kinderboerderij		-112.800			-112.800	
	Speelvoorzieningen	-668.800	-1.279.300	-668.800	-665.300	-614.000	
	Nieuwe investeringen programma 6						
	Oosterpark fase 0b Omvorm bosvak mantelzoom		-46.100				-46.100
	Oosterpark fase 8 Paden westelijk deel		-102.500				-102.500
	Speelvoorzieningen		-614.000				-614.000
	Investerings programma 6	-5.674.400	-3.536.200	-5.674.400	-	-772.900	-762.600
					2.000.700		
	Bestaande investeringen programma 7						
6	Jongerencentrum De Loods/Gooth	-3.300.000	-280.300	-3.300.000	-280.300		
6	Jongerencentrum De Loods/Gooth Buitenruimte	-100.000	-105.000	-100.000	-105.000		
6	Jongerencentrum De Loods/Gooth Inrichting		-102.500		-102.500		
6	Jongerencentrum De Loods/Gooth Installaties	-650.000	-97.900	-650.000	-97.900		
	Investerings programma 7	-4.050.000	-585.700	-4.050.000	-585.700	0	0
	<i>Investerings afval en riolering (BN via heffingen)</i>						
	Bestaande investeringen programma 8						
7	Gemalen, mechanisch	-153.000	-206.000	-153.000	-92.200	-113.800	
7	Gemalen, elektrisch	-134.500	-88.600	-134.500	-58.900	-29.700	
7	Gemalen, bouwkundig	-51.200	-51.200	-51.200	-51.200		
	Ondergrondse containers 2025		-187.300		-187.300		
	Ondergrondse containers 2026		-1.298.800			-1.298.800	
	Vervangen putten 2025		-99.500		-99.500		
	Vervangen putten 2026		-690.900			-690.900	
	Inrichting uitbreiding begraafplaats Vredehof	-512.500		-512.500			
	Nieuwe investeringen programma 8						
7	Gemalen, mechanisch		-75.600				-75.600
7	Gemalen, elektrisch		-342.700				-342.700

Ondergrondse containers 2027		-203.100				-203.100
Vervangen putten 2027		-108.700				-108.700
Investerings programma 8	-851.200	-3.352.400	-851.200	-489.100	-2.133.200	-730.100
Totaal investeringen	56.952.900	-24.246.500	56.952.900	9.111.200	10.126.300	5.009.000

Toelichting Investerings

1. *HOV Nieuwe Centrumhalte (CL 3)/HOV Burgemeester de Zeeuwstraat-Vondellaan uitvoering (CL 2)/HOV RK Voorbereiding totaal/HOV Populierenlaan-Burgemeester de Zeeuwstraat (CL1)*

Een deel van de investeringen in 2024 (de voorbereiding fase 1) zijn doorgeschoven naar 2025. De participatie, de besluitvorming en de Europese aanbesteding duurt bijna driekwart jaar langer dan gepland. Door deze vertraging schuiven ook andere fases (2 en 3) voor de HOV door. Bij de nieuwe planning is rekening gehouden met de participatie, de aanbesteding en het niet gelijktijdig uit kunnen voeren van de werkzaamheden met fase 1. Eerst moet fase 1 afgerond zijn voordat aan een volgende fase begonnen kan worden. Door de werkzaamheden zoveel mogelijk achter elkaar uit te voeren blijft Ridderkerk bereikbaar. Door deze planning vinden de investeringen vooral plaats in de 2e helft van 2025, met een doorloop naar 2026. De subsidie inkomsten schuiven hierdoor ook door.

2. *Verbeteren verkeersstructuur Centrum*

Naar aanleiding van het raadsbesluit van 13 juni 2024 zijn alle budgetten voor de investeringen voor de centrumring als één investeringsbudget verantwoord.

3. *Rehabilitatie wegen*

In het Beheerplan Wegen 2023-2027 - dat op 23 november 2023 in de raad is besproken - is aangegeven dat de benodigde investeringen voor rehabilitaties wegen (vervangingen) hoger zijn dan de vanaf 2025 in de begroting opgenomen € 952.000 per jaar. Dat heeft te maken met de leeftijdsopbouw van de verharding: in de jaren 60 is veel verharding aangelegd, welke de komende tijd aan vervanging toe is.

In het beheerplan is een globale raming van de investeringen opgenomen. Daarna zijn de benodigde investeringen exacter in beeld gebracht. Daarbij is rekening gehouden met het vervangen van de riolering zoals aangegeven in het Programma Stedelijk Water 2023-2027 (vastgesteld op 25 mei 2023). Deze werkzaamheden kunnen dan gecombineerd worden uitgevoerd in integrale projecten waarin de hele buitenruimte in een straat of wijk wordt opgeknapt. In de benodigde budgetten voor rehabilitaties wegen is rekening gehouden met de wensen op gebied van vergroening.

Door deze extra investeringen nemen de jaarlijkse afschrijvingslasten toe van € 71.900 in 2026 tot € 260.500 in 2029.

4. *Openbare verlichting*

Naast de inflatie zijn de budgetten van de openbare verlichting met € 146.000 verhoogd naar aanleiding van het raadsbesluit van 12 oktober 2023 om alle openbare verlichting in de periode 2024-2028 versneld van energiebesparende ledverlichting te voorzien.

5. *Drainage / suppletie gemalen*

Op basis van geactualiseerde meerjarenraming is de in de vorige begroting geraamde investering in 2025 doorgeschoven naar 2026 en zijn er in 2027 nieuwe uitgaven gepland.

6. *Dislocatie de Wingerd Nieuwbouw / renovatie de Klimop Centrum/De Regenboog (1960)/Jongeren centrum De Loods / Gooth/Jongeren centrum De Loods / Gooth Buitenruimte/Jongeren centrum De Loods / Gooth Inrichting/Jongeren centrum De Loods / Gooth Installaties*

De in de vorige begroting geraamde fasering van de uitgaven op deze investeringen bleek niet realistisch. Met het doorschuiven van de budgetten is dat nu aangepast.

7. *Gemalen, mechanisch/Gemalen, elektrisch/Gemalen, bouwkundig*

De budgetten voor de renovaties van de gemalen zijn aangepast op basis van voortschrijdend inzicht.

Overzicht investeringen direct ten laste van de voorziening riolering

Omschrijving	Uitgavenplanning			
	2025	2026	2027	2028

Riolering Bloemenbuurt	-500.000			
Riolering West-Centrum	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
Riolering Centrum-Rembrandtweg			-240.000	
Riolering Kerkepolder	-175.000			
Riolering Bolnes	-800.000	-400.000		-450.000
Riolering Slikkerveer		-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000
Riolering Rijsoord			-300.000	
Vervangen persleidingen			-92.000	
Riolering n.t.b. (ruimtelijke ontwikkeling, rioolrenovaties)	-275.000	-150.000	-10.000	-100.000
Totaal	-2.450.000	-2.450.000	-2.542.000	-2.450.000

Financiering

In onderstaand overzicht wordt de meerjarige ontwikkeling van de langlopende leningen weergegeven. De bedragen zijn de stand per 1 januari. Voor een nadere toelichting en de uit de leningen voortvloeiende aflossings- en rentebetalingverplichtingen wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Overzicht Langlopende leningen	2024	2025	2026	2027	2028
Stand leningen	49.583.300	107.033.300	111.383.300	114.133.300	109.333.300

Stand en verloop van de reserves

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserves	31.318.300	31.055.800	30.880.800	30.793.200	30.793.200
Onderhoudsreserves	9.436.000	8.935.100	8.434.200	7.779.100	7.124.000
Overige bestemmingsreserves	13.434.600	12.450.000	12.475.100	12.958.900	13.442.700
Afschrijvingsreserves	32.680.000	31.410.900	30.027.500	28.416.400	26.908.000
Subtotaal reserves	86.868.900	83.851.800	81.817.600	79.947.600	78.267.900
Storting/onttrekking resultaat voorgaand jaar		2.376.100	1.159.100	-4.941.900	-3.756.300
Totaal reserves	86.868.900	86.227.900	82.976.700	75.005.700	74.511.600

Toelichting

Algemene reserve

De boekwaarde per 1 januari 2024 is gelijk aan de boekwaarde van de jaarrekening 2023 per 31 december 2023.

Onderhoudsreserves

De mutaties in de onderhoudsreserves zijn gebaseerd op de ramingen voor (groot) onderhoud. Het doel van deze reserves is de pieken en dalen in het onderhoud te egaliseren.

Afschrijvingsreserves

Deze reserves hebben tot doel de afschrijvingen van investeringen op te vangen. Het jaarlijkse verloop van deze reserves volgt vanaf 1 januari 2021 de jaarlijkse afschrijvingslasten van de betreffende investeringen.

Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves worden of zijn in het leven geroepen om te worden bestemd voor een van tevoren bepaald doel.

In bijlage 2 is een specificatie opgenomen van de reserves.

Mutaties in de algemene reserve (eigen vermogen)

Stortingen in de algemene reserve

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, toevoeging degeneratievergoeding KPN/Delta glasvezelbekabeling		-489.300			
Totaal stortingen		-489.300			

Het totaal van de stortingen Begroting 2024 na wijziging is exclusief de stortingen ingevolge het besluit bij de rekening 2023

Onttrekkingen uit de algemene reserve

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1e TR 24 Onttrekking voor de vorming van een reserve Gebiedsfonds rivieroever	3.355.300				
Dekking incidentele lasten collegeprogramma 2022-2026 (progr. 3), Uitvoeringsnota mobiliteit Slikkerveer	50.000				
2e TR 23 Doorgeschoven dekking ontbrekende schakels wandelpad - en fietsroutes	75.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking ontbrekende schakels fietsnetwerk	75.000				
2e TR 23 Doorgeschoven dekking maatregelen mobiliteitsagenda Dutch Fresh Port (DFP)	50.000				
2e TR 23 Doorgeschoven dekking quick scan 2 richtingen fietspad Populierenlaan	20.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking geluidreducerend asfalt Rotterdamseweg, Waterschap Hollandse Delta	102.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking aanleg plateau Roggestraat - Tarwestraat	24.500				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking onderzoek sluipverkeer Rijsoord	35.500				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking onderzoek oeverconstructies Park Maasdonck	233.100				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking uitwerking mobiliteitsplan	176.600				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking herschrijven oude module parkeren	50.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking herstel schade constructie viaduct Ringdijk	75.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking plaatsen extra afvalbakken voor hondenpoep	6.200				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking onderzoek 2e opstapplaats waterbus Bolnes	50.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking voorziening Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	48.500				
1e TR 24 Onttrekking voor vorming van de reserve oeverconstructies Park Maasdonck	1.490.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking tijdelijke huisvesting en uitvoeringskosten De Noord	508.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking taallessen aan Oekraïners	25.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking nota onderwijs	50.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking opstellen cultuurnota	20.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking nota Sport en Spelen	30.000				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking onderzoek wegnemen drempels voor sport voor 5 - 18-jarigen	40.000				
2e TR 23 Dekking onderzoek omheind honden- losloopegebied	50.000				
2e TR 23 Dekking dijkervisie	20.000				
2e TR 23 Dekking visie op agrarische gronden	50.000				
2e TR 23 Dekking Moluks monument	50.000				
2e TR 23 Dekking sanering grond gebiedsontwikkeling rivier de Noord	280.000				
Dekking incidentele lasten collegeprogramma 2022-2026 (progr. 6), gebiedsvisie de Gorzen, inclusief gemeentewerf	75.000				
1e TR 23 Dekking huisvesting, inrichting, ICT, verbouwkosten en projectleiding Leerwerkbedrijf	172.500				
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking wegwerken wachlijsten uitvoeringsmaatregelen GR Jeugdhulp Rijnmond	267.100				

1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking onvoorziene kosten jong vermogen	11.400					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking pilot gezonde voeding op school	40.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking opstellen beheerplan begraven	15.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking sensor luchtkwaliteit en programma Geluid & Lucht	26.100					
2e TR 23 Dekking onderzoek aanleg getijdenpark Werfkade	25.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking transformatie Centrum - Oost, plan MER en gebiedsvisie	275.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking uitagenda en inzet dorpsmarketing, evenementen kalender	64.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking restant onderzoek bestemming Museumschool Rijsord	25.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking Wmo huishoudelijke hulp ZIN	200.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking nota communicatie, nieuwe huisstijl	17.000					
1e TR 24 Doorgeschoven prestatie, dekking frictiekostenbudget BedrijfsvoeringsPartner	347.600					
Dekking afbouw dividendinkomsten in 8 jaar	350.000	262.500	175.000	87.500	0	
Totaal onttrekkingen	8.950.400	262.500	175.000	87.500	0	0

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo mutaties algemene reserve	8.461.100	262.500	175.000	87.500	0

Mutaties in de reserves per programma

Stortingen Naam reserve	Begroting		Meerjarenraming		
	2024 na wijziging	2025	2026	2027	2028
Groot onderhoud gebouwen	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Totaal Programma 1	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Algemene reserve	-489.300				
Baggeren haven	-32.700	-32.700	-32.700	-32.700	-32.700
Onderhoud verhardingen	-1.721.700	-1.721.700	-1.721.700	-1.721.700	-1.721.700
Oeverconstructies park Maasdonck	-1.490.000				
Gebiedsfonds rivieroevers	-3.355.300				
AFSCHRR Geluidswal Drievliet					
AFSCHRR Bereikbaarheid Reijerpark					
Totaal Programma 3	-7.089.000	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400	-1.754.400
Afschrijvingsreserve nieuwbouw Gemini 2018	-3.844.800				
Afschrijvingsreserve uitbreiding Gemini 2023	-8.400.000				
Totaal Programma 5	-12.244.800	0	0	0	0
Beeldende kunst	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Groot onderhoud sportaccommodaties	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Werken vanuit ecologie					
Groenvisie	-8.700				
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw bouwkundig	-917.000				
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw installaties	-417.000				
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw inrichting	-50.000				
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini bouwkundig	-1.930.200				
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini installaties	-564.000				
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini inrichting	-162.000				
Totaal Programma 6	-4.303.900	-255.000	-255.000	-255.000	-255.000
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth	-4.815.000				
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth buiten	-300.000				
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth inrichting	-100.000				
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth installaties	-1.000.000				
Totaal programma 7	-6.215.000	0	0	0	0
Nieuw Reijerwaard	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800

Totaal programma 9	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800	-478.800
Groot onderhoud gebouwen	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Totaal buiten de programma 's	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600	-463.600
Totaal stortingen	-30.843.600	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300

Het totaal van de stortingen Begroting 2024 na wijziging is exclusief de stortingen ingevolge het besluit bij de rekening 2023

Onttrekkingen Naam reserve	Begroting		Meerjarenraming		
	2024 na wijziging	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	5.916.700				
Baggeren haven	50.000				
Onderhoud verhardingen	1.911.500	1.911.500	1.911.500	2.065.700	2.065.700
Oeverconstructies park Maasdonck	1.030.000	280.000	180.000		
Afschrijvingsreserve Parkeergarage gemeentehuis	59.000	58.800	59.500	60.200	61.000
Afschrijvingsreserve Fietsroute Molensteeg - St. Jorisstr.	2.900	2.900	2.900	2.900	2.900
Afschrijvingsreserve Snelfietsroute F15	4.900	4.900	4.900	4.900	4.900
Afschrijvingsreserve Geluidswal Drievliet	15.300	15.000	15.000	15.000	15.000
Afschrijvingsreserve Geluidsscherm West A15/A16	52.300	55.100	55.100	55.100	55.100
Afschrijvingsreserve Bereikbaarheid Reijerpark	19.300	19.300	19.300	19.300	19.300
Totaal Programma 3	9.061.900	2.347.500	2.248.200	2.223.100	2.223.900
Algemene reserve	583.000				
Integraal accommodatieplan	258.700				
Afschrijvingsreserve Nieuwbouw Gemini 2018	98.600	98.600	98.600	98.600	98.600
Afschrijvingsreserve Uitbreiding Gemini 2023			210.000	210.000	210.000
Totaal Programma 5	940.300	98.600	308.600	308.600	308.600
Algemene reserve	615.000				
Groot onderhoud sportaccommodaties	309.600	309.600	309.600	309.600	309.600
Integraal accommodatieplan	448.000				
Werken vanuit ecologie	263.700	232.000	231.900		
Groenvisie	380.500				
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw bouwkundig			22.900	22.900	22.900
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw installaties			27.800	27.800	27.800
Afschrijvingsreserve Muziekschool COM-gebouw inrichting			5.000	5.000	5.000
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini bouwkundig	49.500	49.500	49.500	49.500	49.500
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini installaties	40.300	40.300	40.300	40.300	40.300
Afschrijvingsreserve Bouw sportzaal Gemini inrichting	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
Totaal Programma 6	2.115.100	639.900	695.500	463.600	463.600
Algemene reserve	451.000				
Innovatiefonds sociaal domein	729.000	246.000			
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth				240.800	240.800
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth buiten				15.000	15.000
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth inrichting				10.000	10.000
Afschrijvingsreserve jongeren centrum de Loods/Gooth installaties				66.700	66.700
Totaal Programma 7	1.180.000	246.000	0	332.500	332.500
Algemene reserve	81.100				
Bestemming afvalstoffenheffing		615.700			
Bodemonderzoek Wooncompas	58.200				
Klimaatgelden	62.000				
Afschrijvingsreserve Perm. Lucht- geluidmeetpunt Nw Reijerwaard	10.600	10.600	10.600	10.600	10.600
Totaal Programma 8	211.900	626.300	10.600	10.600	10.600
Algemene reserve	300.000				
Afschrijvingsreserve Uitvoering Waalvisie	23.800	23.800	23.800	23.800	23.800
Afbouw dekking grondexploitaties	142.100	94.700	46.800		
Afschrijvingsreserve Kapitaallasten herwaardering	37.200	37.200	37.200	37.200	23.800
Afschrijvingsreserve Uitbreiding Vredehof	33.300	33.300			
Afschrijvingsreserve Begraafplaats Vredehof	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Afschrijvingsreserve Rouwcentrum	15.300	15.300	15.300		
Afschrijvingsreserve Herbouw de Piramide	12.100	12.100	12.100	12.100	12.100
Afschrijvingsreserve Bouw Ds. Kerstenschool	14.700	14.700	14.700	14.700	14.700

Afschrijvingsreserve Kunstgrasveld Rijsoord	5.800	5.700			
Afschrijvingsreserve Bouw Voorn 10 - wijkactiviteitencentrum Drievliet	11.200	11.200	11.200	11.200	11.200
Afschrijvingsreserve Jongeren centrum PC Hooftstraat	71.500	71.500	48.400	48.400	48.400
Afschrijvingsreserve Blok- en buurtspeelruimtes	7.400				
Afschrijvingsreserve Uitbreiding Farelcollege	7.400	7.500	7.500	7.400	7.400
Totaal programma 9	688.800	334.000	224.000	161.800	148.400
Algemene reserve	1.003.600	262.500	175.000	87.500	
Groot onderhoud gebouwen	796.300	796.300	796.300	796.300	796.300
Afschrijvingsreserve Toekomstige investeringen	22.500.000				
Afschrijvingsreserve Overrente	776.700	666.300	576.300	486.200	396.100
Totaal buiten de programma 's	25.076.600	1.725.100	1.547.600	1.370.000	1.192.400
Groot onderhoud gebouwen					
Totaal onttrekkingen	39.274.600	6.017.400	5.034.500	4.870.200	4.680.000

Het totaal van de onttrekkingen Begroting 2024 na wijziging is exclusief de vrijval ingevolge het besluit bij de rekening 2023

Stand en verloop van de voorzieningen

Omschrijving	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Verplichtingen, verliezen en risico's	3.600.700	3.822.100	4.075.000	4.327.900	4.580.800
Middelen derden met bestedingsverplichting	10.392.300	9.557.400	8.889.000	8.274.500	7.969.300
Totaal voorzieningen	13.993.000	13.379.500	12.964.000	12.602.400	12.550.100

Toelichting

Verplichtingen, verliezen en risico's

Dit betreft onder andere de voorziening voor wethouderspensioenen en wachtgelden wethouders en de voorzieningen voor RVU en verlofsparen.

Middelen van derden met een bestedingsverplichting

Onder de bestedingsverplichtingen vallen de voorziening onderhoud graven en de voorziening bekleemde middelen lijkbezorging, afvalstoffen- en rioolheffing.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
0.1:Bestuur					
Lasten	-3.408.500	-3.824.200	-3.902.500	-3.876.100	-3.874.700
Baten	28.700	29.400	29.400	29.400	29.400
Saldo - Lasten en baten	-3.379.800	-3.794.800	-3.873.100	-3.846.700	-3.845.300
Totaal 0.1:Bestuur	-3.379.800	-3.794.800	-3.873.100	-3.846.700	-3.845.300
0.2:Burgerzaken					
Lasten	-1.938.900	-1.789.500	-2.019.600	-2.040.900	-1.984.200
Baten	970.100	1.121.700	1.121.700	1.121.700	1.121.700
Saldo - Lasten en baten	-968.800	-667.800	-897.900	-919.200	-862.500
Totaal 0.2:Burgerzaken	-968.800	-667.800	-897.900	-919.200	-862.500
0.3:Beheer overige gebouwen en gronden					
Lasten	-2.064.500	-2.013.800	-2.012.300	-1.985.700	-1.984.700
Baten	691.800	707.900	707.900	707.900	707.900
Saldo - Lasten en baten	-1.372.700	-1.305.900	-1.304.400	-1.277.800	-1.276.800
Totaal 0.3:Beheer overige gebouwen en gronden	-1.372.700	-1.305.900	-1.304.400	-1.277.800	-1.276.800
0.4:Overhead					
Lasten	-23.205.400	-23.035.700	-22.971.600	-23.013.300	-23.002.300
Baten	291.400	355.300	355.300	355.300	355.300
Saldo - Lasten en baten	-22.914.000	-22.680.400	-22.616.300	-22.658.000	-22.647.000

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal 0.4:Overhead	-22.914.000	-22.680.400	-22.616.300	-22.658.000	-22.647.000
0.5:Treasury					
Lasten	-446.000	-711.500	30.800	37.300	50.500
Baten	927.600	767.700	764.800	761.600	758.200
Saldo - Lasten en baten	481.600	56.200	795.600	798.900	808.700
Totaal 0.5:Treasury	481.600	56.200	795.600	798.900	808.700
0.61:OZB woningen					
Lasten	-111.000	-100.600	-100.500	-100.800	-100.800
Baten	6.748.700	6.954.700	7.032.000	7.092.600	7.166.200
Saldo - Lasten en baten	6.637.700	6.854.100	6.931.500	6.991.800	7.065.400
Totaal 0.61:OZB woningen	6.637.700	6.854.100	6.931.500	6.991.800	7.065.400
0.62:OZB niet-woningen					
Lasten	-36.400	-31.700	-31.600	-31.800	-31.800
Baten	7.071.100	7.962.400	8.298.400	8.423.600	8.548.700
Saldo - Lasten en baten	7.034.700	7.930.700	8.266.800	8.391.800	8.516.900
Totaal 0.62:OZB niet-woningen	7.034.700	7.930.700	8.266.800	8.391.800	8.516.900
0.63:Parkeerbelasting					
Baten	357.200	357.200	357.200	357.200	357.200
Saldo - Lasten en baten	357.200	357.200	357.200	357.200	357.200
Totaal 0.63:Parkeerbelasting	357.200	357.200	357.200	357.200	357.200
0.64:Belastingen overig					
Lasten	-1.404.700	-1.257.400	-1.257.000	-1.259.100	-1.259.100
Baten	81.400	83.400	83.400	83.400	83.400
Saldo - Lasten en baten	-1.323.300	-1.174.000	-1.173.600	-1.175.700	-1.175.700
Totaal 0.64:Belastingen overig	-1.323.300	-1.174.000	-1.173.600	-1.175.700	-1.175.700
0.7:Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds					
Baten	97.094.000	102.649.000	97.938.000	99.398.000	100.791.000
Saldo - Lasten en baten	97.094.000	102.649.000	97.938.000	99.398.000	100.791.000
Totaal 0.7:Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	97.094.000	102.649.000	97.938.000	99.398.000	100.791.000
0.8:Overige baten en lasten					
Lasten	-6.502.800	-985.000	-1.305.000	-1.305.000	-1.305.000
Baten	7.600.600	963.800	835.300	751.600	797.900
Saldo - Lasten en baten	1.097.800	-21.200	-469.700	-553.400	-507.100
Totaal 0.8:Overige baten en lasten	1.097.800	-21.200	-469.700	-553.400	-507.100
0.9:Vennootschapsbelasting (VpB)					
Lasten	-74.900	-76.800	-76.800	-76.800	-76.800
Saldo - Lasten en baten	-74.900	-76.800	-76.800	-76.800	-76.800
Totaal 0.9:Vennootschapsbelasting (VpB)	-74.900	-76.800	-76.800	-76.800	-76.800
0.10:Mutaties reserves					
Stortingen	-30.843.600	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300	-3.000.300
Onttrekkingen	39.274.600	6.017.400	5.034.500	4.870.200	4.680.000
Saldo - Reserves	8.431.000	3.017.100	2.034.200	1.869.900	1.679.700
Totaal 0.10:Mutaties reserves	8.431.000	3.017.100	2.034.200	1.869.900	1.679.700
0.11:Resultaat van de rekening van baten en lasten					
Lasten	-217.000	-205.900	-205.900	-205.900	-205.900

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	-2.159.100	-953.200	5.147.800	3.962.200	2.701.200
Saldo - Lasten en baten	-2.376.100	-1.159.100	4.941.900	3.756.300	2.495.300
Totaal 0.11:Resultaat van de rekening van baten en lasten	-2.376.100	-1.159.100	4.941.900	3.756.300	2.495.300
1.1:Crisisbeheersing en brandweer					
Lasten	-3.542.100	-4.031.000	-4.277.400	-4.276.800	-4.276.100
Baten	206.500	211.700	211.700	211.700	211.700
Saldo - Lasten en baten	-3.335.600	-3.819.300	-4.065.700	-4.065.100	-4.064.400
Totaal 1.1:Crisisbeheersing en brandweer	-3.335.600	-3.819.300	-4.065.700	-4.065.100	-4.064.400
1.2:Openbare orde en veiligheid					
Lasten	-2.431.100	-2.419.700	-2.427.000	-2.436.100	-2.415.900
Baten	35.100	58.700	58.700	58.700	58.700
Saldo - Lasten en baten	-2.396.000	-2.361.000	-2.368.300	-2.377.400	-2.357.200
Totaal 1.2:Openbare orde en veiligheid	-2.396.000	-2.361.000	-2.368.300	-2.377.400	-2.357.200
2.1:Verkeer en vervoer					
Lasten	-11.407.400	-10.499.500	-11.661.400	-11.955.900	-12.052.400
Baten	1.487.500	324.600	324.600	324.600	324.600
Saldo - Lasten en baten	-9.919.900	-10.174.900	-11.336.800	-11.631.300	-11.727.800
Totaal 2.1:Verkeer en vervoer	-9.919.900	-10.174.900	-11.336.800	-11.631.300	-11.727.800
2.2:Parkeren					
Lasten	-233.400	-221.600	-273.300	-268.300	-266.600
Saldo - Lasten en baten	-233.400	-221.600	-273.300	-268.300	-266.600
Totaal 2.2:Parkeren	-233.400	-221.600	-273.300	-268.300	-266.600
2.3:Recreatieve havens					
Lasten	-39.000	-38.600	-38.600	-38.700	-38.700
Saldo - Lasten en baten	-39.000	-38.600	-38.600	-38.700	-38.700
Totaal 2.3:Recreatieve havens	-39.000	-38.600	-38.600	-38.700	-38.700
2.4:Economische havens en waterwegen					
Lasten	-986.500	-924.000	-927.400	-932.700	-937.900
Baten	204.800	209.900	209.900	209.900	209.900
Saldo - Lasten en baten	-781.700	-714.100	-717.500	-722.800	-728.000
Totaal 2.4:Economische havens en waterwegen	-781.700	-714.100	-717.500	-722.800	-728.000
2.5:Openbaar vervoer					
Lasten	-1.019.600	-858.200	-874.200	-916.900	-941.500
Baten	168.700	179.200	155.600	163.300	163.300
Saldo - Lasten en baten	-850.900	-679.000	-718.600	-753.600	-778.200
Totaal 2.5:Openbaar vervoer	-850.900	-679.000	-718.600	-753.600	-778.200
3.1:Economische ontwikkeling					
Lasten	-567.600	-523.300	-523.300	-523.400	-523.400
Baten	206.400	211.600	211.600	211.600	211.600
Saldo - Lasten en baten	-361.200	-311.700	-311.700	-311.800	-311.800
Totaal 3.1:Economische ontwikkeling	-361.200	-311.700	-311.700	-311.800	-311.800
3.2:Fysieke bedrijfsinfrastructuur					
Lasten	-355.500	-356.600	-356.600	-356.600	-356.600
Saldo - Lasten en baten	-355.500	-356.600	-356.600	-356.600	-356.600
Totaal 3.2:Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-355.500	-356.600	-356.600	-356.600	-356.600

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
3.3:Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen					
Lasten	-48.800	-49.500	-49.500	-49.600	-49.600
Baten	275.400	248.200	248.200	248.200	248.200
Saldo - Lasten en baten	226.600	198.700	198.700	198.600	198.600
Totaal 3.3:Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	226.600	198.700	198.700	198.600	198.600
3.4:Economische promotie					
Lasten	-17.100	-21.900	-21.900	-21.900	-21.900
Saldo - Lasten en baten	-17.100	-21.900	-21.900	-21.900	-21.900
Totaal 3.4:Economische promotie	-17.100	-21.900	-21.900	-21.900	-21.900
4.1:Openbaar basisonderwijs					
Lasten	-181.500	-128.900	-128.900	-129.000	-129.000
Saldo - Lasten en baten	-181.500	-128.900	-128.900	-129.000	-129.000
Totaal 4.1:Openbaar basisonderwijs	-181.500	-128.900	-128.900	-129.000	-129.000
4.2:Onderwijshuisvesting					
Lasten	-3.566.000	-2.788.400	-3.821.700	-3.384.700	-3.473.500
Baten	10.300	35.200	85.900	85.500	85.500
Saldo - Lasten en baten	-3.555.700	-2.753.200	-3.735.800	-3.299.200	-3.388.000
Totaal 4.2:Onderwijshuisvesting	-3.555.700	-2.753.200	-3.735.800	-3.299.200	-3.388.000
4.3:Onderwijsbeleid en leerlingenzaken					
Lasten	-2.715.200	-2.684.100	-2.684.100	-2.684.400	-2.684.400
Baten	578.300	580.600	580.600	580.600	580.600
Saldo - Lasten en baten	-2.136.900	-2.103.500	-2.103.500	-2.103.800	-2.103.800
Totaal 4.3:Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.136.900	-2.103.500	-2.103.500	-2.103.800	-2.103.800
5.1:Sportbeleid en activering					
Lasten	-1.357.900	-1.300.500	-1.291.400	-1.267.000	-1.267.000
Baten	320.900	320.900	302.000	0	0
Saldo - Lasten en baten	-1.037.000	-979.600	-989.400	-1.267.000	-1.267.000
Totaal 5.1:Sportbeleid en activering	-1.037.000	-979.600	-989.400	-1.267.000	-1.267.000
5.2:Sportaccommodaties					
Lasten	-4.837.200	-4.460.600	-4.624.100	-4.581.600	-4.558.700
Baten	1.502.600	1.540.300	1.540.300	1.540.300	1.540.300
Saldo - Lasten en baten	-3.334.600	-2.920.300	-3.083.800	-3.041.300	-3.018.400
Totaal 5.2:Sportaccommodaties	-3.334.600	-2.920.300	-3.083.800	-3.041.300	-3.018.400
5.3:Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					
Lasten	-1.189.600	-1.215.300	-1.258.800	-1.258.600	-1.257.900
Saldo - Lasten en baten	-1.189.600	-1.215.300	-1.258.800	-1.258.600	-1.257.900
Totaal 5.3:Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.189.600	-1.215.300	-1.258.800	-1.258.600	-1.257.900
5.4:Musea					
Lasten	-374.300	-203.800	-203.500	-203.300	-203.100
Saldo - Lasten en baten	-374.300	-203.800	-203.500	-203.300	-203.100
Totaal 5.4:Musea	-374.300	-203.800	-203.500	-203.300	-203.100
5.5:Cultureel erfgoed					
Lasten	-97.600	-114.700	-114.700	-114.700	-114.700

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	16.000	16.400	16.400	16.400	16.400
Saldo - Lasten en baten	-81.600	-98.300	-98.300	-98.300	-98.300
Totaal 5.5:Cultureel erfgoed	-81.600	-98.300	-98.300	-98.300	-98.300
5.6:Media					
Lasten	-1.319.200	-1.356.500	-1.356.500	-1.356.400	-1.356.400
Baten	77.000	78.900	78.900	78.900	78.900
Saldo - Lasten en baten	-1.242.200	-1.277.600	-1.277.600	-1.277.500	-1.277.500
Totaal 5.6:Media	-1.242.200	-1.277.600	-1.277.600	-1.277.500	-1.277.500
5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Lasten	-7.554.000	-7.375.500	-7.374.400	-7.269.000	-7.199.700
Baten	16.700	17.100	17.100	17.100	17.100
Saldo - Lasten en baten	-7.537.300	-7.358.400	-7.357.300	-7.251.900	-7.182.600
Totaal 5.7:Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.537.300	-7.358.400	-7.357.300	-7.251.900	-7.182.600
6.1:Samenkracht en burgerparticipatie					
Lasten	-8.120.300	-6.036.100	-5.798.500	-6.020.800	-6.017.500
Baten	3.473.300	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-4.647.000	-6.036.100	-5.798.500	-6.020.800	-6.017.500
Totaal 6.1:Samenkracht en burgerparticipatie	-4.647.000	-6.036.100	-5.798.500	-6.020.800	-6.017.500
6.2:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen					
Lasten	-4.990.300	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-4.990.300	0	0	0	0
Totaal 6.2:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-4.990.300	0	0	0	0
6.21:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO					
Lasten	0	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
Saldo - Lasten en baten	0	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
Totaal 6.21:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	-79.000	-79.000	-79.000	-79.000
6.22:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd					
Lasten	0	-417.300	-417.300	-417.300	-417.300
Saldo - Lasten en baten	0	-417.300	-417.300	-417.300	-417.300
Totaal 6.22:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-417.300	-417.300	-417.300	-417.300
6.23:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal					
Lasten	0	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400
Baten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	0	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400
Totaal 6.23:Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400	-4.986.400
6.3:Inkomensregelingen					
Lasten	-20.319.700	-20.078.600	-19.978.600	-19.978.600	-19.978.600
Baten	16.090.300	15.937.100	15.937.100	15.937.100	15.937.100
Saldo - Lasten en baten	-4.229.400	-4.141.500	-4.041.500	-4.041.500	-4.041.500
Totaal 6.3:Inkomensregelingen	-4.229.400	-4.141.500	-4.041.500	-4.041.500	-4.041.500

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.4:WSW en Beschut werk					
Lasten	-424.200	-436.500	-436.500	-436.500	-436.500
Saldo - Lasten en baten	-424.200	-436.500	-436.500	-436.500	-436.500
Totaal 6.4:WSW en Beschut werk	-424.200	-436.500	-436.500	-436.500	-436.500
6.5:Arbeidsparticipatie					
Lasten	-1.681.800	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200
Saldo - Lasten en baten	-1.681.800	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200
Totaal 6.5:Arbeidsparticipatie	-1.681.800	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200	-1.530.200
6.6:Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
Lasten	-2.910.500	0	0	0	0
Baten	554.000	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-2.356.500	0	0	0	0
Totaal 6.6:Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.356.500	0	0	0	0
6.60:Hulpmiddelen en diensten (WMO)					
Lasten	0	-2.949.600	-2.949.600	-2.949.600	-2.949.600
Baten	0	116.400	116.400	116.400	116.400
Saldo - Lasten en baten	0	-2.833.200	-2.833.200	-2.833.200	-2.833.200
Totaal 6.60:Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	-2.833.200	-2.833.200	-2.833.200	-2.833.200
6.71A:Huishoudelijke hulp (WMO)					
Lasten	-6.764.500	0	0	0	0
Baten	31.300	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-6.733.200	0	0	0	0
Totaal 6.71A:Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.733.200	0	0	0	0
6.71B:Begeleiding (WMO)					
Lasten	-2.497.500	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-2.497.500	0	0	0	0
Totaal 6.71B:Begeleiding (WMO)	-2.497.500	0	0	0	0
6.71C:Dagbesteding (WMO)					
Lasten	-1.084.500	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-1.084.500	0	0	0	0
Totaal 6.71C:Dagbesteding (WMO)	-1.084.500	0	0	0	0
6.71D:Overige maatwerkarrangementen (WMO)					
Lasten	-548.900	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-548.900	0	0	0	0
Totaal 6.71D:Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-548.900	0	0	0	0
6.711:Huishoudelijke hulp (WMO)					
Lasten	0	-6.949.500	-6.936.200	-6.930.000	-6.930.000
Baten	0	184.300	827.000	819.800	819.800
Saldo - Lasten en baten	0	-6.765.200	-6.109.200	-6.110.200	-6.110.200
Totaal 6.711:Huishoudelijke hulp (WMO)	0	-6.765.200	-6.109.200	-6.110.200	-6.110.200
6.712:Begeleiding (WMO)					
Lasten	0	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo - Lasten en baten	0	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500
Totaal 6.712:Begeleiding (WMO)	0	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500	-2.518.500
6.713:Dagbesteding (WMO)					
Lasten	0	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200
Saldo - Lasten en baten	0	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200
Totaal 6.713:Dagbesteding (WMO)	0	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200	-1.070.200
6.714:Overige maatwerkarrangementen (WMO)					
Lasten	0	-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
Saldo - Lasten en baten	0	-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
Totaal 6.714:Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
6.72A:Jeugdzorg begeleiding					
Lasten	-1.268.700	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-1.268.700	0	0	0	0
Totaal 6.72A:Jeugdzorg begeleiding	-1.268.700	0	0	0	0
6.72B:Jeugdzorg behandeling					
Lasten	-4.743.100	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-4.743.100	0	0	0	0
Totaal 6.72B:Jeugdzorg behandeling	-4.743.100	0	0	0	0
6.72C:Jeugdhulp dagbesteding					
Lasten	-1.625.900	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-1.625.900	0	0	0	0
Totaal 6.72C:Jeugdhulp dagbesteding	-1.625.900	0	0	0	0
6.72D:Jeugdhulp zonder verblijf overig					
Lasten	-646.500	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-646.500	0	0	0	0
Totaal 6.72D:Jeugdhulp zonder verblijf overig	-646.500	0	0	0	0
6.73A:Pleegzorg					
Lasten	-569.400	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-569.400	0	0	0	0
Totaal 6.73A:Pleegzorg	-569.400	0	0	0	0
6.73B:Gezinsgericht					
Lasten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	0	0	0	0	0
Totaal 6.73B:Gezinsgericht	0	0	0	0	0
6.73C:Jeugdhulp met verblijf overig					
Lasten	-3.757.100	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-3.757.100	0	0	0	0
Totaal 6.73C:Jeugdhulp met verblijf overig	-3.757.100	0	0	0	0
6.74A:Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf					
Lasten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	0	0	0	0	0

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal 6.74A:Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0
6.74B:Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf					
Lasten	-813.400	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-813.400	0	0	0	0
Totaal 6.74B:Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-813.400	0	0	0	0
6.74C:Gesloten plaatsing					
Lasten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	0	0	0	0	0
Totaal 6.74C:Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0
6.751:Jeugdhulp ambulante lokaal					
Lasten	0	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200
Saldo - Lasten en baten	0	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200
Totaal 6.751:Jeugdhulp ambulante lokaal	0	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200	-3.797.200
6.752:Jeugdhulp ambulante regionaal					
Lasten	0	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500
Saldo - Lasten en baten	0	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500
Totaal 6.752:Jeugdhulp ambulante regionaal	0	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500	-3.540.500
6.753:Jeugdhulp ambulante landelijk					
Lasten	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
Saldo - Lasten en baten	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
Totaal 6.753:Jeugdhulp ambulante landelijk	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
6.761:Jeugdhulp met verblijf lokaal					
Lasten	0	-989.100	-989.100	-989.100	-989.100
Saldo - Lasten en baten	0	-989.100	-989.100	-989.100	-989.100
Totaal 6.761:Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-989.100	-989.100	-989.100	-989.100
6.762:Jeugdhulp met verblijf regionaal					
Lasten	0	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500
Saldo - Lasten en baten	0	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500
Totaal 6.762:Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500	-4.913.500
6.763:Jeugdhulp met verblijf landelijk					
Lasten	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
Saldo - Lasten en baten	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
Totaal 6.763:Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-223.100	-223.100	-223.100	-223.100
6.791:PGB WMO					
Lasten	0	-638.000	-638.000	-638.000	-638.000
Baten	0	16.200	16.200	16.200	16.200
Saldo - Lasten en baten	0	-621.800	-621.800	-621.800	-621.800
Totaal 6.791:PGB WMO	0	-621.800	-621.800	-621.800	-621.800
6.792:PGB Jeugd					
Lasten	0	-467.700	-467.700	-467.700	-467.700
Saldo - Lasten en baten	0	-467.700	-467.700	-467.700	-467.700
Totaal 6.792:PGB Jeugd	0	-467.700	-467.700	-467.700	-467.700

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.81A:Beschermd wonen (WMO)					
Lasten	-33.500	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-33.500	0	0	0	0
Totaal 6.81A:Beschermd wonen (WMO)	-33.500	0	0	0	0
6.81B:Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)					
Lasten	-113.500	0	0	0	0
Baten	37.200	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-76.300	0	0	0	0
Totaal 6.81B:Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-76.300	0	0	0	0
6.811:Beschermd Wonen (WMO)					
Lasten	0	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000
Saldo - Lasten en baten	0	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000
Totaal 6.811:Beschermd Wonen (WMO)	0	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000
6.812:Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)					
Lasten	0	-116.000	-116.000	-116.000	-116.000
Baten	0	38.100	38.100	38.100	38.100
Saldo - Lasten en baten	0	-77.900	-77.900	-77.900	-77.900
Totaal 6.812:Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	0	-77.900	-77.900	-77.900	-77.900
6.82A:Jeugdbescherming					
Lasten	-2.165.400	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	-2.165.400	0	0	0	0
Totaal 6.82A:Jeugdbescherming	-2.165.400	0	0	0	0
6.82B:Jeugdreclassering					
Lasten	0	0	0	0	0
Saldo - Lasten en baten	0	0	0	0	0
Totaal 6.82B:Jeugdreclassering	0	0	0	0	0
6.821:Jeugdbescherming					
Lasten	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
Saldo - Lasten en baten	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
Totaal 6.821:Jeugdbescherming	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
6.822:Jeugdreclassering					
Lasten	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
Saldo - Lasten en baten	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
Totaal 6.822:Jeugdreclassering	0	-782.000	-782.000	-782.000	-782.000
6.92:Coördinatie en beleid Jeugd					
Lasten	0	-203.300	-203.300	-203.300	-203.300
Saldo - Lasten en baten	0	-203.300	-203.300	-203.300	-203.300
Totaal 6.92:Coördinatie en beleid Jeugd	0	-203.300	-203.300	-203.300	-203.300
7.1:Volksgezondheid					
Lasten	-3.205.900	-3.329.100	-3.155.900	-2.722.200	-2.722.100
Baten	606.700	606.700	433.600	0	0
Saldo - Lasten en baten	-2.599.200	-2.722.400	-2.722.300	-2.722.200	-2.722.100
Totaal 7.1:Volksgezondheid	-2.599.200	-2.722.400	-2.722.300	-2.722.200	-2.722.100

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
7.2:Riolering					
Lasten	-5.074.000	-5.062.500	-5.054.100	-5.134.600	-5.037.900
Baten	6.282.200	6.205.900	6.197.500	6.297.400	6.181.400
Saldo - Lasten en baten	1.208.200	1.143.400	1.143.400	1.162.800	1.143.500
Totaal 7.2:Riolering	1.208.200	1.143.400	1.143.400	1.162.800	1.143.500
7.3:Afval					
Lasten	-6.547.700	-6.927.700	-6.919.400	-6.928.000	-7.051.400
Baten	7.603.400	7.814.500	8.421.400	8.432.000	8.578.100
Saldo - Lasten en baten	1.055.700	886.800	1.502.000	1.504.000	1.526.700
Totaal 7.3:Afval	1.055.700	886.800	1.502.000	1.504.000	1.526.700
7.4:Milieubeheer					
Lasten	-2.689.800	-2.392.700	-2.360.900	-2.360.800	-1.644.000
Baten	878.700	908.500	908.500	908.500	5.000
Saldo - Lasten en baten	-1.811.100	-1.484.200	-1.452.400	-1.452.300	-1.639.000
Totaal 7.4:Milieubeheer	-1.811.100	-1.484.200	-1.452.400	-1.452.300	-1.639.000
7.5:Begraafplaatsen en crematoria					
Lasten	-1.967.600	-2.041.300	-2.029.800	-2.003.400	-1.993.700
Baten	1.473.100	1.704.200	1.706.500	1.708.900	1.711.200
Saldo - Lasten en baten	-494.500	-337.100	-323.300	-294.500	-282.500
Totaal 7.5:Begraafplaatsen en crematoria	-494.500	-337.100	-323.300	-294.500	-282.500
8.1:Ruimte en leefomgeving					
Lasten	-2.565.500	-2.208.000	-2.023.900	-2.022.900	-2.022.900
Baten	109.800	112.600	112.600	112.600	112.600
Saldo - Lasten en baten	-2.455.700	-2.095.400	-1.911.300	-1.910.300	-1.910.300
Totaal 8.1:Ruimte en leefomgeving	-2.455.700	-2.095.400	-1.911.300	-1.910.300	-1.910.300
8.2:Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)					
Lasten	-1.888.300	-383.300	-383.300	-383.300	-383.200
Baten	1.769.300	336.300	336.300	336.300	336.300
Saldo - Lasten en baten	-119.000	-47.000	-47.000	-47.000	-46.900
Totaal 8.2:Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-119.000	-47.000	-47.000	-47.000	-46.900
8.3:Wonen en bouwen					
Lasten	-1.137.600	-1.138.000	-1.137.400	-1.136.800	-1.136.300
Baten	1.255.800	955.300	955.300	955.300	955.300
Saldo - Lasten en baten	118.200	-182.700	-182.100	-181.500	-181.000
Totaal 8.3:Wonen en bouwen	118.200	-182.700	-182.100	-181.500	-181.000

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzicht te verstrekken subsidies

De subsidiebedragen zijn voor het jaar 2025 eenmalig verhoogd met het indexpercentage van 2,5%.

Omschrijving	Raming 2025
Onderwijs	
Bijzonder voortgezet onderwijs	-108.900
Openbaar voortgezet onderwijs	-106.700
Volwasseneneducatie	-65.800
Sport, cultuur en recreatie	
Amateurkunst	-49.300
Bibliotheekwerk	-1.256.000
Culturele vorming	-49.500
Emancipatie	-19.200
Evenementen/volksfeesten	-29.500
Initiatiefsubsidies	-52.100
Kunstobjecten/Beeldende vorming	-
Lokale media	-32.300
Monumenten	-20.400
Musea	-19.800
Muziekschool	-654.100
Sport(beleid)	-33.400
Wijkideeteams	-132.200
Sociaal domein	
Clientondersteuning rondom teams	-135.200
Jeugd- en jongerenwerk (overig)	-40.700
Lokaal preventief Jeugd	-350.600
Maatschappelijk werk	-144.600
Minimabeleid	-43.300
Ontwikkelingssamenwerking	-18.900
Ouderenwerk	-193.000
Peuterwerk algemeen	-22.800
Schuldhelpverlening	-29.400
Vluchtelingen	-118.700
Vluchtelingenwerk trajecten	-54.400
Wijkwerk	-181.000
WMO vrijwilligerswerk	-16.700
Volksgezondheid en milieu	
Jeugdgezondheidszorg	-1.519.000
Lokale EHBO verenigingen	-16.000
Volksgezondheid	-29.400
Totaal	-5.542.900

Bijlage 2 Verloop van reserves en voorzieningen

Omschrijving	bkw 1-1-2024	storting 2024	onttrekking 2024	Vrijval 2024	resultaat 2023	bkw 1-1-2025	storting 2025	onttrekking 2025	bkw 1-1-2026	storting 2026	onttrekking 2026	bkw 1-1-2027	storting 2027	onttrekking 2027	bkw 1-1-2028	storting 2028	onttrekking 2028	bkw 31-12- 2028
Algemene reserves																		
Algemene reserve	35.989.624	1.283.572	8.950.400		2.995.452	31.318.248		262.500	31.055.748		175.000	30.880.748		87.500	30.793.248		0	30.793.248
Totaal algemene reserve	35.989.624	1.283.572	8.950.400		2.995.452	31.318.248	0	262.500	31.055.748	0	175.000	30.880.748	0	87.500	30.793.248	0	0	30.793.248
Onderhoudsreserves																		
Baggeren haven	945.613	32.700	50.000			928.313	32.700		961.013	32.700		993.713	32.700		1.026.413	32.700		1.059.113
Verhardingen	3.699.679	1.721.700	1.911.500			3.509.879	1.721.700	1.911.500	3.320.079	1.721.700	1.911.500	3.130.279	1.721.700	2.065.700	2.786.279	1.721.700	2.065.700	2.442.279
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.357.930	250.000	309.600			1.298.330	250.000	309.600	1.238.730	250.000	309.600	1.179.130	250.000	309.600	1.119.530	250.000	309.600	1.059.930
Groot onderhoud gebouwen	3.983.663	512.100	796.300			3.699.463	512.100	796.300	3.415.263	512.100	796.300	3.131.063	512.100	796.300	2.846.863	512.100	796.300	2.562.663
Totaal onderhoudsreserves	9.986.884	2.516.500	3.067.400		0	9.435.984	2.516.500	3.017.400	8.935.084	2.516.500	3.017.400	8.434.184	2.516.500	3.171.600	7.779.084	2.516.500	3.171.600	7.123.984
Overige bestemmingsreserves																		
Beeldende kunst	14.763	5.000				19.763	5.000		24.763	5.000		29.763	5.000		34.763	5.000		39.763
Innovatiefonds sociaal domein	1.533.965		729.000			804.965		246.000	558.965			558.965			558.965			558.965
Ondergronds brengen hoogspanningsleiding	794.272			794.272		0			0			0			0			0
Actualisatie Integraal Accommodatie Plan	1.335.915		706.700			629.215			629.215			629.215			629.215			629.215
Vpb grondexploitaties	281.500					281.500			281.500			281.500			281.500			281.500
Nieuw Reijerwaard	0	478.800				478.800	478.800		957.600	478.800		1.436.400	478.800		1.915.200	478.800		2.394.000

Bodemonderzoek Wooncompas	450.000		58.200			391.800			391.800			391.800			391.800			391.800
Warmtevisie (Klimaatgelden)	3.153.99 3		62.000			3.091.99 3			3.091.99 3			3.091.99 3			3.091.99 3			3.091.99 3
Groenvisie	371.926	8.700	380.500			126			126			126			126			126
Werken vanuit Ecologie	727.659		263.700			463.959	232.000		231.959		231.900	59			59			59
Bestemming afvalstoffenheffing	615.713					615.713	615.700		13			13			13			13
Afbouw dekking grondexploitaties	283.600		142.100			141.500	94.700		46.800		46.800	0			0			0
Oeverconstructies park Maasdonck	0	1.490.00 0	1.030.000			460.000	280.000		180.000		180.000	0			0			0
Gebiedsfonds rivieroevers	0	3.355.30 0				3.355.30 0			3.355.30 0		3.355.30 0	0			0			0
SportService Ridderkerk (SSR)					2.700.00 0	2.700.00 0			2.700.00 0		2.700.00 0	0			0			0
Totaal bestemmingsreser ves	9.563.30 5	5.337.80 0	3.372.200	794.27 2	2.700.0 00	13.434.6 33	483.800	1.468.400	12.450.0 33	483.800	458.700	12.475.1 33	483.800	0	12.958.9 33	483.800	0	13.442.7 33
Afschrijvingsreser ves																		
Kapitaallasten (herwaardering)	330.676		37.200			293.476	37.200		256.276		37.200	219.076		37.200	181.876		23.800	158.076
Uitbreiding Vredeshof	66.629		33.300			33.329	33.300		29			29			29			29
Bouw Voorn 10 - WAC Drievliet	101.175		11.200			89.975	11.200		78.775		11.200	67.575		11.200	56.375		11.200	45.175
Begraafplaats Vredeshof	98.840		7.000			91.840	7.000		84.840		7.000	77.840		7.000	70.840		7.000	63.840
Rouwcentrum	45.983		15.300			30.683	15.300		15.383		15.300	83			83			83
Herbouw de Piramide	276.690		12.100			264.590	12.100		252.490		12.100	240.390		12.100	228.290		12.100	216.190
Ds. Kerstenschool gebouw	395.658		14.700			380.958	14.700		366.258		14.700	351.558		14.700	336.858		14.700	322.158
Kunstgrasveld Rijsoord	11.560		5.800			5.760	5.700		60			60			60			60
Parkeergarage gemeentehuis	2.166.45 9		59.000			2.107.45 9	58.800		2.048.65 9		59.500	1.989.15 9		60.200	1.928.95 9		61.000	1.867.95 9
Jongeren centrum PC Hooftstraat	385.069		71.500			313.569	71.500		242.069		48.400	193.669		48.400	145.269		48.400	96.869
Fietsroute Molensteeg,	20.133		2.900			17.233	2.900		14.333		2.900	11.433		2.900	8.533		2.900	5.633

Benedenrijweg, St. Jorisstraat													
Blok- en buurtspeel terreinen 2010, 2011	7.481		7.400		81		81		81		81		
Uitbreiding Farelcollege	209.181		7.400		201.781	7.500	194.281	7.500	186.781	7.400	179.381	7.400	171.981
Snelfietsroute F15	98.800		4.900		93.900	4.900	89.000	4.900	84.100	4.900	79.200	4.900	74.300
Perm. Lucht-geluidmeetp. Nw Reijw.	53.261		10.600		42.661	10.600	32.061	10.600	21.461	10.600	10.861	10.600	261
Geluidswal Drievliet	255.033		15.300		239.733	15.000	224.733	15.000	209.733	15.000	194.733	15.000	179.733
Geluidsscherm West A15/A16	2.291.300		52.300		2.239.000	55.100	2.183.900	55.100	2.128.800	55.100	2.073.700	55.100	2.018.600
Bereikbaarheid sportpark Reijerpark	328.119		19.300		308.819	19.300	289.519	19.300	270.219	19.300	250.919	19.300	231.619
Incidentele en toekomstige investeringen	22.500.000		22.500.000		0		0		0		0		0
"Overrente"	3.947.572		776.700		3.170.872	666.300	2.504.572	576.300	1.928.272	486.200	1.442.072	396.100	1.045.972
Uitvoering Waalvisie	475.000		23.800		451.200	23.800	427.400	23.800	403.600	23.800	379.800	23.800	356.000
Nieuwbouw Gemini 2018	0	3.844.800	98.600		3.746.200	98.600	3.647.600	98.600	3.549.000	98.600	3.450.400	98.600	3.351.800
Uitbreiding Gemini 2023	0	8.400.000			8.400.000		8.400.000	210.000	8.190.000	210.000	7.980.000	210.000	7.770.000
Muziekschool COM-gebouw bouwkosten	0	917.000			917.000		917.000	22.900	894.100	22.900	871.200	22.900	848.300
Muziekschool COM-gebouw installaties	0	417.000			417.000		417.000	27.800	389.200	27.800	361.400	27.800	333.600
Muziekschool COM-gebouw inrichting	0	50.000			50.000		50.000	5.000	45.000	5.000	40.000	5.000	35.000
Bouw sportzaal Gemini bouwkundig	0	1.930.200	49.500		1.880.700	49.500	1.831.200	49.500	1.781.700	49.500	1.732.200	49.500	1.682.700
Bouw sportzaal Gemini installaties	0	564.000	40.300		523.700	40.300	483.400	40.300	443.100	40.300	402.800	40.300	362.500
Bouw sportzaal Gemini inrichting	0	162.000	8.500		153.500	8.500	145.000	8.500	136.500	8.500	128.000	8.500	119.500
Jongerencentrum De Loods/Gooth	0	4.815.000			4.815.000	0	4.815.000	0	4.815.000	240.800	4.574.200	240.800	4.333.400
Jongerencentrum De Loods/Gooth buiten	0	300.000			300.000	0	300.000	0	300.000	15.000	285.000	15.000	270.000

Jongerencentrum De Loods/Gooth inrichting	0	100.000				100.000		0	100.000		0	100.000		10.000	90.000		10.000	80.000
Jongerencentrum De Loods/Gooth installaties	0	1.000.00 0				1.000.00 0		0	1.000.00 0		0	1.000.00 0		66.700	933.300		66.700	866.600
Totaal afschrijvingsre- serves	34.064.6 17	22.500.0 00	23.884.60 0		0	32.680.0 17	0	1.269.100	31.410.9 17	0	1.383.400	30.027.5 17	0	1.611.100	28.416.4 17	0	1.508.400	26.908.0 17
Totaal reserves	89.604.4 31	31.637.8 72	39.274.60 0	794.27 2	5.695.4 52	86.868.8 83	3.000.3 00	6.017.400	83.851.7 83	3.000.3 00	5.034.500	81.817.5 83	3.000.3 00	4.870.200	79.947.6 83	3.000.3 00	4.680.000	78.267.9 83

Specificatie verloop voorzieningen

Omschrijving	bkw 1-1-2024	start ing 2024	onttrekking 2024	Resu taat 2023	bkw 1-1-2025	start ing 2025	onttrekking 2025	bkw 1-1-2026	start ing 2026	onttrekking 2026	bkw 1-1-2027	start ing 2027	onttrekking 2027	bkw 1-1-2028	start ing 2028	onttrekking 2028	bkw 31-12-2028
Wethoudersvoorzieningen	3.160.800	165.000	145.800		3.180.000	165.000	145.800	3.199.200	165.000	145.800	3.218.400	165.000	145.800	3.237.600	165.000	145.800	3.256.800
Wachtgeldenvm wethouders	185.600		93.500		92.100	22.500	54.000	60.600			60.600			60.600			60.600
Afwikkelingskosten Centrumplan	32.600				32.600			32.600			32.600			32.600			32.600
Regeling Vervroegd Uittreden	0	118.400			118.400	93.500		211.900	93.500		305.400	93.500		398.900	93.500		492.400
Verlofsparen	0	177.600			177.600	140.200		317.800	140.200		458.000	140.200		598.200	140.200		738.400
Totaal voorziening voor verplichting en risico's	3.379.000	461.000	239.300	0	3.600.700	421.200	199.800	3.822.100	398.700	145.800	4.075.000	398.700	145.800	4.327.900	398.700	145.800	4.580.800
Onderhoud graven 10/20 jaar derden	4.131.800	578.900	540.300		4.170.400	612.100	713.900	4.068.600	607.100	716.200	3.959.500	601.600	718.600	3.842.500	595.800	720.900	3.717.400
Vervanging riolering	0	2.450.000	2.450.000		0	2.450.000	2.450.000	0	2.450.000	2.450.000	0	2.542.000	2.542.000	0	2.450.000	2.450.000	0
Beklede middelen riolering	7.252.600		1.030.700		6.221.900		733.100	5.488.800		559.300	4.929.500		497.500	4.432.000		180.100	4.251.900
Totaal voorziening en voor middelen van derden met bestedingsverplichting	11.384.400	3.028.900	4.021.000	0	10.392.300	3.062.100	3.897.000	9.557.400	3.057.100	3.725.500	8.889.000	3.143.600	3.758.100	8.274.500	3.045.800	3.351.000	7.969.300
Totaal voorzieningen	14.763.400	3.489.900	4.260.300	0	13.993.000	3.483.300	4.096.800	13.379.500	3.455.800	3.871.300	12.964.000	3.542.300	3.903.900	12.602.400	3.444.500	3.496.800	12.550.100

Bijlage 3 Beleidsdocumenten

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Programma 1 Bestuur en ondersteuning				
Aanwijsbesluit vergoedingen en verstrekkingen werkkostenregeling	X			
Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	X			
Belastingverordeningen en – tarieven 2024 <ul style="list-style-type: none"> Verordening op de heffing en de invordering van onroerende zaakbelastingen 2024 Verordening afvalstoffenheffing 2024 		X	X	

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2024 • Verordening parkeerbelasting 2024 • Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 (Legesverordening 2024) • Verordening fysieke leefomgeving 2024 • Verordening haven- en kadegeld 2024 • Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2024 • Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Ridderkerk 2024 				
Controleverordening Ridderkerk 2023		X		
Convenant Jongerenraad		X		
Convenanten met de wijkoverleggen (2016)		X	X	
Fiscaal statuut Gemeente Ridderkerk 2021	X			
Gebruiksreglement dienstvoertuigen gemeente Ridderkerk 2024	X			
Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Ridderkerk 2019		X		
Gedragscode integriteit raads- en burgerleden Ridderkerk 2019		X		
Handleiding Verbonden partijen 2017-2020		X		
Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Ridderkerk		X		
Inspraakverordening gemeente Ridderkerk 2009		X	X	
Kanalenstrategie 'De juiste boodschap, op het juiste moment en de juiste plaats' (2020)	X			
Klachtenregeling BAR-organisatie 2020	X		X	
Leidraad invordering gemeentelijke belastingen		X		
Mandaatbesluitregeling 2024	X			
Normenkader 2023		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Nota activabeleid Gemeente Ridderkerk 2021		X		
Nota Betrokken Samenleving		X		
Nota Communicatie	X			
Nota evenementenbeleid 2020		X	X	
Nota Garantstellingen en Leningen Gemeente Ridderkerk 2021	X			
Nota Misbruik en oneigenlijk gebruik		X		
Nota reserves en voorzieningen Ridderkerk 2021-2024		X		
Nota Verbonden Partijen 2016-2020 Gemeente Ridderkerk		X	X	
Organisatieregeling BAR-organisatie (De Bedrijfsvoeringspartner) 2024		X		
Privacybeleid van de gemeente Ridderkerk 2019/2020	X			
Regeling ambtelijk horen Ridderkerk 2020	X			
Regeling beheer en toezicht Basisregistratie personen (BRP) en reisdocumenten	X			
Regeling briefadres gemeente Ridderkerk 2022	X			
Regeling budgethouderschap Gemeente Ridderkerk 2024	X			
Regeling gegevensverstrekking basisregistratie personen Ridderkerk 2021	X			
Regeling overlegging en onderzoek brondocumenten ten behoeve van de basisregistratie personen (BRP)	X			
Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Ridderkerk 2023	X			
Reglement van Orde college Ridderkerk 2022	X			
Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad 2024		X		
Reglement gemeentecontrol Ridderkerk 2022	X			
Regionaal Social Return Beleid 2023-2027	X			
Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Rotterdam Rijnmond 2024-2027		X		
Ridderkerk Belastingnota 2020		X	X	

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Treasurystatuut gemeente Ridderkerk 2024	X			
Verordening bezwaarschriften Ridderkerk 2020		X		
Verordening Burgerinitiatief 2007		X	X	
Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid Ridderkerk 2023		X		
Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Ridderkerk 2024		X		
Verordening fractieondersteuning Ridderkerk 2023		X		
Verordening klachtenbehandeling gemeente Ridderkerk 2020		X		
Verordening op de raadsvoorbereiding Ridderkerk 2023		X	X	
Verordening op de Rekenkamer Ridderkerk 2022		X		
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Ridderkerk 2023		X		
Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Ridderkerk houdende regels omtrent de werkgeverscommissie griffie Ridderkerk 2020		X		
Visie op dienstverlening BAR-organisatie	X			
Visie op e-participatie	X			
Wijkontwikkelingsprogramma Bolnes		X		
Wijkontwikkelingsprogramma Centrum 2014-2024		X		
Wijkontwikkelingsprogramma Slikkerveer		X		
Wijkprogramma Drievliet Het Zand 2019-2023		X		
Wijkprogramma Oost 2019-2023		X		
Wijkprogramma Oostendam 2017-2022		X		
Wijkprogramma Rijsoord		X		
Wijkprogramma West 2018-2023		X		
Programma 2 Veiligheid				
Actieplan Jeugd en excessief geweld Ridderkerk	X			
Actieplan Veiligheid 2024				
Algemene Plaatselijke Verordening Ridderkerk 2020		X		
Beleidsregel Damocles gemeente Ridderkerk	X			

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob gemeente Ridderkerk 2023	X			
Beleidsregels gebiedsontzeggingen gemeente Ridderkerk	X			
Drank- en horecaverordening gemeente Ridderkerk 2014		X		
Handhavingsbeleid opkoop- en verkoopregister Ridderkerk	X			
Handhavingsbeleidsplan Wabo 2019-2023 gemeente Ridderkerk	X			
Integraal veiligheidsbeleid		X	X	
Nota Dierenwelzijn Ridderkerk		X		
Uitvoeringsprogramma Toezicht en juridische handhaving 2023	X			
Vergunningenbeleidsplan Wabo 2017 – 2021 gemeente Ridderkerk	X			
Verordening uitvoering en handhaving (omgevingsrecht) Ridderkerk 2022		X		
Wegsleepverordening Ridderkerk 2022		X		
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Algemene verordening ondergrondse infrastructuur Ridderkerk 2022		X		
Beheerplan Wegen 2023-2027		X		
Gladheidbestrijdingsplan 2022 – 2026 Gemeente Ridderkerk	X			
Handboek Openbare Ruimte Ridderkerk	X			
Havenverordening gemeente Ridderkerk 2007		X		
Laadvisie Ridderkerk	X			
Mobiliteitsplan Ridderkerk		X		
Nadere regels omtrent vergunning voor het bedrijfsmatig aanbieden van deeltweewielers in de openbare ruimte Ridderkerk 2023	X			
Nota parkeernormen 2024 Gemeente Ridderkerk		X		
Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035		X		
Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Ridderkerk		X		
Uitvoeringsregeling wegslepen, bewaren en teruggave van voertuigen gemeente Ridderkerk 2022		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Verdiepingsstudie HOV Ridderkerk		X		
Programma 4 Economie				
Beleidskader: afwijken van de gebruiksregels voor de bestemming 'Bedrijventerrein' Nieuw Reijerwaard	X			
Beleidsregels braderieën en snuffelmarkten Ridderkerk	X			
Herziene beleidsregels TONK gemeente Ridderkerk 2021	X			
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Ridderkerk 2019	X			
Notitie Economisch Beleid Ridderkerk 2013-2018		X	X	
Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035		X		
Subsidieverordening 'Energiezuinig investeren in Cornelisland 2023'		X		
Toekomstvisie Detailhandel Ridderkerk		X	X	
Verordening bedrijveninvesteringszone Cornelisland Ridderkerk 2023-2027		X		
Verordening bedrijveninvesteringszone Winkelhart Ridderkerk 2023-2027		X		
Verordening BIZ Dillenburgerplein Ridderkerk 2021-2025		X		
Vestigingsbeleid detailhandel Noordenweg - beleidsregels	X			
Programma 5 Onderwijs				
Beleidsregel 'Huisvesting Integrale Kindcentra bij nieuwbouw en uitbreiding schoolgebouwen'	X			
Convenant Gemeentelijk Toezicht Openbaar Onderwijs Stichting Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden voor PO en VO	X			
Onderwijsachterstandenbeleid Ridderkerk 2020 - 2022	X		X	
Tijdelijk (aanvullend) beleid domein 'Pedagogisch klimaat', item 'Voorschoolse Educatie', onderdeel 'Basisvoorwaarden voorschoolse educatie'	X			
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2021		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Archeologieverordening Ridderkerk 2013		X		
Beleidsuitgangspunten Bomen en zonnepanelen gemeente Ridderkerk	X			
Cultuureducatie in de breedte		X	X	
Cultuurhistorische waardenkaart buitengebied Ridderkerk	X			
Cultuurhistorische waardenkaart centrum Ridderkerk	X			
Cultuurhistorische waardenkaart woongebieden Ridderkerk	X			
Erfgoedbeleid - Cultuurlandschap en historische stedenbouw		X		
Erfgoedbeleid Ridderkerk Algemeen deel		X		
Gebedshuizenvisie				
Groenbeheerplan 2024 – 2028 Gemeente Ridderkerk	X			
Nota Evenementenbeleid 2020		X		
Onkruidbestrijdingsplan 2022	X			
Rapport Werken vanuit ecologie		X		
Subsidieregeling Cultuur voor iedereen	X			
Subsidieregeling Vergroenen Particuliere Tuinen Ridderkerk 2023-2024	X			
Subsidieverordening onroerend cultureel erfgoed Ridderkerk 2013		X		
Waalvisie Uitvoeringsprogramma		X		
Wijzigingsplan archeologie bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard		X		
Programma 7 Sociaal domein				
Actieplan Samenredzaamheid Ridderkerk	X			
Actieplan voorkomen en bestrijden alcohol-/drugsgebruik 2016-2019	X			
Afwegingskader Marktinitiatieven Wonen, Welzijn en Zorg Gemeente Ridderkerk	X			
Algemene subsidieverordening Ridderkerk 2018		X		
Beleidskader Doelgroepenvervoer 'Hoogwaardig en toekomstbestendig onderweg'		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Beleidsnota Integraal Beleid Sociaal Domein 2021		X		
Beleidsplan toezicht en handhaving Sociaal domein		X		
Beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer Ridderkerk 2023	X			
Beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer Ridderkerk 2023	X			
Beleidsregels Bestuurlijke Boete Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Beleidsregels Bijzondere Bijstand Ridderkerk 2021	X			
Beleidsregels Brede Ondersteuning Toeslagenaffaire	X			
Beleidsregels Inkomen en Vermogen 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Beleidsregels Krediethypotheek 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Beleidsregels leefgeld ontheemden Oekraïne gemeente Ridderkerk		X		
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Gemeente Ridderkerk 2024	X			
Beleidsregels Parttime Ondernemen 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Beleidsregels pilot opkopen schulden jongeren gemeente Ridderkerk 2023	X			
Beleidsregels schuldhelpverlening gemeente Ridderkerk 2023	X			
Beleidsregels studietoeslag gemeente Ridderkerk 2022	X			
Beleidsregels Terugvordering en Verhaal 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Convenant dementievriendelijk Ridderkerk	X			
Convenant opvang vluchtelingen en huisvesting vergunninghouders Rotterdam-Rijnmond 2023-2025	X			
Convenant Uitvoering woonplaatsbeginsel Jeugdwet		X		
Handhavings- en Afstemmingsverordening		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Participatiewet, IOAW en IOAZ Ridderkerk 2020				
Jeugdparticipatie gemeente Ridderkerk 2020-2024		X		
Kadernotitie subsidiebeleid 2018 - 2022 Ridderkerk	X			
Klachtenregeling sociaal domein gemeente Ridderkerk 2022	X		X	
Lokale inbedding dranghulpverlening	X			
Lokale Inclusie Agenda gemeente Ridderkerk	X			
Lokaal Hitteplan Gemeente Ridderkerk	X			
Minimabeleid en Plan Schuldhulpverlening 2020 - 2024	X			
Nadere regels jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2022		X		
Nadere regels jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2023	X			
Nadere regels jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2023		X		
Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Ridderkerk 2024	X			
Nadere Regels Sociaal Beheer Ridderkerk 2022	X			
Nadere subsidie regeling Innovatie, Preventie en Maatschappelijke Initiatieven Ridderkerk	X			
Notitie Sociaal Beheer Ridderkerk		X		
Participatieverordening sociaal domein Ridderkerk 2016		X		
Plan ondersteuning kinderen en jongeren in armoede en bij (v)echtscheiding Ridderkerk 2024	X			
Regeling tegemoetkoming kosten kinderopvang 2023 gemeente Ridderkerk	X			
Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2022-2026		X		
Regiovisie Jeugdhulp regio Rijnmond 'Nabij en passend'		X		
Verordening Beslistermijn Schuldhulpverlening Gemeente Ridderkerk 2021		X		
Verordening Burgeradviesraad Sociaal Domein Ridderkerk 2023		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Verordening individuele inkomenstoeslag Ridderkerk 2023		X		
Verordening Jeugdhulp gemeente Ridderkerk 2022		X		
Verordening Meedoen Ridderkerk		X	X	
Verordening Re-integratie, Loonkostensubsidie en Tegenprestatie Ridderkerk 2023		X		
Programma 8 Volksgezondheid en milieu				
Aanvalsplan 'Ridderkerk zwerfafvalarm'	X			
Actieplan geluid 2019-2023	X			
Actieplan Luchtkwaliteit 2018-2022	X			
Beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023		X		
Bodemkwaliteitskaart landbodem gemeente Ridderkerk Actualisatie 2023	X			
Convenant Klimaatadaptief Bouwen Ridderkerk	X			
Convenant tussen het Gemeentebestuur van gemeente Ridderkerk en het Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid		X		
Handboek kabels en leidingen Ridderkerk	X			
Klimaatvisie Ridderkerk – De route naar 2050		X		
Laadvisie Ridderkerk	X			
Nota Bodembeheer 2021		X		
Programma Stedelijk Water 2023-2027		X		
Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag 1.0		X		
Richtlijnen locatiebepaling GFT-cocons Ridderkerk	X			
Richtlijnen locatiebepaling verzamelcontainers Ridderkerk	X			
Strategie Klimaatadaptatie Gemeente Ridderkerk		X		
Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening Ridderkerk 2022	X			
Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk – De route naar 2050		X		
Visie Externe veiligheid		X		
Woonvisie Ridderkerk 2021-2026		X		

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Programma 9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
Actualisatie Integraal Accommodatieplan Ridderkerk		X		
Beeldkwaliteitsplan De Oude Boomgaert		X		
Beeldkwaliteitsplan Geerpolder Rijsoord		X		
Beeldkwaliteitsplan Hof van Waelsicht		X		
Beeldkwaliteitsplan Nieuw Reijerwaard		X		
Beheerplan openbare ruimte 2020-2024		X		
Beleidsregel vergroting hoofdgebouw van karakteristieke bestaande woningen in linten	X			
Beleidsregels Beeldkwaliteitsplan Centrumring-Oost				
Beleidsregels toewijzen huurstandplaatsen woonwagens Ridderkerk	X			
Bestuursovereenkomst Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam 2020	X			
Bouwverordening 1992		X		
Convenant Samenwerking leefbaarheid in de wijken Ridderkerk 2020-2023	X			
Gebiedsvisie Centrum Oost		X		
Gebiedsvisie Plein Oost en omgeving		X		
Gebiedsvisie Rivieroevers Ridderkerk		X		
Gebiedsvisie Sportpark Bolnes				
Gebruiksreglement rouwcentrum Ridderkerk 2020	X			
Huisvestingsplan onderwijs en integrale kindcentra 2023-2026		X		
Kwaliteitskader Centrumring	X			
Lokaal Hitteplan Ridderkerk	X			
Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen Ridderkerk	X			
Nota Grondbeleid 2020-2023		X	X	
Nota Reserve Gebiedsfonds Rivieroevers		X		
Nota Richtlijnen Grondprijzen Gemeente Ridderkerk 2022		X		
Omgevingsvisie Ridderkerk		X	X	
Prestatieafspraken 2024 t/m 2027 Wooncompas gemeente	X			

Document	Vastgesteld door college	Vastgesteld door raad	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Ridderkerk huurdersorganisatie Progressie				
Regioakkoord nieuwe woningmarktafspraken regio Rotterdam 2018-2030	X			
Uitvoeringsbesluit grafbedekking Ridderkerk 2020	X			
Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging en diverse Ridderkerk 2020	X			
Verordening Algemene Begraafplaatsen Ridderkerk 2020		X		
Verordening naamgeving en nummering adressen Ridderkerk 2019	X			
Verordening nadeelcompensatie Ridderkerk 2024		X		
Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Ridderkerk 2021		X		
Verordening sociale huur en middeldure huur gemeente Ridderkerk 2022		X		
Verordening Starterslening Ridderkerk 2019		X		
Verordening Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2024		X		
Visie Grondposities	X			
Welstandsnota 2009		X		
Woonvisie Ridderkerk 2021-2026		X		